

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: הרב משה יהודה שטרן
Dr. MARTON ERNO ד"ר א. מרטון

ABA EVEN:

EGYPTOM NEM KÖZÖLTE JARRINGGAL HAJLANDÓSÁGÁT A TÁRGYALÁSOKRA

Az egyiptomi nyilatkozatok célja hangulat-keltés — ABA EVEN beszámolt nagyszerű külföldi úttjáról

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától). — Ha Egyiptomnak valójában szándékában áll bekérni tárgyalni, akár „rhodosi”, akár más formában, úgy erre Dr. Jarring útján javaslatot tehet Izraelnek — jelentette ki ABA EVEN külügyminiszter, aki tegnap Jeruzsálemben sajtótájékoztatót tartott négyhetes távolléte után, és állást foglalt a Kairóban elhangzott nyilatkozatokhoz.

Aba Even a tegnapi virradó éjjel érkezett hazra. A külügyminiszter, aki az UNO közgyűlésén részt vett, elköszönt Golda Meir miniszterelnököt washingtoni látogatására, majd tárgyalásokat folytatott az UNO közgyűlésén résztvevő külügyminiszterekkel. Amerikából visszatérve Rómában járt, ahol VI. Pál pápa audiencián fogadta, végül pedig Angliában tett rövid látogatást Michael Stewart külügyminiszterrel. ABA EVEN New-Yorkban összesen 60 külügyminiszterrel és több tucat más delegációval folytatott megbeszélést.

Az arabok ismét illúziókat kergetnek, ha azt hiszik, hogy külső befolyások mozgósítása által tudnak megoldást elérni a Közel-Keleten — mondotta ABA EVEN tapasztalatairól beszámolván. Az arabok kívül az egész világ elismeri Izrael jogát a szuverén állami létre. Ezzel szemben a nemzetközi külpolitikáit

Állat kell megoldani és nem ideiglenes rendezések útján.

AZ UNO VITÁT TART „repülőgépek erőszakos átirányításáról”

New York (UPI). — Az UNO-közgyűlés állandó bizottsága tegnapi heves vita után elhatározta, hogy a közgyűlés napirendjére tűzi a repülőgépek elhurcolásának ügyét. Hivatalosan az új napirendi pont így hangzik: Utban lévő polgári repülőgépek erőszakos átirányítása. Ez a szöveg az Arabok és a Szovjetunió és az arabok ellenkezőnek tudható be.

Jakob Malik szovjet főtisztviselő közölte, hogy légiközlekedésről beszélnek és „bizonyos körök nagyhangú propagandát folytatnak repülőgépek átirányításának elvetését illetően”. Malik néhány eszperó megígértette, hogy a nyugati hatalmak azért ragaszkodnak a „kalóz” kifejezéshez, mert bőséges tapasztalatuk van ezen a téren.

A Jordániai képviselő Mohammed el Farra kifogásolta a kalózság elnevezést. „A repülőgépek átirányítása sohasem történt rablás, vagy személyi gazdagodás céljából. A baj forrása egészen másban van”.

A kérdést a 26 tagú jogügyi bizottság elé utalták előzetes tárgyalásra.

● Az isztanbuli Galata negyedben fekvő szefarai Nove Salom zsinagóga bejárati ajtója robban, a tegnapi virradó éjjel, amely kis anyagi kárt okozott.

KIUTAZÁSI TILALOM CSEHSZLOVÁKIÁBAN

München (IFP). A csehszlovák hatóságok tegnap reggel részleges kiutazási tilalmat léptettek életbe — közli a bajor belügyminisztérium. A korlátozás nem érinti azokat, akik hivatalos küldetésben indulnak külföldre. A Brnóból Bécsbe érkező autóbusz vezetője elmondta, hogy a csehszlovák hatóságok nem engedték ki 20 utast, aki Ausztriába készült és ezeknek vissza kellett fordulniuk. Prágából érkezett későbbi jelentés megígértette, hogy teljes tilalmat léptettek életbe a nem hivatalos utazásokra és megszűntek az eddig kijelölt kiutazási engedélyek érvényét. A rendőrség zárva van az útlevelekkel és kiutazási engedéllyel foglalkozó osztály.

Ebben a tekintetben változás állt be, mert már nem tartanak attól, hogy a Közel-Kelet miatt világháború törjen ki.

Egyiptomi valószínűleg nemzeti viszonyok kelteke céljából vetette fel a „rhodosi rendszert” tárgyalásokat, de valójában aligha gondolt arra, hogy tényleg olyan megbeszélések folytatásának megkezdésére lépjen elő, amelyek 1949-ben Rhodoson folytak. ABA EVEN New-Yorkból való elutazása előtt beszélt erről a kérdéssel Dr. Jarringgal és kérte, hogy azonnal értesítse Izraelt, ha Egyiptom közli hozzájárulását a rhodosi mintájú tárgyalásokhoz.

Egyelőre Jarring nem kapott ilyen értesítést.

A Jerichoiban letartóztatott terroristák kora 20–35 év között van és a csoport még a szervezkedés stádiumában volt. Mielőtt bármilyen akció végrehajtott volna, elfogták őket. A letartóztatott két segédrendőr azzal vádolják, hogy biztonsági alakulatokra vonatkozó adatokkal látták el a banda tagjait. A hadsereg egyik egysége Aráviában, a Sínai-félsziget észak részében elfogott egy kilenctagú szabó-csoportot, amely Jordániába akart jutni. A banda egyik részét az Aráviában, a Fárán-patak medrében, a másik rajt pedig Kszéjme környékén gőnyölték fel. Az Aráviában felfedezett terroristák

Jordánia külügyminisztere:

Az arab kormányok nem folytatnak közvetlen tárgyalást Izráellel

A Fatach tiltakozik a kairói javaslat ellen — Moszkva helyesli a „rhodosi tárgyalásokat”

Amman. (IFP). — Abdel Mo nam el-Rifai jordániai külügyminiszter tegnap kijelentette, hogy beszélt Machmud Riad egyiptomi kollégájával és így bizonyos tudja, hogy a kairói kormány nem tett semmiféle új javaslatot tárgyalásokra és nem változtatta meg eddigi álláspontját. „Az arab kormányok nem hajlandók közvetlen tárgyalásokra Izráellel” — mondotta a külügyminiszter.

Egyébként Ammanban tegnap

A biztonsági közegek felrobbantották öt arab házat

További három házat lezártak — Elítélték a terroristák szállásadóját és a diákok uszítóját

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

A biztonsági hatóságok szerdán este felrobbantották két házat a somroni Bét Furik faluban, egyet Söchemben, további kettőt pedig a gázai sávban levő Bét Láchijá faluban. Három más házat Söchemben lezártak, de nem robbantották fel. Az öt minden esetben az volt, hogy a házigazdák szállást adtak a terroristáknak, vagy fegyvereket és löszert rejtettek. A biztonsági hatóságok minden esetben előre értesítették a házak tulajdonosait és lehetővé tették nekik, hogy eltávolítsák ingóságait.

A gázai katonai bíróság tegnap két évi tényleges és két évi feltételes börtönbüntetésre ítélte Amud el-Husszeini 19 éves gázai fiatalembert, aki narancssárga magasanagú terroristák parancsnokait rejtgetett, köztük saját fivérét.

A luddi katonai bíróságon egyenként héthavi tényleges és további 29 havi feltételes börtönbüntetésre ítélték három ket-jeruzsálemi középiskolást, akik beismerték, hogy szabad idejükben sztrájkra uszítottak és államellenes röpiratokat osztogattak. Mindhárom vádlott kora 18–20 év között van. Tul-Kárem városi tanácsa tegnap

● Maurice Schuman francia külügyminiszter önapos látogatásra Moszkvába érkezett, ahol Andrej Gromiko külügyminiszter fogadta.

● Washingtonban ma folytatják Sisco helyettes külügyminiszter és Dobrynin nagykövet tárgyalásait a közel-keleti válságról.

Felgöngyölítették a terrorista bandákat Jerichoiban és Gázában

Kilenc terroristát elfogtak az Aráviában, 50 szabótört Gázában

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL — A honvédelmi szervek a hét folyamán tíz sikeres akcióat hajtottak végre. Jerichoiban letartóztattak 13 arabot, köztük két helyi segédrendőrt, akik terrorcselekményeket akartak végrehajtani izraeli területen. Az Aráviában és Észak-Színajban nagyobb terrorista bandát fogtak el, a gázai sávban pedig a Fátách és a Palesztinai Népi Felszabadító Front több mint ötven tagját tették ártalmatlanná. Ez a csoport volt a legveszélyesebb, mer. köztük több gyilkosságok elkövetését ismerték be. A gázai övezetben jelentős mennyiségű fegyvert és robbanóanyagot találtak a házkutatások során.

A Jerichoiban letartóztatott terroristák kora 20–35 év között van és a csoport még a szervezkedés stádiumában volt. Mielőtt bármilyen akció végrehajtott volna, elfogták őket. A letartóztatott két segédrendőr azzal vádolják, hogy biztonsági alakulatokra vonatkozó adatokkal látták el a banda tagjait. A hadsereg egyik egysége Aráviában, a Sínai-félsziget észak részében elfogott egy kilenctagú szabó-csoportot, amely Jordániába akart jutni. A banda egyik részét az Aráviában, a Fárán-patak medrében, a másik rajt pedig Kszéjme környékén gőnyölték fel. Az Aráviában felfedezett terroristák

Kalasznyikov rohampuskát és revolvert találtak.

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Az államvédelmi közegek sikere teljesen megzavarta a szabótrókat, elsősorban a gázai övezetben. Ennek egyik szembetűnő jele az, hogy iskolás gyerekeket is „mozgósítanak”. Itt említjük meg, hogy eddig öt arab gyerek veszítette életét, amikor robbanóanyagokkal foglalkozkodott.

Egy szabótört előttük, amikor a tegnapi virradó éjjel a Jordán-völgyi Ua Szidra környékén egy terrorista banda megütözték az izraeli járőrrel. Izraeli részről nem volt belesült. A megölt terroristánál

ESIK AZ ESŐ

A Meteorológiai Intézet tegnapi esti jelentése szerint ma is folytatódik a borús, esős időjárás. Várható maximális hőmérsékletek. Jeruzsálem 26, Tel-Aviv, Haifa 28, Cífát 23, Afula 29, Ludd 30, Tibériás 31, Beer-Séva 32, Ejlát 32 fok.

UJABB SIKERTELEN EGYIPTOMI KOMMANDÓ-TÁMADÁS

Két egyiptomi katona elesett — Kairói dajkamese 250 kommandó-katona behatolásáról — A légihaderő a Csatorna nyugati partját támadta

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Az egyiptomi kommandók a tegnapi virradó éjjel újabb, eredménytelen kísérletet tettek, hogy partraszálljanak a Suez-csatorna keleti partján, a Nagy Keserű Tő körzetében, nem messze attól a helytől, ahol a szombatra virradó éjjel hat egyiptomi katona esett el. Az izraeli egység idejekorán észrevette a behatolókat, akik közül kettőt felölték.

Katonai tudósítónk rámutat arra, hogy az egyiptomi katonák ezúttal nem izraeli hadállás elleni támadás, hanem aknásítás céljából keltek át a csatornán.

Kairó. (Reuter, IFP). — A kairói katonai szövegírő tegnap reggel beismerte, hogy két egyiptomi katona elesett, amikor — állítása szerint — 250 katonából álló kommandóegység hatolt be Sznajba, ahol „sikeres akció”t hajtott végre. A szövegírő szerint a minden eddigig felülmúló nagyságú kommandóegység több mint négy órán át tartózkodott az Izraeliek által megszállt területen és „sikeresen végrehajtott feladatát”. A továbbiakban dúsz fantáziával részletezte, hogy a 250 egyiptomi katona kisebb járőrökre oszlott, amelyek felderítő tevékenységet végeztek melyben az izraeli vonalak mögött. A kommandóegységek — mondotta — röviddel naplemente után indultak útjukra, és már éjjel előtt vissza tértek. Csak egy kisebb járőr út

Között meg izraeli katonákkal, s ennek során az egyik egyiptomi egység két embert veszített — végzi a kairói szövegíró dajkamészt.

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Az izraeli hadsereg szövegírójének közlése szerint a két egyiptomi katona este 11 óra körül esett el az ütközetben, amelynek során izraeli részről nem voltak veszteségek. A halottaknál két kalasznyikov rohampuskát, kézigranátokat, szurnyokat és mentőőveket találtak. A légihaderő egységei tegnap este ismét támadást intéztek egyiptomi katonai célpontok ellen a Suez-csatorna déli szakaszának nyugati partján. Valamennyi gépninc sértetlenül visszatért támaszpontjára. Tegnap délután 4 óra körül egy izraeli katona megsebesült, amikor egyiptomi orvlövész golyója eltalálta a Nagy Keserű Tőtől északra.

AZ ARABOK RÉGÉSZTI RABLÁSSAL VADOLJAK IZRAELT AZ UNESCO-BAN

Latin-amerikai delegátusok megkísérik az éltető határozat enyhítését

Párizs (Reuter). Heves archeológiai vita folyt le az UNESCO párizsi ülésén az arab és izraeli delegáció között. Tegnap este kulisszamögött kísérletek történtek a vizsály áthidalására. Pakisztán, Afganisztán és

Ceylon delegátusai az arabok megbízásából javaslatot terjesztettek elő, mely szerint az UNESCO oktatási, tudományos és kulturális szervezete mely aggodalmát fejezi ki a feltett, hogy az izraeli hatóságok „ismételt megsebeztek” a történelmi emlékek védelmére vonatkozó nemzetközi egyezményt. A Jordánia által kezdeményezett határozati javaslat Izrael elítélését kívánja azáltal, hogy „a hatnapos háború alatt megszállt területek elhurcolták a Holt-tengeri tekercseket”.

Mose Avidor, Izrael képviselője az UNESCO végrehajtott bizottságában, kijelentette, hogy Izrael a megszállt területeknek csak azon pontjain folytat ásátásokat, ahol az archeológiai maradványok megmentése érdekében szükséges. A Holt-tengeri tekercseket Izrael legalis úton szerezte meg. Avidor elutasította azt az arab állítást, hogy Izrael veszélyezteti az arab óváros régészeti értékeit épületeit a Nyugati Falnál folytatott ásátások által.

A latin-amerikai államok képviselői most a mulasztán javaslat enyhítésén fáradoznak.

Súlyos károkat okozott a vihar Tibériáson

A hullámok néhány méter magasságra csaptak — Súlyos károkat a tibériási parti sétányon

Szerdán este és a csütörtökre virradó éjjel hatalmas szélvihar dúlt a Kinereten, aminek következtében a hullámok több méter magasságra csaptak, a víz elő-

Nasszer ellen tüntetés

— 25 év

Alexandria (IFP). Az egyiptomi legfelsőbb állambizottsági bíróság szerdán felmentette az Izrael javára folytatott kémkedés vádjai alól Mohammed el-Cháhidót, de 25 évi fegyházra és kényszermunkára ítélte, mert részt vett a múlt év novemberében Alexandriában lefolyt diák-tüntetésben. Ezen kívül meg kell térítenie a tüntetés alatt okozott kárt. Az ügyész halálbüntetést követelt a vádlott ellen. Már ítélelhirdetésre készültek, amikor a bíróság váratlanul megengedte a vádlottnak, hogy felszólaljon — de zárt ajtók mögött.

A PAPA NEM FOGADTA A LIBÁNONI KÜLÜGYMINISZTERT

Az egyházból mással volt elfoglalva

Vatikánváros (IFP). — Juszeff Szálem libanoni külügyminiszternek családában volt része. Miután a libanoni sajtó már bejelentette, hogy audiencián jelenik meg VI. Pál pápánál, a Vatikánban azt közölték vele, hogy a pápa el van foglalva a püspöki kongresszus előkészületeivel és nem fogadja a külügyminisztert. Ezzel szemben Szálem találkozott a Vatikán államtitkárával és kifejezte előtte az arabok álláspontját a közel-keleti válság és a szenthelyek ügyében.

A Vatikán köréi tegnap azt magyarázták, hogy nincs szó megkülönböztetésről a libanoni külügyminiszterrel szemben, aki négy nappal ABA EVEN után érkezett a Vatikánba. Izrael külügyminisztere már régen kérte

Fájdalomtól gyötörtien közölik, hogy drága szeretett férjem, édesapám, sógorom, rokonunk **FRIEDMANN BÁRUCH** (Miskolc — Kirjút Ono) 58 éves korában elhunyt. Tegnapi csütörtökön csendben eltemették. Gyászolja: AZ ELARVULT CSALÁD

PRESOV (Eperjes) és környéke MÄRTIRJAINAK AZKARAJÁT okt. 16-án, csütörtök d. u. tartjuk a tel-avivi Bét Chátu-cothan, King George 37. A terem nyitva d. u. 14-4-16l. A VEZETŐSÉG

Dr. DEUTSCH JÓSKA VEGYÉSZ
EGYETEMI TANÁRSÉGÉD, HAIFA
DOKTORI DIPLOMÁDHOZ
SOK SZERENCSET KIVÁNUNK
DEUTSCH, WEISZ ÉS ANTOS CSALÁDOK, NATANIA

Mindent, amit tudni akar kinyomoz **TIJIN INFOR** nyomozóiroda T.A. Ben Jehuda 104 TEL 234-666JU

Figyelem! Olvassa el a jövő heti szerdai számunkban **NACHSONI (RÉZMUVES) JEHUDA**, a Seárim főszerkesztője, a Poáde Águdát Jiszráél egyik vezető személyiségének nyilatkozatát.

AS A LEGTÖNBŐ KÖSER FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

SZERETNEK... **TIME** CIGARETTES AMERICAN BLEND

SZOMBATI NAPTÁR

1969. október 10. Péntek. 1969. október 11. Szombat. Újhold kihirdetése.

MAJDNEN NEM DENKINEK...

Az ebben a rovatban közlött apróhirdetések ára: 20 szög 5,- font, minden további szó 30 agóra.

GYERTYAGYÚJTÁS

Table with 2 columns: Location and Price. Includes Jeruzsálem, Tel-Aviv, Haifa, Beer-Seva, Kfar Saba.

NETISZAKASZ

Netiszakasz... Heli szifra Borost... Hajtára: Machar Chodes.

ÜGYVELETS GYÓGYSZERTÁR

ÜgyveleTS GyógySZERTÁR... Tel-Avivban 17-23 óráig.

ALLAS

Allas... "JASMINA" vállalat... "METAPELET" keresnek... "METAPELET" keresnek 13...

ÜZLET

Üzlet... "BNE-BRAK" üzlet... "NATANIA" Kikar... "ATADÓ PEKSEGE" keres...

LAKÁS

Lakás... "LAKÁS" üzlet... "LAKÁS" üzlet... "LAKÁS" üzlet...

HÁZASSÁG

Házasság... "LAKÁS" üzlet... "LAKÁS" üzlet... "LAKÁS" üzlet...

JÓ HÁZTARTÁSI

Jó háztartási... ALKALMAZOTTAT... keresünk 45 éves korig...

31/158 EURÓPAI

31/158 európai... középiskolai végzettséggel...

RENDSZERES HIRDETÉS ALTAL

Rendszeres hirdetés... ADÁS-VÉTEL... KERESÉS...

31/158 EURÓPAI

31/158 európai... középiskolai végzettséggel...

KÜLDÖFÉLE

Küldöféle... "UJ CSEMPÉ FELKAKASZTÁS"...

KERESÜNK

Keresünk... 1. VARRÓNOKET, RENDES ÉS SINGER... 2. MUNKÁSNOKET KÉZI MUNKARA...

HALOSZOBA AGYAK

Haloszoba agyak... "ADEER" AGY-GYÁR...

TANUKAT

Tanukat... KERESÉK munkaszolgálat igazolására...

OTVÉNÉS URINOK

Otvénés urinok... "OTVÉNÉS URINOK" keresek...

TÁRS

Társ... "KÖZMÉLTÁRU" és spray gyár...

OKTATÁS

Oktatás... "ANGOL, FRANCIA ORAK"...

KERESÜNK

Keresünk... "KERESÜNK" felelősségteljes, gyakorlott...

KERESÜNK

Keresünk... "KERESÜNK" felelősségteljes, gyakorlott...

HAIFA

Haifa... "PERZA ES BELFOLDI SZONYEGEK"...

JERUZSÁLEM

Jeruzsálem... "ONALLO" auto-villanyszerelő...

HAIFA

Haifa... "PERZA ES BELFOLDI SZONYEGEK"...

HAIFA

Haifa... "PERZA ES BELFOLDI SZONYEGEK"...

Küldjön... IKKA ajándék utalványt

Küldjön... IKKA ajándék utalványt... Magyarországi rokonainak és barátainak...

KIALLITÁS

Kiállítás... "A MUGYGYTO" - Uj mukereskedés... "MUZEUM" - Zuzsá...

Chérut - Liberais "GACHAL" Magyar Tagozatai

Chérut - Liberais "GACHAL" Magyar Tagozatai... HIREINK: Rovatunk korlátozott terjedelmű...

A HITACHDUT OLEJ HUNGARIA

A Hitachdut Olej Hungaria... "A TEL-AVIVI MOZIK NETI MÜSORA"...

HABIMAH

Habimah... "HABIMAH" Szombat, október 11. Tel-Aviv 7 - 9.15.

HAT SZEREP KERES EGY SZERZŐT

Hat szerep keres egy szerzőt... "IZRAELI OPERA"...

As arab feleség - zsidó

As arab feleség - zsidó... "AS ARAB FELESÉG - ZSIDÓ"...

SAMSON TIRE and RUBBER Co. LTD. KERES JELENTKEZŐKET GYÁRTÁSI MUNKÁRA... Ha meg akarja tanulni a gépkészítő szakmát...

EMLEKEZZEK! HAIFAI MOZIK MŰSORA: ÁCMON: EGY ZSIDÓ HALÁLÁRA... MIRON: AHOVÁ A SASOK MÉRÉSKEDNEK...

SINGER VARRÓNOKET FELVESZÜNK MEZA Szderot Hár Cion 110 • Tel-Aviv... Gyógyesületi GyógySZERTÁR...

HUSBAEGER ELIEZER Naszod - PetáCh-Tikva SIRKOAVATASA... első éves ázkáráján, csütörtökön, október 16-án d. u. 3.30 órakor lesz a petáCh-tikvai temetőben...

BARUCH ROBERT Temesvár - Akk... AZKARAJAT ÉS SIRKOAVATASAT október 12-én, vasárnap délután 4 órakor tartjuk az akkói temetőben... Mindazoknak, akik szeretett férjém MANDLER JOSUA ELIMELECH (Jenő) elhunytakor résztvettek szemenesen, vagy írásban kifejezték, ezúton mondok köszönetet...

50 ÉV UJ KELET

SABATI MELLEKLET מוסף לשבת

1969. OKTÓBER 10.

כ"ח תשרי תשל"ט

JEHOSUA RABINOVICS POLGÁRMESTER:

Tel-Aviv az ország kulturális és kereskedelmi központja marad

A 400 ezer lakosu városban másfélmillió ember fordul meg naponta — A tengerbe nyuló kifutót építenek a Dov repülőtéren

Tel-Aviv krónikus közlekedési problémáira csak egyetlen megoldás van: a földalatti vasút. Egy nagy nemzetközi európai cég által elkészített tervek szerint a tel-avivi földalatti építése félmilliárd forintba kerül. Olyan összeg ez, amely a közeli években nem áll a városháza rendelkezésére és ezért legjobban csak tíz év múlva láthatunk neki a földalatti munkálatainak. Addig is számos fontos közlekedési problémát kell megoldanunk — mondotta Jehosua Rabinovics, tel-avivi polgármester, a Máárah tel-avivi muni- cipális jelölőlistának vezetője, az Uj Kelet szerkesztősége interjú-sorozatának keretében. A tel-avivi polgármestert Marton Micháel és Fuchs Avráim kérdezte a legnagyobb város időszerű problémáiról.

A KÖZLEKEDÉSRŐL

A városban 55 ezer járművet tartanak nyilván, közöttük 33 ezer a magánautó. Legnagyobb hasonló száma, más városból származó jármű fordul meg Tel-Aviv szűk utcáin, ahol ezért lassú és vontatott a közlekedés. Tíz éven belül valószínűleg megkétszereződik a Tel-Aviv utcáin közlekedő járművek száma és ha nem léteznének fel erre, akkor válságba jut a közúti forgalom.

A közlekedés beütemezése végett, több mint 100 villanyrendőrt szereltek fel az elmúlt tíz év alatt, kibővítették a városba vezető utakat és három hidat építettek a Járkonon, illetve a Muszarán (Pinkasz, Káplán és Arlozorov utcák folytatásánál), amely lerövidíti a szomszéd városokba vezető utat és enyhíti a főutakra nehezedő nyomást. További Járkon-hidak (Ibn Gviról és Weizmann-utcák) építése folyamatban van.

Az ötéves fejlesztési terv keretében a héten megkezdtek az autós-tráda építését az Ajalon (Muszarán) patak medrében és ennek a projektnek a végrehajtása több mint százmillió forintba kerül. Az autós-tráda megkerüli a várost, vagyis északról-délnek, vagy délről-északra tartó járműveknek nem kell Tel-Avivon keresztül hajítani, sőt a városból kiáramló forgalom jelentős hányada is ezt a műutat használja majd.

Kilenc hónapon belül üzembe helyezik, Mikve Jiszráél mellett az új vasútállomást, amelynek építése ötmillió forintba kerül. Az új pályaudvar üzembe helyezése után a vonat nem fog behajtani a város belterületére, mint most. Eltűnik a Bét Hádár melletti vasúti sorompó (Petách Tikva uton és a Tácháná Merkázit környéke megszabadul a közlekedést fojtogató sorompótól, amelyet naponta több mint negyven ezer eresztnek le.

Evekig tartó hitza-vona után sikerült megoldani a Széd Dov repülőter problémáját. A fejlesztési tervek miatt, kénytelenek vagyunk ugyan néhány kifutópályát lerövidíteni, s helyettesíteni a tengerben építünk 300 méter hosszú betoncsúszkát. Tel-Aviv nem maradhat repülőter nélkül és ez az egyetlen megoldás arra, hogy a repülőgépforgalom ne zavarja a Láméd-terv keretében felépülő lakónegyedekben élő családokat.

A PÉNZÜGYI PROBLÉMÁKRÓL

Megoldódott a kettős adóztatás ügye, mert most az állami vagyongadó hivatal hajlja be az egyesített adókat és bizonyos százalékok visszatérít a városházának.

A nagyszabású fejlesztési tervek végrehajtása után az ellenzék azzal vádolja a városvezetőséget, hogy a felgyülemlett adósság meghaladja a kétszáz millió forintot. Ezt nem tagadjuk. A helyzet azonban egyáltalán nem katasztrófális, mert minden nagy nyugati város tartozásai általában a kétévi költségvetés

összegének felelnek meg. Tel-Avivnak az idén 190 millió forint volt az évi költségvetése, jövőre pedig valószínűleg 200-210 millió forint lesz, tehát annyi mint a város tartozása.

Az elmúlt tíz év alatt 400 millió forint fordítottunk fejlesztési célokra és ebből az összegből 80 millió forintba került (eddig) a tel-avivi egyetem építése, a kisiparos központ építése pedig 30 millió forint volt. A kormányval közös fejlesztési társaságok keretében további 300 millió forintot investáltunk építkezési célokra.

Jehosua Rabinovics 1911-ben Lengyelországban született és tanulmányait — elemitől az érttségig — héber iskolákban végezte. Vilnában a héber tanítói szemináriumon tanult, és alijá- ja előtt az egyik lengyelországi héber iskola igazgatója volt. Az országba 1934-ben érkezett, a tel-avivi Hámaszár Hämérkázii ipari osztályán dolgozott és köz- ben jogi, valamint közgazdasági tanulmányokat folytatott tel- avivi akadémián. 1948-ban a szövetkezeti központ igazgatósá- gába választották, és azóta en- nek a mozgalomnak egyik irá- nyítója volt. Először 1956-ban került a városi tanácsba, mint a Mápáj jelöltje, 1959-ben helyet- tes polgármesterré nevezték ki. Érdeklődése főként gazdasági és városfejlesztési kérdésekre ter- jed ki. Mint helyettes polgár- meszter Mordecháj Namir polgár- meszter visszavonulása után ke- rült a polgármesteri székbe.

A város anyagi helyzetét megnehezíti az, hogy Tel-Avivban, amelynek 400 ezer lakosa van, másfél millió személy fordul meg és ve- zesi igénybe a közszolgáltatásokat, azonban az azoknak fenntartásához szükséges adóterhet csak a város 400 ezer lakója viseli.

NAGY TEL-AVIV, VAGY VÁROSSZÖVETSÉG

Miután Tel-Aviv közlekedési, szeméthordási és csatornázási problémái, valamint az emli- tett városi szolgáltatások kérdése érdekében a városi szövetkezeti Tel-Avivot és a vele egybe- épült szomszéd városokat, létre jöttek a Dán körzeti közös szolgáltatások. Most arról fo- lyik a vita, hogy mi helyesebb: parlamentá- ris alapon működő közös városvezetőséget ki- nevezni vagy pedig formálisan is megterem- teni a nagy Tel-Avivot, amelynek élén, mint a legnagyobb város vezetője, Tel-Aviv minden- kori polgármestere állna. Ebben a kérdés- ben még folyik a vita és végső döntést a belügyminisztérium hozza meg.

TEL-AVIV A KULTURKÖZPONT

A városban négy egymástól elhatárolt kul- turközpont van kialakulóban. Ezek egyike a Saul Hámelech fasorban (a volt Szárna he- lyén) 100 dunám terlen létesül. Itt lesz az új városi múzeum, amelynek építése 8-9 millió

forintba kerül és a befejezéshez közeledik, itt épül fel hasonló költségvetéssel a központi vá- rosi könyvtár és mellette a Max Reinhardt nevet viselő városi színház. Ebben az épület- ben a kis- és nagy színháztermeken kívül kon- cert-terem és egyéb kulturcélokot szolgáló he- lyeségek lesznek.

Ezzel kapcsolatosan említem, hogy a város néhány hónapon belül hivatalosan is adoptál- ja a Kámeri színházat, amely így városi szin- ház lesz.

A másik kulturközpont, a Járkon tulpart- ján lévő múzeumban (a Múzeon Háárec) ahol már most tíz múzeumegység működik. A jövőben itt épül fel a technológia és tud- mányos múzeum és még néhány kulturintézet amelyek többek között oktatási célokat szol- gálnak.

sorban a lakosságot, amely rendetlen és szemé- tel. A helyzetet csak nagyszabású felvilágosító munkával és természetesen a motorizált köz- tisztasági berendezések számának fokozásával lehet javítani.

A házak kopottak, a vakolatuk lehámlott, csak hogy a háztulajdonosok különböző okok miatt nem hajlandók tatarozni és karbantar- tani az épületeiket. Ezen a problémán csakis törvénykezéssel lehet segíteni, vagyis okvete- nül kell harcolni a belügyminisztérium, il- letve a Kneszetben a házak tatarozási köte- lezettségéről szóló törvényjavaslatot.

Egyébként a város szeptése érdekében már erőfeszítéseket is teszünk.

Agytrószat alakult mérnökökből és kerter- vezőkökből, akik város-szerépítési szempontból hat körzetre osztották Tel-Avivot. Eddig három konkrét javaslatot nyújtott be ez a bizottság: át kell építeni a Dizengoff teret, a Burgasov- teret és mintegy 700 méteres szakaszon a jaffai Jerusoláim fasort.

Versenypályázatot hirdettünk meg a „modern utcai butorok” (padok, stb.) tervezésére és a nertes pályamunkákat a napokban, kiállítás keretében mutatjuk be. A Járkon partján 2500 dunámon 4 éven belül elkészül a tel- avivi nemzeti park, amely az ország legnagyobb parkja lesz. A napokban nyitották meg a nagyközönség számára első, 100 dunámon el- terülő részt.

Tervebe vettük a déli park létesítését is, azon- ban itt technikai akadályok merültek fel, mert a terület egy része állami tulajdon és ki van adva bérletbe (mezőgazdasági célokra) a Rassconak.

A VÁROSI ALKALMAZOTTAK

Alapítanak azok a vídák, hogy feleslege- sen szaporítottuk a városi alkalmazottak szá- mát. Tényleg több az alkalmazottunk, csak- hogy ezek nem az iródkban ülnek, hanem a városi kórházakban, városi iskolákban és a szociális szolgálatokban dolgoznak.

A KOLDUSOK ÉS AZ UTCAI ÁRUSOK

PROBLÉMÁJÁRÓL

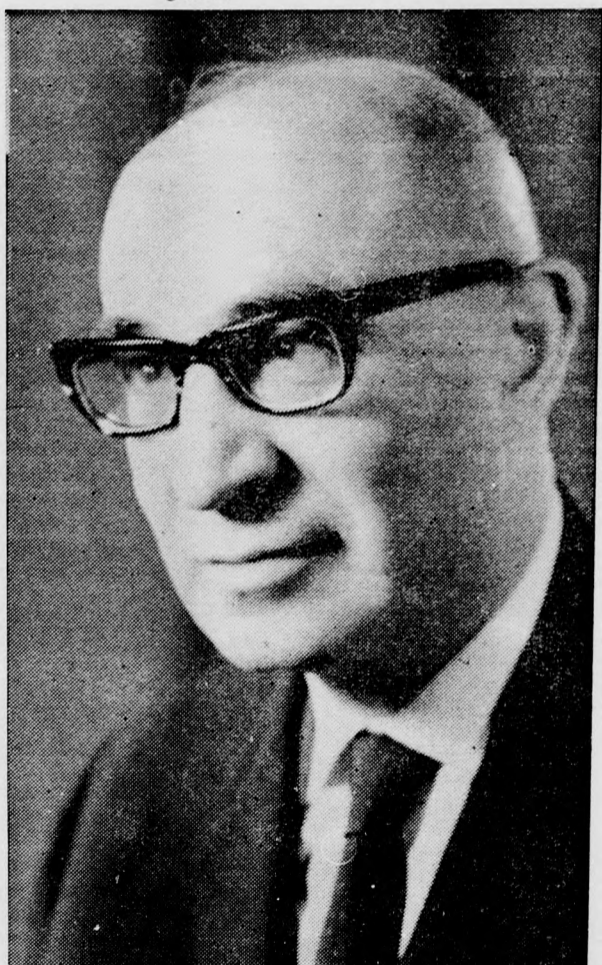
A helyzet türethetetlen, azonban a megfelel- ő törvények hiányában a rendőrség és a városi ellenőrök csaknem teljesen tehetetlenek. Igé- retet kaptunk a belügyminisztériumtól, hogy a 7. Kneszetben megszavazzák az idevonatkozó törvényeket, melyek lehetővé teszik a város szá- mára, a helyi adottságoknak megfelelő segéd- rendeletek kidolgozását. Első lépésként val- ószínűleg emelik a pénzbírságokat, amelyeknek maximális összege most 20 font.

TURISZTIKA ÉS ÉJSZAKAI ÉLET

Tel-Aviv, mint ipari központ a jövőben ve- szít súlyából, azonban megmarad az ország kulturális és kereskedelmi gócpontjává. Tel- Aviv jövője szorosan összefügg a turisztika fejlesztésével. Nemzetközi szakértők már elké- szítették a hosszú lejáratu terveket, amelyek keretében Jaffától kezdve Herzliáig, de első- sorban Mansije és a Járkon között, szálloda- sor épül a tengerparton, míg a Járkontól északra fekvő területeken főleg a strandolást és a turistáknak szórakozási lehetőséget kell nyújtani, azonban a városháza álláspontja az, hogy ha az éjszakai mulatók és diszkotékok zavarják a lakosság nyugalmát, akkor a lakos- ság érdeke a döntő. A turisták mehetnek szó- rakozni a jaffai Óvárosban lévő mulatónegyed- be. A Hámaszár utca környékén, a gyárépü- letek között dolgoznak a diszkoték, ahol senkit sem zavarunk. A Keren Kájijemet fasor végén, a Gordon uszoda mellett épül már az új turisztikai és szórakozóipari központ. Ezen a helyen, a szállodák között, hajnali 4-kor lesz a záróra...

A KÖZTISZTASÁGRÓL

Tudom, hogy a köztisztaság terén több mu- lasztás történt és a hiányosságokat sürgősen rendbe kell hozni. Csak hogy a város utcáin- ak és udvarainak tisztaságáért nem kizárólag a városházát terheli a felelősség, hanem első-

AZ ÉLET SZERELMESE

Irt: ZOLTAN DEZSÓ

Artur Rubinsteinről van szó. Ő az élet szerelmese. Joggal az. A Gondviselés oly sokat nyújtott neki, mint keveseknek. Zsenialitást, az emberek szeretetét, egészséget, hosszú életet, agastyán korban való alkotóerőt, vidámságot, szellemi frisséget, ragaszkodó családot, s gyermekekori álmának megvalósulását: szabad, önálló országban élő zsidókat.

Etéről, ünnepeiről és köznapjáról, visszatekintéseiről, művészi átézéseiről, interpretáló erejéről a dokumentum filmek nagymestere, François Reichenbach készített másfelvételről, lebilincselő, lélekemésítő, vidámitó és megrázkóztató alkotást.

Egyelőre keveseknek jutott osztályrészül, a nagy tömegeknek, zeneesztétáknak, filmkritikusoknak, a filharmonikus zenekar tagjainak, művészeti életünk néhány kiválóságának, hogy láthassa a filmet. Az élményt fokozta az a körülmény, hogy a Mester maga is ott állt a nézők között. Így ez olyan volt, mintha személyesen találkoznánk gyűltek volna egybe az emberek, mintha csak nekik mesélne az életéről, hevülteiről, esalódásairól, művészi hitvallásáról korunk egyik legjelesebb személyisége, aki embernek, művészeknek, zsidóknak egyformán nagy.

A filmet csak néhány hónapon mulva vetítik a nagyközönségnek. Artur Rubinstein felajánlotta Golda Méirnek, hogy az izraeli bevételét használja fel belátása szerint. Nincs kétségünk az iránt, hogy a mi zenebarát, főleg a közönségünk hosszú, hosszú ideig zarándokolni fog a filmhez, nem fosztja meg magát a rendkívüli élménytől. Mit várhat az ember egy filmtől, amelynek egyetlen hőse van: egy 82 éves férfi? Ugy valójában, hogy a karrierje, pályája elevenedik meg, sikereinek állomásait ismerhetjük meg és a tomboló közönséget, műkonfliktusokat, mellőzöttséget és felemelkedést szenvedő művészt, akit nem ért meg a világ, majd hevesen magához öleli. Szó sincs arról. Egyetlen jelenete sincs a filmnek, amely elhöz a salbunhoz hasonlítana. Egy páratlanul vidám, kedves, emberszerető művész hoz össze bennünket a film alkotója, Rubinstein, akiről nem tudtuk, hogy ilyen vidám, ilyen felhőtlen gondtalansággal, halálfelelem nélkül élő, erős tettvágytól duzzadó ember. És milyen színes! Ahogyan Saljapint, Carrot utánna, ahogyan elmeséli, hogy Ausztriában egy agg karmester elviszi őt az állatkertbe nevelő madarakat nézni. És a madarak nem nevetnek, hanem búslakodnak. Ugy utánozza a fakon csüggő, üdő madarakat, hogy szinte látjuk őket. A L'Aurore kritikusa így ír róla: „Csodálatos színeszét fedeztünk fel... Charlie (Charlie Chaplin) Rubinstein!”.

Lodiban született, már hat éves korában azt suttogják róla a városban, hogy csodagyermek, pedig hát... hat nővére zongorázott és ő nem bírta elviselni a klíropirózsaikat és megakart mutatni, hogyan is kell zongorázni. Nos, megmutatta. Dehát zenész volt még előbből datálódik: megszületése előtt már muzsikált. Az életben nem tanult semmit, mindent magunkkal hozunk, amikor megszületünk az anyánk... Nvle éves korában már Berlinben tanult Joachim-nál, 11 éves korában már Mozartot játszik a nagyközönség előtt. Tizenhat éves korában Párizsban a közönség a szívébe zárja. „Tá-lálkozom Debusszyval. Igaz, hogy ő nem találkozott velem. Mert, amikor kezefogott velem, nem nézett rám...”.

„Az emberek boldogtalanok, mert nincs bizalmuk az életben. Az élet azoknak a pártján van, akik hisznek benne. En az életet hirtetemet és boldog vagyok. Még a halálós ásvamon is boldog vagyok lenni, akkor Schubert Quintettjét akarom majd hallani, az angyalok muszkáját”. És nevet. Még akkor is, amikor a halálról beszél. Öreg emberek ritkán nevetnek, de Rubinstein csak évei szert tartozik az agok táborához, éltszerete és vidámsága eltávolítja őt az öregségtől és a haláltól. Fevittől a halhatatlansággal és ez is konzerválja az életet. A zene halhatatlanná tölti meg az életet. „Nem tudnék Beethoven nélkül élni”, így vall az igazáról. És amikor zeneakadémiai novendéket megkérdezik tőle, hogy ki az igazi, a legizgalmasabb, így felel: „Valaha, hét éves koromban Wagner volt a mindennem. Soláig uralkodott felettem. Ígykeztem szabadtulni tőle. Brahmstól is menekülni akartam, de nem tudtam. Az igazi szerelmem: Mozart.”.

Az Appassionát játszsa, meg Chopin Polonaise-ját, Brahmst és Lisztet. Mielőtt a Polonaise-t játszani kezd rövid beszédet tart, a

fiataloknak: „Chopin a nemzeti büszkeség és a hősiesség apoteozisának szánta ezt a művét. Olyan hősiességet dicsőít, amilyenről Izrael tett tanúságot a hatnapos háborúban. És olyan büszkeségről, amit a harcások a szülő-földjük iránt éreznek”. A hatnapos háboru nagy élménye többször is kifejezésre jut a filmben. Egyszer azt mondja, hogy 1967-ben ide akart jönni, hogy együtt pusztljon el testvéreivel. De szerencsére hat nap alatt győzelem, világraszóló győzelem született...

A film utolsó harmada Izraelben játszódik. A filharmonikusokkal próbál, Zubin Mehta vezényel. Büszkeséggel hallgatja a kitünő zenekar játékát és átszellemülten koncentrált, arcan átsuhan a játszott mű minden modanivalója, szépsége. Itthon játszik, az ő népének. „Egész családot, legalábbis száz tagját a családotnak Hitler hidegvérrel elpusztította. Apámnak egész életében csak egy álma volt, egy örül, elkergethetetlen álma: a zsidókat látni akarta a saját országukban. Atpántálta belém ezt az álmot. Tőle örököltem én is az

Artur Rubinsteinét körülveszik hódolói a film vetítése után.

álmot és nagy boldogsággal látom az álmok valoraválását. Nem beszélhetek erről másként, minthogy a sírás fojtogatja a torkomat”.

Ez már nem a filmhez tartozik, de szintén dokumentum, megtörtént. A hatnapos háboru után néhány héttel Mose Daján bement Artur Rubinstein szállodai szobájába, hogy üdvözölje a Mestert. Amikor Rubinstein meglátta a feléje haladó Dajánt, hozzáietett, átölelte és lábához borult. Daján a tőle meg-

szokott gyors döntéssel maga is átölelte a Mestert és leborult a lábához. Nem tehetett mást. Az kevés lett volna, ha csak felemeli és ő állva marad előtte. Mikor a meghívott nézők előtt végetért Artur Rubinstein életmű-jének vetítése, amikor felállt a helyéről és mindenki felugrott körülötte, amikor mindenki tapsolt és a szemek hálásan, rajongással fordultak felé, olyan érzés vette hatalmába az ottlévőket, mint, amilyen Rubinstein ragadta magával, mikor népünk hadvezérének meglátta.

Izraeli éjszakák

Együttműködés a Káméri és a Haifai Városi Színház között

A tavalyi sikeres együttműködés után, amikor a Káméri és a Haifai Városi Színház közös produkcióban és szereposztásban színre hozta Shakespeare IV. Henrik című drámáját, — újabb hasonló lépésre szánta el magát a két színház. Ezúttal Federico Garcia Lorca „Vernász” című drámájáról van szó, amelyet Jozsef Milo a Káméri egyik alapítója és a Haifai Városi Színház volt igazgatója rendez. Ezzel a munkájával Milo tíz év után visszatér az anya-színházához. A diszletnek Arje Návon tervezi. A „Vernász” bemutatója, amelyre valószínűleg november végén kerül sor, összefüggésben áll a Káméri alapításának negyedszázados évfordulójával. A két színház közötti megállapodás előadás-cseréről is szól. Ezerint a Káméri novemberben (bérleti előadások keretében is) előadja Haifán „Az oroszán a téiben” című darabot, míg a haifai társulat december elején Tel-Avivba jön a „Figaro házassága” című vígjátékkal. A Káméri gyermekszínházát is vendégül látja a Haifai Városi Színház és így az északi kikötőváros lakóinak ezúttal első ízben alkalma lesz nívós gyermek és ifjúsági színház-előadást megnézni.

Az idén is folytatódik a színészcseré, amely egyelőre csak egyoldalt, vagyis a Káméri tagjai lépnek fel a haifai előadásokon. Simon Bár (egy román szindarabban) és Zeév Revách (Figaro) után most Avrahám Chálfi lép fel Haifán, mégpedig a „Harwey” című vígjáték címszerepében. A „Harwey” — amelyből film is készült — bemutatója tíz napon belül lesz.

Itt említjük meg, hogy a Haifai Városi Színház következő előadása Marcell Pagnol „Fanny” című műve lesz. Gheorghescu román vendég-rendező rendezésében.

Filomena

Még a „Vernász” előtt premier lesz a Kámériben. Eduardo de Filippo olasz író „Filomena” című vígjátékát mutatják be. Leonard Schach rendezésében. A címszerepet Ráchel Márkus játszsa, partnere pedig: Mirjám Bernstein-Kohén és Avrahám Ben-Joséf. Eredetileg Tennessee Williams „Az Iguana éjszakája” című társadalmi drámáját akarták előadni, de szereposztási nehézségek miatt a színház visszalépett az előadástól.

Indul a bát-jámi zene-évvad

A bát-jámi intenzív zenelet tulajdonképpen egyetlen ember munkája. Spielmann Eliézer, a veterán erdélyi cionista a bát-jámi város háza főtitkárja egyben fejbe vette, hogy város lakóival megkedvelteti a komoly zenét. Spielmann tíz körmel harcolt azért, hogy megfelelő termet és erkölcsi támogatást kapjon a város házából (ez ugyan a városi kultúr-osztály feladata kellett volna, hogy legyen). A költségvetésért minden egyes hangverseny előtt közelharcolt vivott az illetékesekkel és szerencséjére — vita esetén — a polgármester mellé állt.

Ma már megalakult a bát-jámi zenebarátok köre, immár harmadik éve működik a bérlet-rendszer, sőt a mult idényben hangverseny-zongorát is vásárolt a kör. Az idei zene-évvad november 8-án kezdődik és a bát-jámiai a Gari Bertini karmester vezetés alatt álló izraeli kamaragüttest látják vendégül.

Ezt megelőzően már holnap, október 11-én este fél kilenkor a Hiszdadrut-teremben rendkívüli hangverseny lesz, amelynek szólistája Juvál Waldmann, az állandóan külföldön vendégszerelő fiatal hegedűművész lesz. Zongorán kísér Rut Menze.

A műsorom Beethoven, Brahm, Simanovszki, Ravel, Bloch és Wieniavszky műveit szerepelnek. A fiatal művész néhány nappal a koncert után, Európába utazik, ahol mint szólista és karmester részvesz a Salerno-i fesztiváln.

Egyébként folytatódik a nyolc hangversenyre jogosító bérletet árusítása a tavalyi kedvezményes áron.

A chászid-dalfesztivál

A chászid-dalfesztivál rendezésével fontos hézgapótló feladatot vállalt magára a Szolán színház ügynökség. Megérdemelt siker koronázta erőfeszítést, mert a tel-avivi Héjchál Hátárútban rendezett első „chászid-dalparádé” nívós volt, szórakoztató. A jelek szerint sikerült egy új vallási-művészeti rendezvény-sorozat alapjait megvetni.

Többszáz pályamunka közül választották ki azt a 11 dalt, amely a döntőbe jutott és a közönség kegyelvére versengett.

Eredkes hallgatósága volt a fesztiválnak. A jelenlévők 80 százaléka kalapot, kapelit, a nők pedig hosszujjú bluzt viseltek. Ez a hoz-

záértő közönség választotta meg a győtes dalokat.

A szerző minden esetben ismert volt (Tóra, Hagadá, Zsolotár Könyve), a zeneszerzők pedig jellegével vettek részt a pályázaton. Az első díjat a chászid Pinchász Kahati „Cámszafi” című szerzeményének ítélték oda. Ezt a dalt a Nira és Gálja Rabinovics-testvépár adta elő. Második Nurit Hirsch „Osze salom” című dala lett, amelyet Jigál Bászán tolmácsolásában hallottunk. A harmadik helyen, a Slosárim-trió által előadott „Vóháer ejéná” dal lett, amelynek kísérőzenéjét Slomo Karlebach rabbi, az amerikai „táncos hippie”-rabbi szerezte.

Röviden

A Jordán-völgyében szolgáló frontonok előtti fellépésével kezdte meg előadó körútját Rimona Francis, a fiatal jazz-művész, aki a Swingle Singers együttes stílusában adja elő dalait.

Juvál Waldmann hegedűművész, aki az Izrael-Amerika Kulturálap támogatásával külföldön hangversenyek és tanul, szombaton este Bát-Jámban, másnap az Amerikai Cionisták Házában, október 18-án a cholonai Jád Levánimban, két nappal később pedig a jeruzsálemi Ejn-Káremben tart nyilvános hangversenyt.

Egy tiszta ember

Hetekkel ezelőtt az Uj Kelet egyik olvasója levelet intézett a szerkesztőséghez, melyben kétségbevonata, hogy az Amerikában élő Milton Smith, száz dollár adományozott volna a mezőcsáti Kiss József szoborra. Közutudott dolog, hogy Milton Smith nemcsak alkalmas propagátora a magyar-zsidó kötönek, hanem műveinek kiadója is, s összekuporgott centjeiből fedezte verseinek kiadását. Szomorunak tartottam, hogy ez az érdemes, önzetlen, ma nyolcvanon túl lévő öreg ur, a költséget nagy barátja, hamis színben tűnjön fel izraeli tisztelői előtt, azért az említett level újsgákvivágását elküldtem neki.

Mi igaz hát Milton Smith száz dolláros adományából?

„A mezőcsáti legenda” címen — egyik magyarországi lap a többi között ezeket írja — Milton Smith valahogyan meg tudta, hogy szobrot készítenek állítani a község szülőitjének, Kiss József költőnek és javasolja, létesítsenek a faluban emlékművet, amelynek költségeit „megajánlott” száz arany dollárt. „Megajánlott” mint hajdan Széchenyi István a Magyar Tudományos Akadémia megalapítására...

A Kiss József emlékbizottság elnöke meghatva olvasta fel a levelet a bizottság tagjainak s ezt válaszolta Milton Smithnek:

„Nagy megtiszteltetésnek vetjük figyelmét. Mi már négy évvel ezelőtt emléktáblát helyeztünk el a Kiss József utca 4 számú ház falára. Létrehozuk az emlékművet is. Kö-

szönettel vesszük, ha elküldi saját kiadású Kiss József kötetét, amelyet itt nagy szeretettel helyezünk majd el. Anyagi eszközökkel rendelkezünk, azért ne vegye sértésnek, ha a száz aranydolláros felajánlásról lemondunk. Öntől, 83 éves idős barátunktól, azt kerjük, fordítsa a pénzt saját céljaira. Jó egészséget kívánva, meghívjuk Mezőcsátra a Kiss József-ünnepségre...”

Azóta, tavaly november 30-án, a költőről elnevezett gimnázium udvarán leleplezték Kiss József szobrát. A gimnázium színpadán erre az alkalomra Kiss József műveiből állították össze a műsort...”

A Magyar Nemzet „Egy marék virág” címen írt beszámolót az amerikai, külsőre is letesztös könyvről, amelyből Milton Smith 50 kötetet és Kiss József költeményeket tartalmazó broszurát küldött ajándékképpen Mezőcsátra. Eddig hát a legenda és a valóság.

De az már csak valóság és nem legenda, bár ez is ugy hangzik: e napokban a nagyvezető, rajongó Milton Smith ötven dollárt küldött a Gervai-alapra. A nemrég elhunyt két-tűnő író jeruzsálemi baráti köre elhatározta, hogy Gervai emléket megörökíti: még nincs eldöntve milyen formában, de elsősorban egy méltó emlékkönyv megjelenésével. Milton Smith Gervai Sándort személyesen is ismerete nagybarbecsülté, és ő az első aki adományozta spontán jelentkezett.

szENES ERZSÉB

IZRÁELI HÉTKOZNAPOK

Az iszlám jogászai elégedetlenek

Vajon véletlen-e? Azon a napon, amikor Jeruzsálemben kezdetét vette Michael Rohan tárgyalása, a kelet-jeruzsálemi muszlimán vallási tanács által kinevezett jogász bizottság szakvéleményt tett közzé, amely visszautasítja a Joel Süßmann felsőbíró elnökletével működő izraeli vizsgálóbizottság következtetéseit. Pont a tárgyalás napján.

Először vizsgáljuk meg, hogy kik azok a jogászok, akiket a jeruzsálemi mufti felkért arra, hogy az El Aksza-mecset felgyújtásával kapcsolatos vizsgálathoz beleszóljan és véleményüket hangoztassák. Három arab ügyvéd állt a bizottság, mind a három tagja volt valamikor Jordánia kormányának. Anuár Nuszejba, Anuár el Chátib és Száid Allá Áddin arról is nevezettek, hogy az izraeli megszállás napjától kezdve legalábbis passzív ellenállást mutattak hatóságainkkal szemben. Anuár Nuszejba tagja a Wákf, a muszlimán vagyongazdálkodás és szenthelyeket kezelő hatóság igazgatóságának és jelen volt azon a sajtófogadáson, amelyet közvetlenül a mecset-tűz után hívtak össze. Nuszejba is sietett azonnal az izraeli hatóságokra hárítani a felelősséget a mecset felgyújtásáért. Nuszejba ügyvédet beidéztek az izraeli vizsgálóbizottság elé, de ő válaszában elutasította a meghívást azzal, hogy az izraeli felsőbíró tagjának elnöksége alatt működő fórum nem illetékes a gyújtogatás körülményeinek megállapítására.

Arra természetesen illetékesnek találta önmagát, hogy a muszlimán egyházi hatóságok által kinevezett bizottság tagja legyen és két társával együtt azt a gyanusan hangzó megállapítást tegye, hogy nemzetközi bizottságot kell kinevezni az El Aksza-mecset tüze ügyében. Eppen azon a napon, amikor a jeruzsálemi törvényszék, mint az erre egyetlen illetékes bírósági fórum megkezdte a gyújtogatással vádolt Rohan ügyének a tárgyalását. Vajon nem azt jelenti ez a megállapítás, hogy a három arab ügyvéd szemében ez a bírósági fórum sem megfelelő az igazság kiderítésére?

Erdemben azt kifogásolják az arab jogászok, hogy az izraeli vizsgálóbizottság „sietett” a Wákf embereire hárítani azt a vádat, hogy az ő hanyagságuk miatt hatolhatott be a gyújtogató a mecsetbe. A bizottság, szerintük, ezzel eleve el akarta hárítani a felelősséget az izraeli hatóságokról. Kifogásolják, hogy a bizottság nem tudta megállapítani, hogyan került a területre a gyújtogató, de azt leszögezte, hogy nem a Muğrabi-kapun keresztül, amely a Cháhl ellenőrzése alatt áll. Holott — mondja a három jogász — a tettes eljutott a mecset közelébe a Máchkám, az arab vallási bíróság épületének tetejére is, amelyet már régen az izraeli hadsereg tart megszállva.

A három volt jordáni miniszter ezáltal sem óvakodik attól, hogy visszaéljen az izraeli hatóságok végtelen türelmével. A bizottság megállapítja, igen éles szavakat használva, hogy izraeli hivatalos és nem hivatalos személyek többször kijelentették, hogy nem látják szívesen a muszlimán mecseteket ezen a helyen, „amelyet a zsidók a Templom Hegyének neveznek”. Emlékeztetnek dr. Wahrhaftig vallásügyi miniszter, Slomo Rozen tábori főbíró és más személyiségek ilyen értelmű nyilatkozataira. Arra is hivatkoznak, hogy a muszlimán tanács 70 panaszt juttatott el az izraeli hatóságokhoz a mecsetek és más muszlimán helyek megsértéséről. Nyilvánvaló az a szándék, hogy Izraelre tereljék a gyújtogatás ostroma vádját, mint ahogy cselekedtek ezt a tűz kitörésétől kezdve egészen a rabati konferenciáig és azóta is.

Ismeretes, hogy az izraeli vizsgálóbizottság, szigorúan tiszteltben tartva a „sub judice” elvét, egyáltalában nem foglalkozott Michael Rohan személyével, aki már vizsgálotti fogságban volt és tárgyalással megkezdte külsőben állott. A három arab jogász azonban ugylátszik nem ismeri el ezt a nemzetközi jogi elvet és válaszfórumában azzal vádolja az izraeli vizsgálóbizottságot, hogy figyelmen

kívül hagyta a gyanúsított jellemét, költökező életmódját, azt a tényt, hogy négy hónapig egy izraeli kibuchban tartózkodott, valamint azt is, hogy az Isten követői-szektá vezetői szerint Rohan nem tartozik ehhez a csoporthoz. Megismétlik azt a hiteles tanúk által régen megcáfolt vádat, hogy a vizsgálótást megszakították, pontosan a tűzvész kitörése napján.

Vannak a 8 oldalra terjedő jelentésben egyéb megállapítások is, amelyek azonban nem érdemlik meg, hogy nyomdrafestékét pazaroljunk rájuk. A jelentés célja ugyanis olyan világos, hogy szinte nem szorul különös magyarázatra. Az a muszlimán tanács, amely ezt a három ügyvédet kinevezte, riasztotta az arab és a muszlimán világot, amely aztán Rabbatba összehívta a csueskonferenciát. Ugylátszik, hogy az arab jogászokat nem zavarja az a már világszerte közismert tény, hogy néhány fanatikus arab államon kívül senki sem vette magáévá a jeruzsálemi mufti és társainak sötét vádakodásait és azt

az igyekeztét, hogy a szerencsétlen tüzesítés politikai tőkété változtassák át Izrael ellen. Senki sem hitte el azt, néhány fanatikuson kívül, hogy Izrael követte el a gyújtogatást és a rabati konferencia kénytelen volt behódolni a józan érvelésnek. Sem Rabat, sem a Biztonsági Tanácsnak a tűz ügyében összehívott ülése nem emelte Izrael ellen a gyújtogatás vádját.

Fel kell tenni a kérdést, hogy milyen jogászok ezek a volt miniszterek és jordániai ügyvédek, milyen tudományos és erkölcsi nivón állanak azok, akik a tűz ügyében folyó törvényes tárgyalás idején tesznek közzé ilyen jelentést? Alighanem olyan jogtudorok, mint a riádi tudományos akadémia elnöke, aki néhány hónappal ezelőtt kijelentette, hogy a Föld nem gömbölyű, hanem lapos és nem a Föld forog a nap körül, hanem éppen ellenkezőleg a Nap a Föld körül, hiszen ezt mindenki saját szemével láthatja. Aki ennek az ellenkezőjét állítja, az tudatlan és hitetlen, — így vélekedik egy arab tudományos intézet elnöke.

Ez az ugynevezett jogász jelentés is bizonyítja, hogy milyen ellenfelekkel állunk szemben. A sötét középkor maradt fenn ugylátszik nemcsak Szaudiában, hanem az arab országok közül a leghaladottabbnak tűnő Jordániában is. Vajon ezért úgy kell kezelni ezeket az embereket, mint szellemi fejlődésben visszamaradt gyermekeket és nem kell fellépni velük szemben a hatóság és a törvény teljes szigorával?

KULÖNVÉLEMÉNY

A «szent háboru»

Írta: KÁRMEL JOCHANAN

A mohamedán vallás távolról sem tartozik a pacifista hiték közé. Ellenkezéül, Prófétajuk, Mohamed egyenesen köteleességévé tette az igazhívnöknek, hogy az ő tanait fegyver segítségével is terjesszék, a „hitelnek” közzét. A mohamedánok hite talán az egyetlen vallás, amely még a huszadik században is ismeri a „szent háboru”, vagy az ismert arab kifejezés szerint a „dzsiháid” fogalmát.

Az arab világ urai, akik világi eszközökkel sehogyan sem bírnak velünk, ezt a dzsiháidot szeretnék meghirdetni ellenünk. Néhány ulema, sejk és kádi Kairóban, Ammanban és Damaszkuszban már jónéhányszor meghirdeték az Izrael elleni „szent háboru”, amelyben minden igazhívnök köteleessége résztvenni.

Eddig nem sok eredménye volt. Pedig a külföldiek egy hívő muszlimán részére igen egyszerű. Mohamed tanításai szerint ugyanis minden igazhívő, aki életét a dzsiháidban veszté el, egyenesen Mohamed hetedik mennyországába kerül, ahol csodaszép házikókba kerülnek. Persze nem kell különösebben rosszmájúnak és cinikusnak lenni ahhoz, hogy ez színikbe jusson, amennyiben ez igaz, akkor az is igaz, hogy aligha lehet nagyobb jóselekedetet elkövetni, mint egy hívő mohamedánt rövid úton és azonnal Mohamed hetedik mennyországába transzportálni és ezért ha egy nap valóban komolyan vennék az ellenünk való dzsiháidot, akkor csak az ő javukat szolgálná, ha mi mindent megtehnénk Mohamed mennyországának benépesítésére.

A világ többszázmilliónyi mohamedánjának azonban nagy többsége nem arab, és bár távolról sem mondhatók barátaimknak, mégis nem kívánják arab hűtővéreiketől olyan cselekedeteket beugratni magukat, amelyek nagy mértékben meggyorsítanák jelentkezésüket Mohamed előtt a hetedik mennyországban. Úgy gondolják, még ha vallásosok is, erre idejük van, és kár volna sürgetni a dolgot.

Az „El Aksza” mecset egésze jó ürügyül szolgál az arabok számára, hogy ismét megpróbálják a nem-arab mohamedán államokat szent háborúra mozgósítani, „a hitetlen és szent helyeket meggyalázó” zsidók ellen. Erőlködésük csúcspontja a mohamedán államok marokkói konferenciája volt amely azonban az arab tervekét eltérően főként nem velünk, hanem teljes programellenesen az indiai és pakisztáni viszállyal töltötte az idejét.

Indiai a kutya se hívta meg a rabati értekezletre. Nem is volt semmi ok rá, hiszen óriási többségében nem mohamedán állam. A tényleg meghívottak több mint egyharmada otthon maradt, a meg nem hívott India azonban tüzet kiadott, és tiltakozott, hogy nem hívták meg. Az arabok, mivelhogy nem akarnak összeveszni Indiával, igyekeztek kiküszöbölni a „sértelme” és elkésvé bár „de mégis meghívott” küldték Uj-Delhibe. Ez ellen viszont a tényleg mohamedán, és vadul hindu-ellenes Pakisztán tiltakozott, és kivonult az értekezletéről. Ez körülbelül annak érdekeltes

végét is jelentette. Ez után már csak azzal foglalkoztak, hogy valami olyan megoldást találjanak, amely Indiát és Pakisztánt is kielégíti. Végülis India ott is volt az értekezleten és nem is. Minden vélemény szerint az indiai delegáció egy tekintélyt ért jókora pofonnal távozott Marokkóból.

Azt hiszem, érdemes volna felbecsülni egy teljes pszicháter-kongresszust és annak összes részvevőjét elküldeni Indiába, hogy kiállítsák, miért is akar az indiai kormány minden áron résztvenni a mohamedán csueskonferencián, józan ész szerint ugyanis minden oka meg lenne minden ilyen konferenciát gondosan elkerülni, sőt megtartását lehetőleg megakadályozni. Ha van olyan állam a világon, amely ellen a mohamedánoknak okuk volna szent háborut hirdetni, akkor az semmi esteire sem Izrael, hanem éppen India.

Nálunk Izraelben a mohamedán vallású kisebbség szabadon gyakorolja a vallását. Arról nem is akarok beszélni, hogy természetesen, hogy mohamedán hite miatt senki se vesztesse el izraeli kétföld soha az életét. Van okunk harcolni az arab nacionalizmus, de semmi okunk háborut viselni a mohamedán vallás ellen. Nem is tesszük.

India és Pakisztán kettészórása azonban egy véres hindu-mohamedán vallásbőro következménye. A indiaiak kezétől milliónyi mohamedán vesztesse életét, és közel tízmilliónyi menekült vált földönfutóvá. És itt az ok csakis vallási, nem nemzeti. A legvéresebb harc hinduk és mohamedánok között Bengáliában tombolt. A bengáliai hindu és a bengáliai mohamedán pedig ezért gyilkolja egymást mert más istenekben hisz. Nemzetiségi oka már csak azért sem lehet erre, mert ugyanakkor a népnek a fűi.

Mindez azonban a múlté. A hinduk ma is akarunk ellenére uralmuk alatt tartják a mohamedán Kaszmirt, és a véres vallási villongások a mai napig is napirenden vannak.

Ugyanazokban a napokban, amikor az indiai kormányküldöttség azért harcolt, hogy meghívják a mohamedán csuesértekezletre, az indiai Achemadabad városában feldühödött hinduk több mint ötszáz mohamedánt gyilkoltak le és több mint tízezer tetek nálfektaianná. Isidra Ghandi kormányza csak a legnagyobb nehézségekkel tudta lecsillapítani a mohamedán pogromot, de semmi biztosítéka sincs arra, hogy holnap nem ismétlődik meg India egy másik pontján.

Ha én lennék az indiai kormány helyében, a dzsiháidnak, a szent háborúnak még a nevéét sem lennék képes hallani. Indira Ghandi reakciója viszont olyan, mint azé a tolvajé, aki hangosan kiáltja, hogy „fogják meg!” — így akarván elterelni önmagáról a figyelmet.

A TÖBBSÉG GYŐZELME

Írta: KISHONT FERENC

A földszintes lakásnak van egy nagy előnye és egy nagy hátránya. Az előnye hogy nem kell lépcsőket mászni, a hátránya hogy a hangyáknak sem kell. Ez oknál fogva minden reggel behatol lakosztályunkba a hangyafőbor egy pincésos oszlopba, felkúszik a falon a kenyértartó mellett, és lehímpölyög a mosógéphez egyetlen végtelen ingajáratban, amikor is minden egyes kommandó cípel valamit a hátán, vagy a kezében, vagy valahogy.

Rendszerint jörelétsült körök szerint az egy általános világlejenség a földszinti lakásokban. És ez a nyár a hangyáké. Ennek ellenére az asszony döntő elhatározásra jutott azon a suta reggelen:

— Megszeméltűsükre nincs remény — vélekedett a kisicse — Meg kell találnunk a támaszpontokat!

Eldöntöttük az oszlop mentén visszafelé. Kivertettük a kertbe, ott eltűnt ideiglenesen a kökerítés alatt, majd újult felbukkant néhány lépésnyire fölé a külvilágban. Onnan cikkekben haladt észak felé, kihasználva a terep természetesen adottságait, néha-néha átmenve földalatti mozgálmobba. Herzlia határain líhegve leálltunk.

— Úgy élek — így az asszony — ezek külföldről jöttek... —

De miért pont hozzánk? — Mi van bennünk, hogy annyira ragaszkodnak hozzánk? Ezekre a nehéz kérdésekre, talán csak a hangyák királynője tudna megfelelő információt adni, mivel a hangyák nagy megfélemlítésen hisztardni jelenségek, nem kérdezők sokat, hanem cípelik a dolgokat a szakszervezeti vezetés mellett.

Természetesen az asszony felvette a harcot, mert nem olyan fából van ő faragva. Beszerezte a legerősebb hangyairtószert és bőségesen elhárította az egész utvonalmat és ime, mit látunk szemünk, másnap reggel már csak nagy nehézségekkel tudnak a hangyások haladni, mitűnt át kell küzdeniök magukat a számtalan, magas méregdombocskákban, ami megkelethetesen fiaszródoz, különösen a szívnek és tüdőnek. Egyéb bajuk nem esett. Az asszony elvesztette önmagát és nélfel kezdte őket locsolni. Aki kiesett — kiesett, de a többi dübörögve haladt tovább az ingajáratban... —

— Irigylem az idegeiket — jegyezte meg

az asszony és felmosa a terpetinnel az egész konyhát, mire a hangyák két napig túlvonmaradtak. Mi is. A rövid vakáció után új erővel tért vissza a hangyaszólop az eredefti utvonalmra, sőt mintha valamivel virguncubak lettek volna. Csakhamar felfedezték a polcon a köbhős elleni sztrupot és részegre itták magokat belőle és valójánleg nem köbhögtek többé.

Az asszony elvetette a kollektív gondolatot és az individuális kezelést helyezte előtérbe, vagyis egyenként kezdte gyilkolni a harcosok sztrupait.

— Nincs értelme — haggott föl végül is a tömegmészárlással — kimeríthetetlen rezervórral rendelkeznek... —

Mao Ce-Tung is erre alapozza a dolgokat. Az asszonyka szerint a hangyáknak is ferdévágású szemek vannak, de ezt nem lehet bizonyítani, mert ha elkapták őket, akkor lehangyák a szemüket. Viszont határozottan ruhögnek. Néhány nappal ezelőtt bevezették, például, az általános uborkaszópot. Azt halottuk ugyanis, hogy a hangyák nem képesek a friss uborka szagát elviselni és hanyat-homlok menekülnek. Ez okból vettünk néhány kiló legjobb fajta uborkát, sőt még meg is kérdeztük a témoai piaci árust, hogy ez jó-e hangyák ellen, mire ő azt válaszolta, hogy meg van erről győződve. Am csakhamar kiderült, hogy a hangyák nem tudnak erről semmit és vidáman nyüzögnek az uborkák árnyékában. Egyesek közöttük határozottan virgyorogtak gyerekes erőfeszítésük láttán.

Ekkor felhívtuk a városbázist és feltűrtük a helyzetet.

— Mi a teendő? — kérdeztük. — Hát kérem szépen — mondotta a férgosztrály vezetője — nálam is tele van a konyha hangyával... —

Igy találtuk meg lelki nyugalmunkat. Minden reggel ugatunk és a karaván halad a kenyértartó mellett, egyenesen a mosógéphez. Már valóságos hozzátartozónak a konyha általános képéhez. Időnként megvizsgáljuk, hogy minden rendben van-e.

— Hello, boy! —

Ok is már ismernek bennünket és ha nem cípelnek valakit, akkor rendszerint visszaintegnek. Mint két régi ellenfél, akik nemes harcok folyamán tanulták meg tisztelni egymást. A békés együttélés egyik ritka példája.

Grosz Slomo Jáákov Kneszet-képviselő:

»A TÓRA A MI ALKOTMÁNYUNK, UJABB ALAPTÖRVÉNYRE NINCS SZÜKSÉG«

— Nem rajtuk múlt a Poalé Águdát Jiszráélial való közös lista. — A Vallásos Nemzeti Párttal nem indulhatunk együtt, mert elvi ellentéteink is vannak. — Az Águdát Jiszráél már volt nyolc éven át a koalícióban, s ismét belépünk, ha bizonyos alapvető feltételeinket teljesítik. — Akarjuk a szombat-törvényt, továbbá új jogalkotásokat a pornográfia ellen, a kástrut-védelem erősítésére és a boncolások problémájának megnyugtató módon történő szabályozására.

Grosz Slomo Jáákov Kneszet-képviselő 60 éves. Erdélyben született, 1950-ben Nagyváradról alijázott. Az Águdát Jiszráél erdélyi szervezetének főtákará volt. Megkezdve — bekapcsolódott pártja munkájába, ahol részt vett a viznyeci chászidok részint az új alijá, az erdélyi és magyarországi ortodoxokat képviselve. Hamar kitünt, hogy személyében az Águdát támogató politikust kapott, s kilenc évvel ez előtt reális helyen jelölték a párt Kneszet-listáján. Azóta egyfolytában tagja a törvényhozási háznak. A parlament munkájában igen aktív módon vesz részt, a törvényalkotás és politikai viták állandó felszólalója. Pártja most is reális helyen jelölte. Grosz képviselő a következő parlament egyik magyar-zsidó képviselője lesz.

Szerkesztői interjú-sorozatunk keretében megszólaltattuk Grosz Slomo Jáákov Kneszet-képviselőt, az Águdát Jiszráél egyik vezető személyiségét. Marton Michael, Salomon Mihály és Benedek Pál vetette fel a problémákat.

KÉRDÉS: — Mi az Águdá alapvető célkitűzése?

FELELET: — Ugy véljük, az Águdát Jiszráél történelmi küldetését teljesíti. Az utóbbi hatvan-hetven évben forradalmi változások mentek végbe a zsidó népen belül, valóságos átalakult a zsidó nép jellege. Nos, az Águdát Jiszráél küldetése, hogy vigyázzunk az eredeti jellegre, megalkuvás nélkül, az izraeli demokrácia által biztosított politikai keretek között. Azt a réteget képviseljük elsősorban, amely szívén viseli, fontosnak tartja a zsidóság eredeti jellegének védelmét. Még kell azonban mondanom, hogy pártunk az egész nép érdekeit is szem előtt tartja a Kneszetben és a helyi tanácsokban. Az eszközök modernek. A tájékoztatás és felvilágosítás minden eszközt felhasználjuk, hogy a szolgáltat, amelyet magára vállalt az Águdát Jiszráél — minél eredményesebb legyen.

KÉRDÉS: — Miért nem valósult meg végül a vallásos pártok egysége, vagy legalább is a közös lista?

FELELET: — Korábban — még a harmadik Kneszet idején — egységre törekedtünk a Vallásos Nemzeti Párttal. Az utolsó napon, a lista benyújtása előtt néhány órával hajnalig ültünk a vezetőikkel, s a magunk részéről mindent megtettünk az egység érdekében. Azért nem lett belőle semmi, mert azt az ő kibúci mozgalmuk ellenzte. Persze, mi sem vagyunk könnyű emberek. Amikor elvi kérdésekre került sor a tárgyalások során, akkor nem voltunk hajlandók magunkra vállalni a „mozgalmi fegyelmet”.

KÉRDÉS: — Milyen elvi kérdésre gondol képviselő ur?

FELELET: — Például a lányok katonai szolgálata. Ez olyan probléma, ahol nem engedünk a gyengénnyelől. Ezt a kérdést nem lehet szavazásra küldni, s a többség véleménye nem kényszeríthet minket álláspontunk megváltoztatására. Ha vallási törvények kerülnek ugyanis összevetésre politikai megfontolásokkal, akkor inkább lemondunk az egységről, de nem mehetünk bele kompromisszumokba.

Lassan, az évek folyamán megértettük, hogy a Vallásos Nemzeti Párttal nincs lehetőség az egységre, sem a közös listára, mert bizonyos értelemben más nyelven beszélünk. Hogy megint egy példával világítsam meg ezt, — köztudomású, hogy mi a „Tóra nagyjainak tanácsát” tekintjük a legfelsőbb tanácsadó és határozathozó intézményünknek. A Vallásos Nemzeti Párt azt akarja, hogy helyezzük magunkat az országos főrabbinátus tanácsadó hátsókerébe. Ez nem megy és nem is fog menni. Mi elismerjük az országos főrabbinátust és annak intézményeit, ami például a személyes kérdéseket — házasság, válás — illeti. De elvi kérdések tisztázására a mi rabbijainkhoz, a Tóra nagyjainak tanácsához fordulunk.

KÉRDÉS: — Mi a helyzet a Poalé Águdát Jiszráéllal?

FELELET: — Nos, egészen más a helyzet. A Poalé Águdával nincsenek ilyen mélyreható elvi ellentéteink. Most is, a Kneszet-lista benyújtása előtt utolsó másodpercig folytat velük a tárgyalásaink. Drága árat kért a közös listáért, de mi hajlandók voltunk minden előzetes követelésük teljesítésére. Végül mégsem lett semmi a közös listából.

KÉRDÉS: — Miért?

FELELET: — Nos, egészen más a helyzet. A Poalé Águdával nincsenek ilyen mélyreható elvi ellentéteink. Most is, a Kneszet-lista benyújtása előtt utolsó másodpercig folytat velük a tárgyalásaink. Drága árat kért a közös listáért, de mi hajlandók voltunk minden előzetes követelésük teljesítésére. Végül mégsem lett semmi a közös listából.

KÉRDÉS: — Miért?

FELELET: — Nos, egészen más a helyzet. A Poalé Águdával nincsenek ilyen mélyreható elvi ellentéteink. Most is, a Kneszet-lista benyújtása előtt utolsó másodpercig folytat velük a tárgyalásaink. Drága árat kért a közös listáért, de mi hajlandók voltunk minden előzetes követelésük teljesítésére. Végül mégsem lett semmi a közös listából.

KÉRDÉS: — Miért?

FELELET: — Nos, egészen más a helyzet. A Poalé Águdával nincsenek ilyen mélyreható elvi ellentéteink. Most is, a Kneszet-lista benyújtása előtt utolsó másodpercig folytat velük a tárgyalásaink. Drága árat kért a közös listáért, de mi hajlandók voltunk minden előzetes követelésük teljesítésére. Végül mégsem lett semmi a közös listából.

a vita során, de mi tudjuk, hogy honnan fúj a szél. A Poalé Águdát Jiszráél vezetői nem akarták, hogy későbbi lépéseiket a Tóra nagyjainak tanácsa döntése szabja meg. Mi ugyanis a rabbi véleményétől tesszük függvé, hogy belépünk-e a koalícióba, vagy továbbra is az ellenzékben maradunk. Egy-egy fontosabb Kneszet-beli szavazás előtt is kikérjük a Tóra nagyjainak véleményét. Ezt a terhet nem akarták vállalni a Poalé Águdá vezetői. Nagy kár. Mi nemcsak közös választási listára, de teljes egységre is hajlandók lettünk volna.

KÉRDÉS: — Mi a véleményük arról a lehetőségéről, hogy a választások után az Águdá belépne a koalícióba?

FELELET: — Nálunk nincs benne az alap-szabályokban, hogy az Águdá ellenzék párt. Nyolc évig tagjai voltunk a koalíciónak — Jicchák Méir Levin rabbi, a vezérünk miniszteri tárcát viselt — azóta ellenzékben vagyunk. Vannak bizonyos feltételeink, melyek teljesítése után belépünk a kormányba.

KÉRDÉS: — Például?

FELELET: — Azt akarjuk, hogy végre hozzák tétő alá a szombat-törvényt, amely körülhatárolja, hogy a szombat szentségére hogyan kell nálunk intézményesen vigyázni. Jelenleg az a helyzet, hogy ha egy gyárban dolgozni akarnak szombaton, a munkaiügyi miniszterhez fordulnak különleges munkanaplóért. A miniszter nagyon liberálisan dönti el, hogy valóban létfontosságú-e az a bizonyos munka. Mi azt akarjuk, hogy ebben az ügyben a rabbi döntsenek és nem Almogi miniszter.

KÉRDÉS: — A Tóra nagyjainak tanácsa?

FELELET: — Nem, megelégszünk annyival, hogy utalják az engedélyek kiadását az országos főrabbinátus hatáskörébe. A feltételeink között emlitem, hogy hozzon a Kneszet új boncolási törvényt, illetve a meglévő alap-szabályok módosítását, amely ezt a szombat-problémát rendezze. Nem akarunk többet csak annyit elérni, mint a felvilágosult államokban. Hogy a család, vagy a beteg előzetes hozzájárulása nélkül ne mérjezse az orvos elővenni a boncolókat. Végül megemlítem a kástrut-törvényt. Erre azért van szükség, mert ma boldog-boldogtan kirihattja az üzletére, hogy kóser az árúja, ezért nem vonják őt felelősségre. Azt akarjuk, hogy hitele legyen a „kóser” megjelölésnek, a vallásos zsidó fenntartás nélkül hissen benne.

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

KÉRDÉS: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

FELELET: — Vannak-e külpolitikai és biztonsági kérdésekben fenntartásai a kormány politikájával szemben?

hiszem, hogy a kormány veszi majd magának a bátorságot, s hozzányúl ehhez a kényes problémához. Izrael kormánya nem tevésheti szem elöl a zsidó nép egységének nagy kérdését.

KÉRDÉS: — Végző fokon vallási párt az Águdát Jiszráél?

FELELET: — Ezt nem mondanám. Mi hajlathatatlannal képviseljük a legvallásosabb réteget, de mégsem vagyunk vallási párt, mert társadalmi és politikai kérdésekkel is rendszeresen foglalkozunk. Néhány példát említek. Állandóan napirenden tartjuk a társadalombiztosítás ügyét. Véleményünk szerint a jelenlegi rendszer nem erősíti a nemzet egységét, inkább éket ver a különböző rétegek közé. Eljutottunk odáig, hogy az általános társadalombiztosítás bevezetése elsősorban nemzeti érdek. Aztán itt egy másik probléma. A sztrájkokról akarok beszélni. Ebben a vonatkozásban nem is egyszer vetettük fel a Kneszetben, hogy a munkaviszonyokon, a rendszeren változtatni kell, mert a jelenlegi helyzet a munkakerüléshez vezet.

KÉRDÉS: — Mit javasolnak?

FELELET: — A legidősebb manapság a kikötői sztrájk, amely súlyos károkat okoz az államgazdaságnak. Azt javasoljuk, hogy adjon a kormány jóval nagyobb hatáskört Lászkov szolgálaton kívüli tábornoknak, az Országos Kikötőhatóság vezetőjének, aki most nem tud eleget tenni a vizsályok felszámolása érdekében, mert meg van kötve a keze. Megemlítem aztán, hogy a rádió mindennapi magyar adásának ügyében is szót emeltünk a Kneszetben, noha ez sem vallási probléma, de az egész magyar jövő jogos követelése. Jómagam gyakran szólalok fel külpolitikai és gazdasági viták során is a parlamentben. Nem helyes tehát azt hinni, hogy az Águdát Jiszráél vallási párt. Mégkevésbé helyes az a feltevés, hogy mi vallási kényszer érvényesítését akarjuk.

KÉRDÉS: — Ki mondja ezt?

FELELET: — Még a Kneszetben is ezt mondták nekem az egyik képviselő. Válaszom során megkérdéztem tőle: — Mondja képviselő ur, melyik az a bűn — vallási értelemben — amelyet maga nem követhet el Izraelben zavartalanul? Ki akadályozza meg önt? Mi sem akarjuk megakadályozni. Az egyén számára csak a meggyőződése és a lelkiismerete szabhat korlátokat. Mi az ellen vagyunk, hogy az intézmények — az állam szervei és a községek tulajdonában lévő vállalkozások ne tiszteeljék a zsidóság alapvető törvényeit. Hogy csak egy példát említek, az autbusztársaságok másfél órával a pénteki gyertyagyújtás után állítják le a forgalmat és másnap legalább egy órával a szombat kimenetele előtt már járnak a buszok. Vagyis nemcsak megsértik a szombatot, de gunyt is üznek a vallásos ember meggyőződéséből. Ezért ragaszkodunk a szombat-törvényhez.

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

KÉRDÉS: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

FELELET: — Milyen más, nem vallási jellegű kérdések törvényes rendezését látják még fontosnak?

4 ne-
tét,
az sél-
ele-
lek
ont
eg-
lek
ort
en-
ek-

— A VIS

A színhely: a
lóterme. A falon
lamunk címere.
gyenruhás bírós-
helybeli arabok
ruházata férfiak
ségei, hozzátart-
különülve a férfi
ti el arcukat, a
Tekintetüket ne-
„mem-cádik” k-
vállottakról.
Az öt terrorist
delem képviselő
lete, bő talárjú
hollóka hasonl
kiséretében, pül
beszédüket mond
Velük szembe
lett, akták hal
Magas természet
kete, bő talárjú
rangjelzés nélkü
rellek, nyugodt
mentesen, teszi
és fordul a bír
tett a terroristá
vett vallomások
hozza őt ki ny
csavaros fejtege
romba hazugsá
emeli szavát: „A
Vagy: „Mellébe
desemre: igen va
A tárgyalás
foglatkoztatott e
könyvtudomány
ziti papírra az e
mellé állított az
csívilben van. F
kül fordít. Szór
hebrer, vagy hé
védők és a közi
faradhatatlanul
mikor vesz lélegz
Eppen szünet
gyalóterembe. A
Az öt, sovány,
hás fiatalember
pátiusan, közö
pezzük őket. Ne
csével, de nem i
mesterséges póz
tekintet, kihasz
nekik, mint a k
hányzás. Csak a
amikor a terem
magát:
„Bét hámisít!
A bírók elfog
bírósgé elnöke,
jobbról-balra egy
hosszu hetek óta
szabadító Mozgal
ügyét és még mes
ja. Már eddig a
tatta fel a vadh
hogy a lefogott
a mai öt vádlott
résztvették terror
ben és fegyverek
tak kilenc főny
Abu Fichim bar
zonyították egy
bajársuk megsz
— külön tárgyalá
— Az öt fiatalab
cinkosaiq bujtató
való tartozás vád
Ezek a kis „halak
nem kérkednek h
gadnak és tagad
törvényellenes cse
semmit nem válla
nak. A stereotíp
a bírók felé: „Vall
tegyél meg. Kinzá
kárta ki belőlük
lúk alá a „hamis
ben mindent elism
A 28 éves Abdu
telen alkutó vallom
szemmel. Csavarg
mintha nyaka huzz
sen gyűrögeti, győ
A terem közepén
szemben a bírókkal
Tnách, (a Biblia) é
ez utóbbira helyez
szöveget, hogy igaz
zat — az egész ar
kapcsolatban, amel

ARAB TERRORISTÁK A BÍRÓSÁG ELŐTT

— A VISSZATÉRŐ „LEMEZ” A VÁDLOTTAK AJKÁN: „KINZASOK KAL CSIKARTÁK KI BELŐLEM A BEISMERŐ VALLOMÁST...” —

Írta: BOROS GYORGY

rombáz pincéjében ázott el. Aztán, miután le-
kapták, ő maga vezette el a biztonsági szol-
gálat embereit a fegyvertárhoz, amelyből
jó állapotban, beszírozva, bevetésre készen, a
következő fegyvereket találtak: két aknavető,
hat páncéltörő lövedék, négy amerikai rakéta,
tiz Karl Gusztáv géppisztoly, 16 Kalacsnyikov
típusú puská, 2 Szmjonov gépfegyver és 2
Gorjonov gépfegyver, 4 tányérakna, 40 ro-
banótégla és időzített ceruza, egy láda orosz ti-

Az ügyész most szót kér, és egy lapot ki-
huzza az akták közül olvassa a szöveget. „Ki-
jelentem, hogy vallomást minden kény-
szer nélkül tettem és senki nem gyakorolt nyo-
maszt rám vallomásom jegyzőkönyvbe vételénél,
amelynél jelen volt a fatu két muhtárja is.”
— Hamisítvány! — kiáltja. — En ilyet nem
írtam alá...
— Mikor került letartóztatásba? — kérdi
az ügyész.
— 1969 március hetedikén.
— Biztos ebben?

A tárgyalóterem közönsége

El Hatibét, aki ugyancsak ott ül az öt vádlott
között — de mindannyian ártatlanok és semmi
közük nincs a terroristákhoz. Majd rátér az
elrejtett fegyvertárra:

— Amikor láttam, hogy csak akkor hagy-
ják abba a kinzásokat, ha egy elrejtett fegy-
vertárhoz vezetem őket, eszembe jutott,
hogy régen, még a háború előtt, a szomsz-
dos katonai lakotanya épületeiben, az egyipto-
miak fegyvereket ástak el. Elvezettem tehát
a nyomozókat egy rombadúlt házhoz és való-
ban kiástak a pincéből régi egyiptomi fegy-
vereket.

— Biztos, hogy a kiásított fegyvereket az
egyiptomiak dugták el és azok az egyiptomi
hadserg tulajdonát képezték? — kérdi az
ügyész.

— Biztos...
Az ügyész két fényképet mutat a vádlottaknak,
két orosz gépfegyver képét:

— Ez a két gépfegyver a legújabb típusuak-
ból való és két évvel ezelőtt még nem volt
használatban az egyiptomi hadseregben. Ezek-
et a fegyvereket és a többi is, csak a terror-
isták használták ma is...

— Nevez ezeket régi egyiptomi fegyverek
mind... Ok ástak el őket, amikor visszavo-
nultak... A terroristák fegyvertárait mind
titkosok voltak, arról csak a beavatottak tud-
hattak...

Az ügyész ráér a bíróság elnökére, de nem
tesz megjegyzést. A bíróságnak az arab
fegyverek pusztán egymás között. Abu
Ráchmán arcán keserű mosoly és rosszalólag
csóválja fejét. A védelem eltorzította magát: be-
vallotta véletlenül, hogy a terroristák közé tar-
tozik. De nincs ideje arra, hogy valamivel ki-
huzza a pácából, a bíró kérdezi tőle:

— Honnan tudja, hogy a fegyvertáraitak
titkosok?

— Hallottam, mesélték... A népek, min-
denfelé...

— És honnan tudta olyan pontosan, hogy az
„egyiptomiak” mielőtt megadták magukat ka-
tonaínknak, hová dugták el fegyvereket? Mi-
ért pont ahhoz a házhoz vezette a nyomozókat
és nem egy másikhoz?

— Kérem engem vasarverve huncoltak ide-
oda az utcában és ütelgeltek közben. Vélet-
len volt, hogy éppen arra a romos házra mu-
tattam, hogy végre hagyják abba a verést...
— Abdul El Hatib — mondja az ügyész, —
tegnap ebben a teremben bemutatnak előttünk
egy filmet, amelynek maga volt a „főszerep-
lője”. Mivel tudja megmagyarázni a bírósá-
nak, hogy a filmen maga nem volt vasra verve,
senki nem bántotta, és maga a saját lábán
megy az utcában összeverődött kíváncsi em-
berek között és határozottan rámutat a házra,
ahol elásták a fegyvereket? Ha annyira meg-
verték volna, ahogy maga meséli, akkor nem
lett volna jártányi ereje sem. Akarja, hogy új-
ból levetítsük a filmet?

Nem válaszol, csak lesüti a szemét. Majd
határozottan:
— A film hamisítvány... „Trükkös felvé-
teleket” csináltak...

Abdul El Hatib vallomása után, a bíróság
szünetet rendel el. A vádlottat kivéve a te-
remből és nem ültetik vissza társai közé —
biztonsági okokból... Kérdéseket teszünk fel
ügyvédjének Abu... a perrel kap-
csolatban: milyen ítéletre számít?

— Nehéz feladatot kaptunk, amikor vállal-
juk ezeket a fiatalembereknek a védelmét.
A bíróság már az ítélethirdetés előtt, meghozta
perükben verdiktjét. Vagyis igen elfoglaltan
ítélkeznek.

— Ugy van, hogy „komédiáról” van szó?
— Ezt nem mondtam, de az biztos, hogy
akár bevallják tetteiket, akár nem, ezek a má-
sodrendű vádlottak nem uszák meg 10-12 év
büntetés nélkül. Mint láta maga is, ezek
tanulatlan, iskolázatlan emberek és nagyon
naivan védekeznek. Nekünk ügyvédeknek min-
den erőfeszítésünk csak arra irányul, hogy mi-
nél enyhébb büntetéseket szabjon ki rájuk a
bíróság. Érté apellálunk a bírák jószívéhez:
nagy családot, sok gyermeket hagynak maguk
után, akiknek nincs kenyérkeresőjük és hogy
milyen súlyosan bántalmazták őket letartóztá-
tásukkor. Ezekkel a dolgokkal még lehet hatni
a bíróságra. — Még hozzá teszi, keserű, gu-
nyos fintorral: — Hátrahagyott egyiptomi
fegyverekről szóló meséjét nem az izraeli bí-
rósg — de egy tíz éves gyerek sem hinné el...

Az öt vádlott a tárgyalás szünetében közepén Abdul El Hatib

pusu kézigranát és több láda puská, illetve
géppisztolygolyó.

A „mesét” a letelezés kezdte, azzal, hogy
egy éjjel álmából rángatták ki az izraeli kato-
nát és bevitték a többi gyanúsítottal együtt
a rendőrség udvarára. Később kihallgatták és
kegyetlenül megverte őt egy őrmester, akinek
nem tudja a nevét. Három éjjel, három nap
verték szünet nélkül, enni, inni sem adtak neki.
Csak akkor hagyták abba a verést, amikor
hajlandó volt az „előre elkészített” jegyző-
könyvet aláírni.

— Mivel verték? — kérdi ügyvédje, a tag-
baszakad, magas Abu Ráchmán, gázai pró-
kátor.

Gondolkodás nélkül hadarja:
— Villanykábelrel, telefondróttal, bottal és
ostorral. És ökölsapásokkal összeverték az
orromat — mondja, és ügyvédje már huzza
is őt a bíróság elé, mutatva a hegeket, nyomo-
kat testén.

Londoni képslap

Cirkusz a Picadilly Circus-on

A Londonba érkező turista rendszerint az
első nap, de legfeljebb másnap elkerül a Pi-
cadilly Circus, amely a város szívében, a szór-
akozási negyed központjában van, hat sugár-
út találkozási pontján.

Amikor évekként ezeltől, egyetemista ko-
romban itt jártam, képtelen voltam megérteni,
miért hívják Circus-nak a Picadilly-teret, a-
mely akkor úgy tűnt nekem, mint az angol
megalapozottság, a szolidaritás, a rendszeret
valóság szimbóluma.

Most alig lehet ráismerni erre a térre, vi-
szont érthetővé vált a Circus, amelynek ere-
de a szó latin értelmével van összefüggés:
az angolok ezt a teret tekintették világ-
bírodalmuk jelképes központjának. Most is
világközpont a Picadilly, csak kicsit más ér-
telemben.

Itt van a beatnikék, hippiek, anarchisták,
csavargók találkozóhelye és nemzetközi cent-
ruma. Ahány ember, annyi világmegegyelő. A
világ minden nyelve hallható itt — főleg an-
goul és amerikaiul beszélnek —, a közös ne-
vező inkább a külsejükben nyilatkozik meg:
borzások, mosdatlanok, félmeztelenül, foltos
nadrágban, meztelb, lehetőleg minél rendtele-
nebbül járnak.

Erosz-szobor díszíti a Picadilly-tér közepét.
Lépcsők vezetnek a szoborhoz, de odajutni
képtelenség, mert ott fekszenek, vagy legjobb
esetben ülnek tarka összevisszaságban az új
epostolok. Egyeseknek felvitte az Isten a dol-
gát, hálósájkjuk is van, mások viszont a le-
pedőnyi Londoni lapokat terítik magukra, s a

— Igen...
Egy másik lapot vesz elő. Hivatalos köröz-
vény, amelyben szerepel Abdul El Hatib sze-
mélyleírása és abban a különös ismertetőjelek
rovatban: „Egy közlekedési baleset követke-
ztében ferde az ornyerge és hegek vannak
melleskán.” A dátum: 1969 február 26. Mi-
közben leteszi az iratot a bíróság elé, meg-
kérdi a vádlottól:

— Ha március 7-én fogták le és zúzták össze
az orrát, mivel magyarázza azt, hogy a
két héttel ezelőtti körözvényben már feltüntet-
ték a törött orrot?

Nem felel, csak idegesen nyújtogatja nyak-
lát. Majd kinyögi:

— A dátum hamis... Aztán törték el az
orromat, hogy letartóztattak...

Aztán a bíró kérésére elmondja, hogy ugyan-
csak kinzásokkal kényszerítették, árulja el
bajtársai nevét. Ő tiz barátjának nevét mon-
dta be — közöttük a bátyját is, a 29 éves Riad

lépéső köve a derékjuk.
Mit csinálnak?
Nehéz erre felelni. Egy teljes órán át figyel-
tem őket. Hideg volt, szemerélt az eső. A leg-
többjük egyedüien cigarettázott és maga elé
bámult, saját piszkos lábát mérgette. Olyan is
akadt, aki apró gyorsforralón kávét főzött ma-
gának, evett is valamit a gőzölgő italhoz és a
morzsákkal a tér galambjait táplálta.

Egy-két hippie tarka rongyokba öltözött,
borzasan, piszkosan elég visszataszító lát-
vány, de mikor ilyen sokan vannak, a lát-
ványból látványosság lesz. Fantasztikus, sem-
mi máshoz nem fogható látványosság. A sár-
ga, a piros, a fekete és kék színek összeviss-
zasága, reneteg gitár, üres konzervdobozok
eldobálva, s képtelen ábrák rátetoválva a fia-
tal testekre — mindez alaposan beágyazva
napjaink valóságába.

Egy jólöltözött, nyilván nem angol úr hoz-
zám fordult a tér korlátjánál:
— Hát nem borzalmas ez?
— Nem — feleltem jövedvően. — En
úgy érem magam, mintha színházban vol-
nék. Ennél jobb komédiát életemben nem
láttam!

Vagy talán tragikomédia? Ezt már nem
mondtam a jólöltözött úrnak, csak magamban
gondoltam.

Aztán elindultam az egyik sugáruton. Két
perce a hippiek világközpontjától cilinderes
urak, bundás hölgyek suhantak luxuskocsiju-
kon. Gyertyafénnyel kivilágított terembe sie-
tek, dinnerre.

Jáári Erzsébet

HETI FILMLEVÉL

HARC BRITANNIÁÉRT — Cinerama mozi

1940 májusában a dűnkircheneri visszavonulás után Hitler egyik bizalmas embere kültönbékét ajánl fel Britannia berni nagykövetének. A meghatalmazott miniszter keményen visszautasítja az ajánlatot és megindul a pokol a náci Németország megfeszült erejével, hogy megtörje az angolokat és meghódítsa a szigetországot. 36 esélyei vannak a németeknek a győzelemhez, 2500 harci repülőgéppel szemben az angoloknak mindössze 600 gépük van. Csak a 30 kilométer szélességű Csatorna az akadály, de hát...

A Luftwaffe nekifeszül a feladat megoldásának, London bombázásának és az angol légitörő elpusztításának. Jók a német pilóták, világméretű harcok, harci szellemük töretlen. Dicsőség övezi őket, előtűrik a fényes jövő, meghódítják majd a világot.
Nem úgy történik minden, ahogyan a németek elképzelik. Az angolok haláltmevegő bátorsággal és zseniális taktikával felveszik a légiharcot és a Luftwaffe kényserül abbahagyja támadásait, oly súlyosak a veszteségei. Ez a film története.

A film cinerama vásznára készült, 10 millió

dolláros produkció. Színes, káprázatos és azazal az igénnyel lép fel, hogy Darryl Zanuck „A leghosszabb nap” című csodálatos filmjéhez mérthessék az embereket.

Az igény egymagában nem elég. Sem az áldozatkészség. A nagy befektetés, a precizitás, a történések és hadi-történések, a repülési szakemberek, magasrangú tisztok sorompóba állítása nem pótolhat egy rosszul szerkesztett, laza forgatókönyvet, e monumentális film egyetlen gyengéjét, minden bajának eredőjét.

Kétségtelen, hogy nagyvonalú alkotás, mely hatalmába keríti a nézőt, olykor lenyűgözi. Megbízhatónak tartjuk az események kronológiáját, emlékezőképességünk a sok irodalom, a korabeli újságok igazolhatják a hitelességet. De mégsem pótolhatják azt, hogy rossz a proporció, hogy a két és félórás gigantikus filmnek nincs csak történelme, de története kevés.

Felszállnak a német Stukák, Heinkelék, Messerschmittek és felszállnak az angol Spitfirek és más harci gépek. A film két és fél órájából legalább egy teljes órát tesz ki a légi küzdelem, annak megsokszorozott ötleteivel, hatásos-

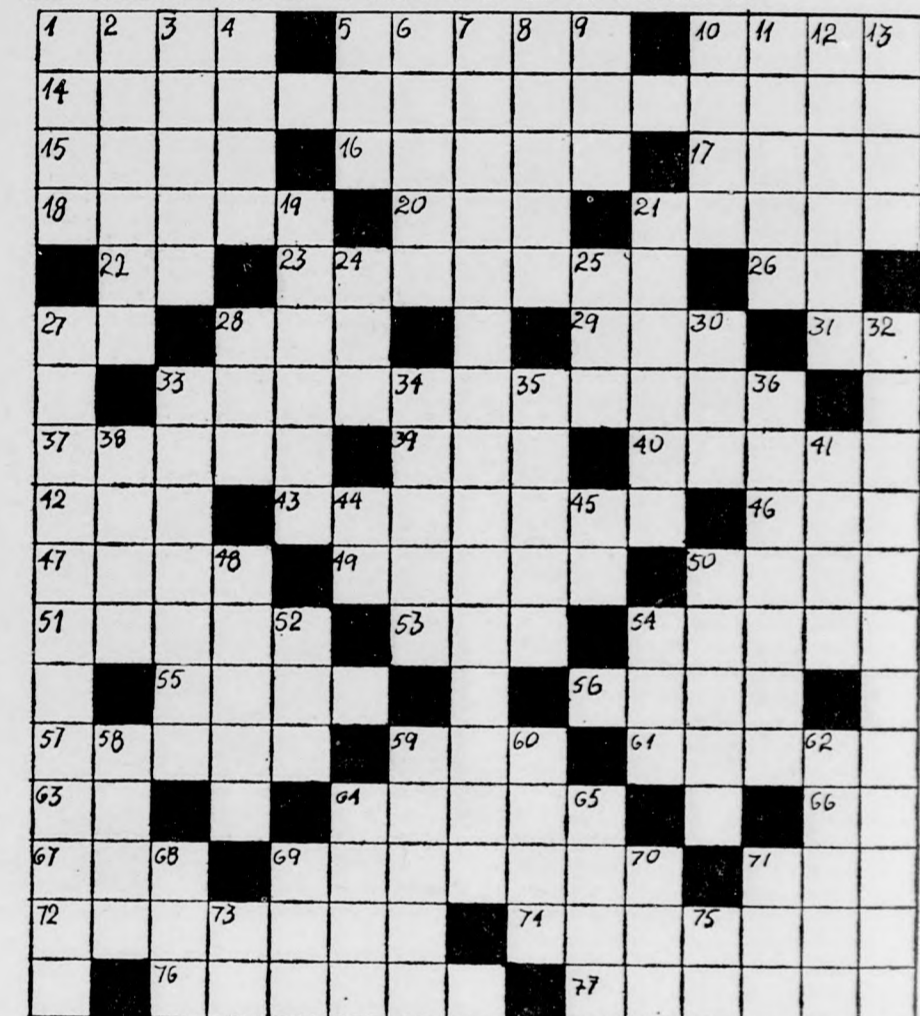
közével, romantikájával és olykor átlátszó technikájával. Röpülnek a gépek és támadják egymást, kioldják bombáikat a lakott terület felett. Repülnek a gépek és nyomukban az ellenséges vadász, kigyulladnak, lezuhannak, eltorzult arcu, vérborította testű pilóták bukófenceznek a mélybe, a halálba, mások ejtőernyővel ugranak ki és megmenekülnek életüket, vagy nyomorultul, leégtek arccal, plasztikai műtét segítségével térnek vissza az életbe.

A nagy filmnek nemesek a forgatókönyve

rossz, de a rendezője, Guy Hamilton sem vonta le a kezét a kitalált feladat megoldására. Bár ismeri a hatásoskövet, technikailag jól felkészült a szerepére, elcsélt a nagy munkát, olesó szerelmi betéttel, meg azzal, hogy nem tud határt szabni a levegőben történő sorozatos jeleneteknek, amelyek olykor már az ismétlés határával fekszenek idegeinkre, zúgnak bennünk.

A forgatókönyv ha olesó hatására is vonta le a kezét... (Folytatása a 15-ik oldalon)

KERESZTREJTVÉNY 2136

Vízintés: 1. A Duna jobb oldali mellékfolyója. 5. Egyazon áru kétféle értékelése közti árkülönbség, például értékpapírnak, külföldi pénznek a névértékét meghaladó százalékban kifejezett többletértéke. 10. Magyar város a Maros partján. 14. James Fenimore Cooper amerikai író híres indián-tárgyú regényének címe. 15. Átvitt értelemben szent és sértetlen valaki. 16. Aki ezt szereti rossz ember nem lehet. 17. Azonos mássalhangzók. 18. A politikai jogokkal nem rendelkező, de szabad lakosság az ókori Rómában. 20. R. S. D. 21. Kikötőváros Jordániában. 22. Idegen. 23. Kövezet, járda, gyalogjáró francia eredetű szóval, de magyar helyesírással. 26. Személyes névmás. 27. Ekezettel köszönésfele. 28. ...ma, remegés, lámpaláz. 29. Amerikai költő, a Holló. 31. Német hölgy mássalhangzó. 33. Az olasz verismo híres zeneszerzője 1858-1919. Főműve a „Bajazok”. 37. Visszatérő Gounod operája. 39. Francia kor. 40. Több pápa neve. 42. Épület maradvány. 43. Porfirios szerkezeti tömött vulkáni kőzet, egy dél-amerikai hegység nevével. 46. Héber ketrec (lul) keverve. 47. Az amerikai nagy tavak egyike. 49. Jókdeve támad. 50. John... skót drámaíró 1722-1808. Történelmi drámái sikert arattak. 51. Lángész. 53. Vissza: e nélkül nincs élet. 54. Az új modern Törökország megeremeltje. 55. Küzdőtér (boxban). 56. Iskolai inté. 57. Szürmázó. 59. Szorgalmas rovar. 61. Francia ezüstpénz, a tizennyolcadik század elején, értéke valamivel kevesebb volt, mint a korabeli franké. 63. Olasz névelő. 64. Állat. 66. Támadás első betű. 67. Japán pénzegység. 69. Elismerés kézzelfogható jele. 71. Csaldéfnartó. 72. A mohamedánok sorban harmadik legszentebb helye. 74. Megvendégl, jöltart. 76. Csirázott és péppé zúrt árpa, amelyet a szeszgyártásban a keményítő elukrosztására használnak. 77. Klorofilmentes, ezért sárgászöld, éldős növény, táplálékát más élő növényekből veszi. A hercefi veszedelmes kártevője.
Függőleges: 1. Part betűi keverve. 2. A hangafélék családjába tartozó növényfaj. 3. Szeplő nagy virágú fűszék és eszék, több fajuk szobanövény. 3. Elhunyt zsidó vallásbölcész. Legnagyobb hatású a chaszidizmus

A 2133. SZAMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE

Vízintés: 6. Howard Florey, 26. Galantria, 41. Brise, 49. Renard, 54. 1. Opát; 2. Gambit, 56. Klórezüst, 69. Kuria, 70. Maléter, 78. Kalifa, 79. Glorifikál, 87. Szokol, 89. 1. Standard, 2. Matt, 90. Anagni.

Függőleges: 1. Angie Brooks, 2. Karolinák, 5. Liliom, 9. Alapít, 11. Fontamara, 14. Eptöd, 15. 1. Yeats; 2. Petronius, 30. Fagot, 39. Mazeera, 42. Repce, 43. Ergográf, 47. Mozaik, 50. Dalai Láma, 57. Scriff, 60. Kolorit, 64. Audion, 69. Kelta.

Nyereménykönyv: A. Dumas: KORZIKAI TESTVÉREK

ÚJ KELET SZELVÉNY 2136 REJTVÉNYPÁLYAZAT

Név: Cim:

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)

Eleg drága áron, de elérni végre a célját, egy bizonyos ügy végére vezető eldől. Valakivel kapcsolatban lehet, hogy feszültség alakul ki közöttük, de igyekezzék lecsökkenteni. Szentimentális síkon teljes harmónia.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig)

Nem lesz sikere a kezdeményezésnek. Vegye úgy, mintha semmi sem történt volna, s akkor minden megy elől. A „második futamban” megváltozhat a helyzet, lehet, hogy az ön javára dől el.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)

Érzelmileg vonalon kis családiasban rész része ezen a héten. Részben az ön hibájából, mert túlzott elképzeléseit valószínűsítette meg. Inkább érje be kevesebb, de mindig menjen biztosra. Vigyázzon az éntrendjére.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig)

Sor kerül egy ügyben nagyon komoly pillanatra, amikor dönteni fog, s amit mond, annak évekig szóló kihatása lesz az életére. Ennek megfelelően ne hamarkodja el a szavait és a tetteit. Szerelmi téren nagy szerencse mutatkozik a láthatáron.

I K R E K — (Május 21-től június 21-ig)

Eljött az ideje annak, hogy visszatérjen a közösségi életbe, amelyet egy ideje — bizonyos kényszerítő körülmények hatására — abbahagyott. Keresse a barátságát új emberekkel, akik segíteni fogják tervei kivételében.

R Á K — (Június 22-től július 22-ig)

Néhány kis nehézség észszereződése által bonyolult helyzetbe kerül. Ne egyszerűen, hanem lépésről-lépésre igyekezzék megoldani a problémákat. Bizonyos ügyben jobb, ha behunyja a szemét és befogja a fülét. Senki nem vezette ki önt bírónak mások dolgába.

Uj Kelet 1969. X. 10

OROSZLÁN — (Július 23-tól augusztus 23-ig)

Rövidesen egy nagyon fontos kérdést kell megoldania. Készüljön fel rá, mert az adott időben esetleg csak percek lesznek a gondolkodásra. Sokat gondolkozzék az időszéri problémákon és ne csak józanságára, de megérzéseire is hallgasson.

S Z O Z — (Augusztus 24-től szept. 22-ig)

Fokozhatja a tevékenységét egy bizonyos területen, de a sebességre vigyázzon. Legyen aktív, de csak mértékkel. Családi körben egy félreértés támad, annak tisztázására ne sajnálja az időt.

MÉRLEG — (Szeptember 23-tól okt. 22-ig)

Ne higye, hogy a támadás mindig jobb a védekezésnél. Önnak az a híre, hogy előbb cselekszik, s csak aztán mérí fel igazán a tennivalókat. Ezen — ha csak lehet — változatosan működő. Maga és a környezete érdekében.

SKORPIÓ — (Október 23-tól november 21-ig)

Kellemetlen lépést kell tennie, de tegye meg gondolkodás nélkül és főleg bizonytalankodás nélkül. Munkájának sikere érdekében még több erőfeszítést kell befektetnie, akkor nem lesz baj sem most, sem később.

N Y I L — (November 22-től december 21-ig)

Tele van ambícióval, de a több kezdeményezésre is szükség lesz. Igyekezzék jó példát találni, valakinek az útmutatása sokat segíthet. Szerelmi téren valaktól komoly megbecsülést, odaadást kap, s ennek aztán meglesz a jelentősége hónapokra, esetleg évekig.

B A K — (December 22-től január 20-ig)

Ne hagyja magát mások által kihasználni. Önbecsülésével nincs baj, de érvényesítse is, ne csak elméletben értékelje a képességeit. Ha kibékül valakivel, annak nagyon jó hatása lesz a jövőjére nézve.

Unnepekkel...
litásokkal...
man Lapot...
festőművés...
üzente egy...
legnagyobb...
tulajdonában...
tintaraj-sorozat...
Herman...
kevesebb ismer...
sárgos kincsest...
mondások, sz...
lajdonképpen...
mulik el nap...
ne szaporodna...
jedő grafika...
hegyoldalon...
nek a taja me...
zadeleji graf...
gyobbja, Her...
művész együtt...
el csinyleit, a...
degeskedett H...
ban, kettőjük...
terén jóformán...
grafikák, amel...
A M...
Talan vanna...
Nemes Marcel...
előtt művészek...
rában, O fedez...
kát és neki...
Szépművészeti...
tó, hét képből...
látható, Gova...
szintén általa...
Márcior Ert...
tón a társaság...
egy közös rajz...
lveg pezsgő...
hódolattal m...
elmesélte egy...
nek száz-száz...
Herman Lip...
határ egyik fa...
emlékeiből me...
honában Öriz...
cséért sem haj...
dóasszonyt ábr...
vészteből nem...
Óriás mérettű...
a vizagztalást...
rült úttalan...
gondoskodott...
helyét a jeruz...
Még egy kép fl...

N
n. a
4
me-
pité-
etet,
az
yisé-
del-
mele-
lezik
kból
font-
szeg-
elek
port-
blen-
efek-

kkó
lálós
r fe-
ne
dzsa
odik
man
end-

an

HERMAN LIPÓT A ZSIDÓK ORSZÁGÁBA VÁGYIK

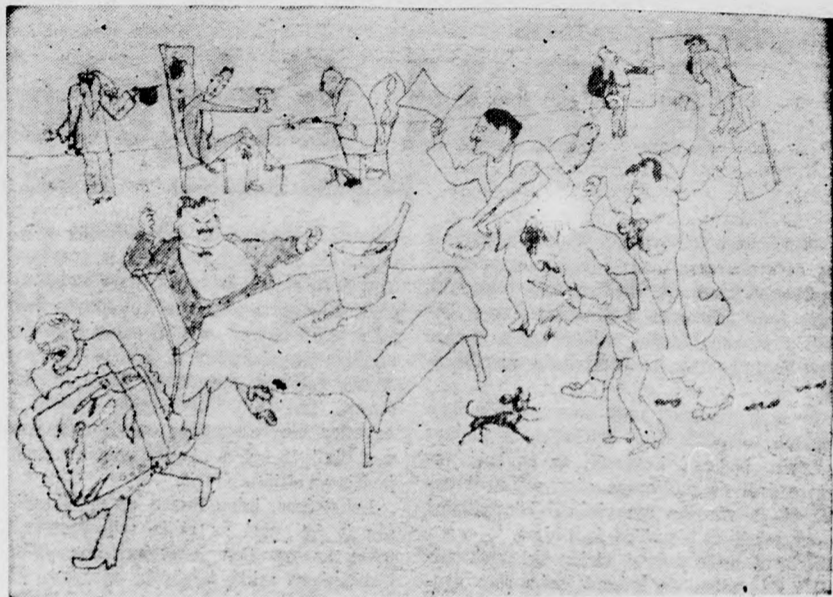
Írta: GILÁDI DÁVID

Ünnepségekkel, a tiszteletére rendezett kiállításokkal ünnepelte Budapest a nyáron Herman Lipót 85-ik születésnapját. Az agg zsidó festőművész nemrégiben e sorok írójának üzent egy közös barát útján, hogy élete egyik legnagyobb kívánsága az Izraeli Múzeum tulajdonában látni zsidó témájú grafikáit. A tintarajz-sorozaton 1945 óta dolgozik.

HERMANN LIPÓT

Herman művészete az Izraelben többé-kevésbé ismeretlen magyar-zsidó folklor valószínű kincsésztára. Rajzai alapjául zsidó közmondások, szójátékok szolgálnak. Herman tulajdonképpen rajzoló igazában, jóformán nem mulik el nap anélkül, hogy újabb példánnyal ne szaporodna ezrekre s talán tízezekre terjedő grafika-gyűjteménye, amelyet a budai hegyoldalon fekvő szép ház tölgyfaszekrényének ajtaja mögött őriz. Jules Pascin, a szárazlelei grafikus-festőművész egyik legna-

Nemes húzat egy-egy rajzot és szobrot a művész-cigányokkal

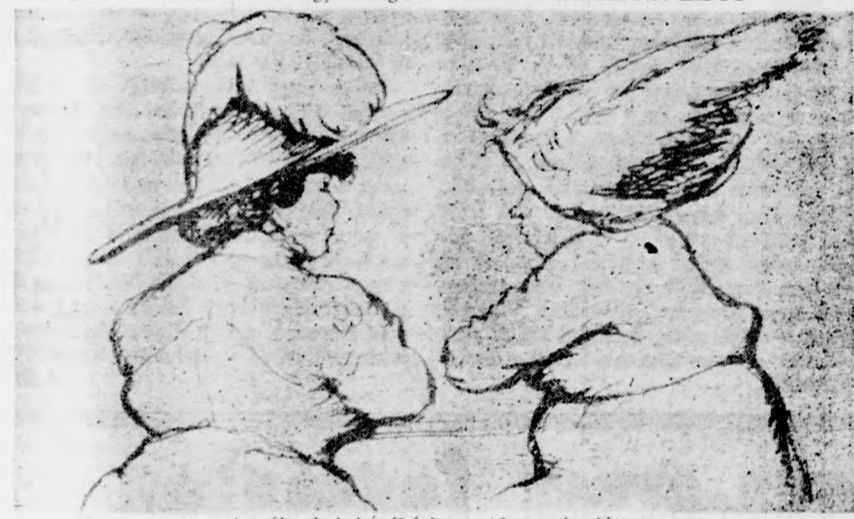
lak Tel-Avivtól San Franciscóig. Talán nincs olyan művészkedvelő magyar-zsidó, aki ne szeretné Herman Lipótot és ne kívánná magának mondani legalább egy művét. Sudár-törzsű fákkal, dúis növényzettel, sokszínű, rejtőzködő alakokkal benépesített vásznai Herman rajzoló zsenijéről árulkodnak és meg ezeknél is tipikusabbak a nap-nap után felvázolt grafikák. Lehetséges, hogy az agg művész nem haladt a korról, de életműve teljesen az övé, külön szellemi világ, amelybe beleottott ez az életmű.

AMIKOR AZ ORVOS BETEG
Herman Lipót szellemessége közismerten híres Budapesten és különösen sokat idézik groteszk, szorakoztató és zsidó meletású történetek. Ebből a szempontból is méltó páriára talált Rozsika asszonyban, akinek csipős nyelve már fogalomná vált Magyarországon. Az idős házaspár mind a napig a társaság központjába válik abban a pillanatban, amikor megjelenik a Művész-klubban, vagy a New York kávéházban. És különleges humoros be-

szédmódjában önmagukat szem kímélik.
Herman elmesélte egyszer, hogy amikor Pascin Budapesten volt, elmentek meglátogatni Pollack professzort, hogy megtekintsék híres képgyűjteményét. Amikor Pascin felfedezte Herman egyik képét, megjegyezte: „Nyilván nagyon beteg voltál...” Mire Herman így válaszolt: „Nem, a szegény Pollack volt beteg — 10.000 koronát fizetett a képért.”
„Művészsztal” címen megírt visszaemlékezésében néhány Pascin rajz is szerepel, amelyeket a francia művész budapesti tartózkodása alatt készített. Maga a könyv, amely Herman 75-ik születésnapjának tiszteletére jelent meg, a zsidó bölcsesség és gyengéd humor szellemét árasztja.

Az öreg festő nemcsak írt nekünk leveleiben arról, hogy még egy álma van — szeretne látogatást tenni a zsidók országában.

Az illusztrációkat Herman Lipót „A művészsztal” című könyvéből vettük az eredeti aláírásokkal.

Az éjszakai kávéházban. Ahogy én láttam

gyobbja, Herman szívbeli barátja volt. A két művész együtt dolgozott — és együtt követte el csínyeit, amikor Pascin Budapesten vendégeskedett Hermannál 1912-ben, majd Herman viszonzta a látogatást barátjánál Párizsban, kettőjük kapcsolatából a képzőművészet terén jóformán egyedülálló jelenség született — grafikák, amelyekkel közösen kiviteleztek.

A MECÉNÁS KÉPMÁSA

Talán vannak még, akik emlékeznek a zsidó Nemes Marcelre, aki szénkereskedő volt, mielőtt művészek patronusává vált volna fénykorában. Ő fedezte fel Magyarországon Kokosch-kát és neki köszönhető, hogy a budapesti Szépművészeti Múzeumban ritkaságnak számító, het képből álló El Greco-gyűjtemény található. Goya, Rembrandt és más klasszikusok szintén általa megszerzett képei mellett. Nemes Marcel kora akkoriban egész művészi udvar tömörült. Ezt az udvartartást ábrázolja a színtelen a társasághoz tartozó Pascin és Herman egy közös rajza, amelyen Nemes Marcel egy leveg pezsgő társaságában ül, míg körülötte hódolatlan művészek hajlonganak. Herman elmesélte egyszer, hogy Nemes mindkettőjüknek száz-száz aranyat adott a rajzért.

Herman Lipót a magyar-román-jugoszláviai határ egyik falujában született. Gyermekkora emlékeiből merítette azt a képet, amelyet otthonában őriz és amelyetől a világ minden kincsét sem hajlandó megválni: fejkendő zsidó asszonyt ábrázol, édesanyját. Herman művészetéből nem hiányzik a zsidó motívum. Őriás méretű vászna, amely a pusztulást és a vigasztalást ábrázolja, először Amerikba került utatlan-takon, majd Meir Weissgal gondoskodott róla, hogy megtalálja megfelelő helyét a jeruzsálemi Jád Vásem intézetben. Még egy kép függ Herman otthonában, a cso-

dálatos szépséggel és megrázóan zsidó atmoszférájú „Halottasház”, amelyet édesapja halála után festett. Ettől a képtől sem kíván megválni. Egyébként alkotásának hosszú évtizedei alatt biblikus témák is foglalkoztatták mind-
A MEGVÁLÁS MŰVE
Valahányszor meglátogattuk otthonában, mindig szóba hozta egyik kedvenc témáját, — a zsidó megváltás eszméjét, ahogyan azt lelki szemei előtt látja. Egyébként szíves vázlatot is készített a kéhez, amelynek alapjául Ezekiel proféta látomása, az elszáradt csontok újraéledése, szolgál. A szemlélő előtt Izrael fiainak sokasága van, míg a háttérből a nemzet nagyjának alakjai emelkednek ki felismerhetően. Herzl, Einstein. A megkínzottak, a meggyilkoltak életrekelnek és hatalmas áradatban hompolyogva haladnak a hétkapus torony felé — ez az anti-Bábel tornya. Ez jelképezi a gátlat megtágadását, a tisztá fényt árasztó Cion újjászületését. Herman azt szeretné, hogy ezt a monumentális művet nagy zsidó művészek kivitelezzék együttesen, mert éri, hogy ő már nem rendelkezik a kellő testi erővel a munka elvégzésére. Ilyesmit természetesen csak valamilyen állami tényező, vagy nemzetközi zsidó szervezet vállalhat magára, amely gondoskodik a kivitelezés anyagi követelményeiről, és a kész mű illő elhelyezéséről is.

Amikor legutóbbra találkoztam vele, az akkor 83 éves Herman Lipót még fizikai és szellemi erejének teljében volt. A magyar művészetet egykori fenegegyének csinytevéséről ma már legendák keringenek a Fészekben és a budapesti bohém kávéházakban. Herman egyetlen pillanatra sem hagyta abba a munkát és híres tájképei, amelyek jellegzetes stílusa már messziről felismerhető, szétszóród-

DÁN DALMAT:

AZ ÉN VERZIÓIM

Mint a legtöbb kisember, én is szeretek találgatni. Szíves engedelmezzek az alábbiakhoz közreadom merész elképzeléseimet néhány nagy nemzetközi rejtélyvel kapcsolatban. Mivelholgo kifejeztem a saját különbejáratom véleményeimetől van szó, természetesen nem áll módomban felelősséget vállalni értük.

1. KI ŐLTE MEG KENNEDYT?
Szerintem Onassis!
Az első pillanatra talán kissé bizarrnak látszó feltevés egy rendkívül logikus gondolat-sor végeredménye. No, de győződjünk meg róla Önök személyesen:

Néhány évvel ezelőtt egy előkelő társaságban Jacqueline Kennedyt bemutatták a milliomos hajótulajdonosnak. A két ember a kor és a méretbeli különbségek ellenére (Jackie magasabb) nagyon megtetszett egymásnak. Onassis ekkor már kiábrándult Maria Callas magas ciből és Kennedyné is úgy érezte, hogy az öszül halántéku gentleman valahogy más, mint a többi. A kölcsönös szimpátia az FBI útján az elnök fülebe jutott, aki kerek perec kijelentette az asszonynak, hogy „Vagy ő, vagy én!” „Tov...” — felelte Jacqueline. Erre a beszélgetésre következett néhány hét múlva John F. Kennedy emlékezetes dallasi utja...

Később Bobby Kennedy is megszimulat valamilyen hírnös vonalomból és keserű szemrehányásokat tett sógorodniék. A családi perpatvar végeére az eszközként felhasználta Szirchán tett pontot.

Nemrére az ugyancsak evanút fogó Edward Kennedyt fovelemzették a eazdae göröe üy-nökei. — egy autóbalesettel. — hogy jó lesz hallatni, mert legközelebb már nem uszsa meg ilyen szárazon.

Hja lérem, azt már a régi rómaiak is megmondták: hogy a szerelem mindent legyőz!

2. KI ŐLTE MEG CHE GUEVARRÁT?
Szerintem Fidel Castro!
Annakidején heves vita tört ki a kubai forradalom vezérkarában a szocializmus építésének elvi problémáiról, s a szegény Che nem élte túl a nézeteltéréseket. Castro úgy gondolta, hogy taktikai szempontból helyesebb, ha alvezére halálát részletekben hozza a közvélemény tudomására. Először tehát elhíresztelték, hogy Guevarra ismeretlen okból ismeretlen helyre távozott, természetesen a forradalom érdekében. Aztán majd csak lesz valami.

Igen ám, de aki otthon van a forradalmak gyabonlatában, az tudja, hogy ez bizony kicsit szokatlan eljárás. Egy hívatásos forradalmár, aki életcéljául tűzte ki, hogy elnyomott hazájában az igazságért és a szabadságért harcoljon, amikor elnyomott hazáját végre si-

került felszabadítani, akkor nem megy más-hová harcolni az igazságért és a szabadságért, hanem szépen leül egy nagy karosszékbe melegedni a forradalom szem tüzénél. Tisztes beosztást vállal. Küllereskedelmi miniszter lesz, vagy megyei párttitkár, de minimum szakszervezeti főinstruktor. A lövöldözést pedig átengedi a fiataloknak, add tumbolják ki magukat azok is. Hogy a derek Che, mindegyre jölmegérdemelt funkcionáriusi örömök helyett önszántából elment volna egy vadidegen dzsungelbe parizánkodni, azt köve hiszem.

Sokkal valószínűbb, hogy egy bolíviai tábornoknak egy szép napon zsenialis ötlete támadt. Egy szitává lött uriembert (Bolívia-ban nem túl nehéz keríteni ilyet) egyszerűen kinevezett Che Guevarrának! Mással is előfordul, hogy a halála után előléptetnek valakit. Namármost, erre Castro két lehetőség között választott. Vagy azt mondja, hogy Che egyszerűen elpusztíthatatlan, és akkor tovább keringenek a rosszjújú mendemondák a lángelű hős vesztjóslóan titokzatos küldetéséről, vagy pedig bele megy a mókába és hetedhét-országra szóló temetést rendez a forradalom nagy mártírjának. Így legalább megszabadul egy kellemetlen fejfájástól. A kubai nép bölcs vezetője a második megoldást választotta.

S azóta világszerte a legkülönfélébb disznóságokat fémjelzik a megboldogult Che nevével. Damaszkuszi repülőgéprablást, hollywoodi filmet stb., stb.

3. HOL REJTŐZIK BORMANN?
Szerintem Egyiptomban!

Ötödik mernék tenni egy ellen, hogy a hirdett náci főkolompós pillanatnyilag nem Paraguay és Nemtudommicoda határán található, ahogy a lapok minimum minden három hónapban hírül adják, ha nem akad éppen egyéb szenzációjuk. Biztos vagyok benne, hogy a fickó valahol Kairó mellett bujkál egy tizenkét-szobás villában. Azért kell ennyi szoba, hogy ha az egyik szobában keresik, akkor át tudjon menekülni a másik szobába. S ha ott is keresik, akkor a harmadikba...

Persze, Kairó mellett a kutya se keresi őt, hanem pont ellenkezőleg. Ő keres. Méghozzá elég szívesen. Mint régi, elismert zsidótanítási szakember.

4. A MULTKOR MIERT UTAZOTT BEN GURION HIRTELEN LONDONBA?
Fogalmam sincs.

Pascin a Japánban rajzol

N
n, a
4
eme-
pité-
tetet,
az
yisé-
edel-
mele-
fezik
kból
font-
szeg-
telek
sport
elen-
efek-
—
kkó
lálós
r fe-
ne
dzsa
odik
nnan
rend-
an

DÁVID VIOLON

— fiatal költő Csehszlovákiából

A cseh-zsidó művész beszél a csehszlovák ifjúságról és Izráel iránti vonzódásáról

Írta: BIRKIJÁHU TRUBEK

A 21 éves Dávid Violon hét hónappal ezelőtt érkezett Csehszlovákiából, egyedül. Jelenleg perfiert hébert beszél — és még öt nyelvet. Szülei néhány évvel ezelőtt elhaláztak, ráhagyva vagyonukat. Elbeszélése szerint apja itt harcolt a függetlenségi háború alatt, majd visszatért Csehszlovákiába. Ő maga ott született. A prágai egyetemen szerezte képességét művésztörténetből és irodalomból. Annak ellenére, hogy ösztöndíjat kapott, "kénytelen volt dolgozni is. Egyideig a csehszlovákiai rádiónál volt alkalmazásban és műkritikák írásával foglalkozott.

Izráeli tartózkodásának első négy hónapját kibucól-kibucra vándorolva töltötte, anélkül, hogy megtalálta volna a helyét.

Végül nagynehezen bekerült a názareti egyetemista pulpára, amelynek elvégzése után a Bečálé művészeti akadémián kívánta tanulmányait folytatni, de nem vették fel. Állítása szerint azért, mert külföldön végzett tanulmányai túlságosan magas szintűek a Bečálé tananyagához képest. Hosszas utanjárás után végül elintézte, hogy a jeruzsálemi Héber Egyetem művésztörténelmi fakultásán fogja befejezni tanulmányait.

KÉT KÖTET VERS

Dávid hosszúra növesztett sorényt és beábruhát hord. Csehszlovákiában két verseskötetet jelentetett meg, egyik címe „Vágyakozások”, és tartalma szerint főleg a szerelem, a háború és a halál motíválja. A másik kötet, amely „Jölközt farkasok” címmel jelent meg, egy álmódosú asszony történetét, akit mindenki félkegyelműnek tart.

Csehszlovákiai újságok által meghonosított költészeti versenyeken három díjat nyert. Dávid Violon egyébként fest is, és már eddig két kiállítást rendezett — egyet Csehszlovákiában, a másikat Franciaországban. Izráeli tartózkodása alatt már két kötetre való verset

írt, amelyek központi témája Izráel dicsérete és a beilleszkedés szenvedése.

A fiatal költő jelenleg három egyetemistával lakik egy szobában, és csak akkor tud írni, ha azok véletlenül nincsenek otthon. Most attól fél, hogy Jeruzsálemben sem lesz képes egy olyan otthonra találni, ahol egyedül lehet, hogy kedvére alkothasson.

A KÖLTŐ TÁRSADALMI HELYZETE

A nemzetközi Pen Club meghívta — a szervezet költségeire — a Bécsben tartandó nemzetközi irokongresszusra, hogy ott a csehszlovák költők helyzetéről beszéljen és egyben számoljon be az Izráelben tapasztaltakról is.

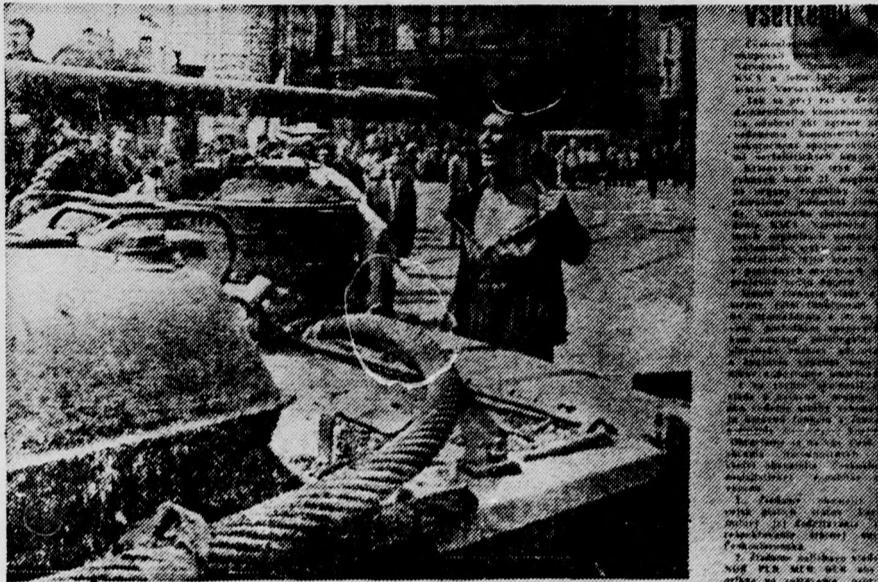
Dávid Violon elbeszélése szerint a cseh nép szereti a költészetet. Az ország területén vers-

olvasó klubok működnek milliós közönséggel. Akinek sikerül könyv-formában megjelentetni verseit, általában kedvező társadalmi és anyagi körülmények közé kerül és biztosítják fizetéses megélhetését. De ez leginkább azoknak illeti, akik „vonalasan” írnak. A csehszlovákiai költők helyzete jelenleg nem éppen rózsás, a szovjet megszállás megintta helyzetüket és hitüket egyaránt és mondanivalójukat csak titokban terjeszthetik. Ennek ellenére, így vélekedik a fiatal Violon, a csehszlovákiai költők nem mondanak le az eszméi harcról, így vívják meg saját háborújukat a szovjet uralom ellen.

Elmesélte egyébként, hogy nem sokkal a szovjet megszállás után az történt meg vele, hogy az utcán sétálgatva hirtelen „megszállta az ihlet”. Leállt hát a sarkon és elkezdett noteszébe jegyezni. De akkor egy szovjet titkosrendőr bukkant elő valahonnan, faggatni kezdte, majd elkobozta jegyzetfüzetét.

ZSIDÓK UKRAJNÁBAN

A most alijázott költő egyébként ejtőernyős tisztként szolgált Csehszlovákiában és részt-

„Ja mládež za Dubčeka!”

Csehszlovák diák szovjet tank ágyújának szegze nyitott mellé a prágai Venczel téren

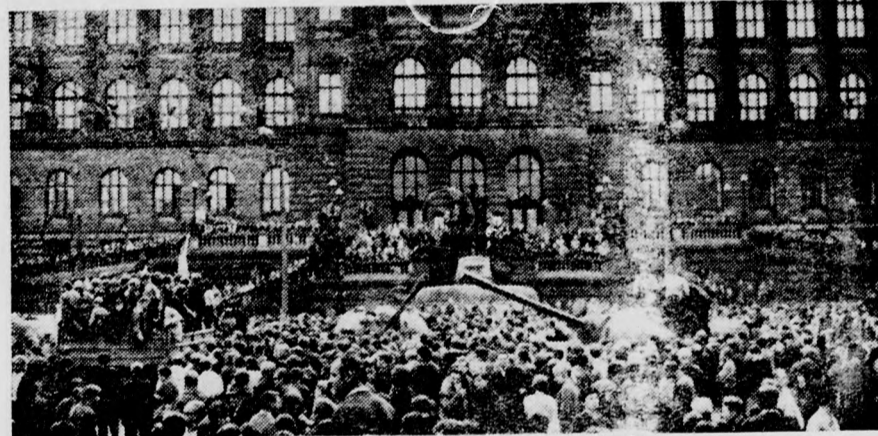
vett a Varsói Szövetség tagállamainak egyik nagy-gyakorlatában is. Elbeszélése szerint, zsidókkal nem találkozott a gyakorlat alatt, amelyen a csatlós államok tartalékos elítélpatai vettek részt. A különböző nemzetiségűk iorszul beszélnek egymással. Elmondotta, hogy a szlovákiai megszállás követő időben, amikor lázadás jelei mutatkoztak a csehszlovák fiatalok körében, nem egy volt a katonák között, aki hajlandó lett volna fegyvert fogni és fellázadni.

Véleménye szerint Dubcek tévedett, amikor nem használta ki ezt a hangulatot, mert ha megragadja az alkalmat, talán sikerül nép-öröszget felállítania, hogy azt a tömegek ki-vónták és ez mindenképpen megehezítette volna a szovjet uralom átvételét. Másrészt be-bizonyosodott, hogy a magasrangú tiszték, akiket erősen befolyásolt a szovjet nevelés, igyekeztek megakadályozni minden lázadást a katonák részéről.

segítségét a csatlós államoktól körülzárt Cseh-szlovákia számára. Talán ez az oka annak is, hogy a csehszlovákiai fiatalok nem választotta a fegyveres lázadás útját, hanem demonstra-tív jellegű, elkeseredett és egyéni akcióba lépett, mint az öngyilkosság, a fegyvertelen tüntetés, a röpiratok terjesztése, vagy néhány páncélos felrobbantása.

Dávid Violon megjegyezte ezzel kapcsolatban, hogy a röpiratok nagy része foglalkozott az arab országokkal szemben helytálló izráeli hősiességgel, és felhívta Csehszlovákia népét, hogy tanuljon a példából. Végül is az egyetemisták legnagyobb része elmenekült, olvanyira, hogy a Károly-egyetem jogi fakultá-tása teljesen kiürült. A hatóságok Lengyelor-szágból „importáltak” egyetemistákat, hogy ne legyenek kénytelenek bezárni a fakultást.

Dávid Violon személyes barátságban volt az öngyilkos Jan Palachal, aki elszökeztetett szor-int, szorgalmas és kiváló tanuló volt. Alta-

Szovjet páncélosok bevonulása Prágába

Bár a kortársaihoz hasonlóan Violon is távol állt mindig a cionizmustól, Izráel létezésének ténye benne is felelősséget a nemzeti öntudat érzését. Zsidó barátaival együtt mindig azon igyekezett, hogy a szomszédos kommunista államokban tett látogatások során zsidó fiatalokkal találkozhasson. Mint újságíró, látogatást tett a Szovjetunióban és Ukrajná-ban találkozó először intellektuális zsidó fiatalok csoportjával, akik a forradalom utáni harmadik nemzedék tagjai. Elbeszélése szerint, bár ezek a fiatalok nem nyertek zsidó, vagy cionista nevelést, jóformán valamennyien alijázni szeretnének. Annak ellenére, hogy nagyobb részük viszonylag jó gazdasági körülmények között él, nem találnak vigasztalást kulturális és társadalmi elszigeteltségük tényé-re és azért, mert képtelenek Izráel segítségére sietni. Minden megnyíló rés felhasználására hajlandók, hogy kijohessenek.

EGYETEMISTÁK LAZADÁSA

A csehszlovák ifjúság lázadása még No-votny idején kezdődött. Először az egyetemisták emelték fel szavukat. Elsősorban az vál-totta ki elégedetlenségüket, hogy amikor kül-földre küldenek fiatalokat különböző találko-zókra és kongresszusokra, családjukat elkü-lönik, hogy a rokonok visszatérésük zálogául szolgáljanak. Amikor Dubcek került uralom-ra, az egyetemisták az első perctől fogva at-tól tartottak, hogy a Szovjetunió nem fog be-legezni a cseh helyzet megváltozásába. Te-kintettel arra, hogy Dubcek gyengesége és Csehszlovákia viszonya a Szovjetunióval vi-lágossá tette, hogy a liberalizmus korszaka nem tarthatja magát, Violon és barátai felhasznál-ták a kínáló alkalmat és külföldre indultak propaganda utra. Elsősorban Franciaor-szágba és a skandináv államokba, hogy ott számoljanak be a csehszlovák helyzetről és az európai népek segítségét kérjék. Ezután visszatértek hazájukba — illúziók nélkül, hi-szen lényegileg tudták, hogy nem várhatnak

lában nem közismert tény, hogy mindkét szo-mere vak volt. Amikor közölte, hogy tiltako-zásul a szovjet megszállás ellen öngyilkossá-got követ el, tudták társai, hogy nem lehet eltéríteni szándékától.

Most egyébként fény derült a megszállás első heteiben működő illegális rádióadó kö-rülményeire is. Nem sokkal a megszállás kez-dete előtt Dávid és társai a Varsói Szövetség tagállamainak hadgyakorlatában vettek részt, nem messze Csehszlovákia határaitól és előre látni az elkerülhetetlen, rövidhullámú leadó-kar, és tape recordereket rejtettek el. Ezek segítségével állították fel a prágai titkos rádió-állomást, amely 8 napon át működött.

A szovjet hatóságok elsőrendű műszerek se-gítségével keresték a leadó helyét, de nem si-került megtalálni, mert ők baráti lakásról-lakásra vándoroltak. A titkos rádió csehszlo-vákiai híreket köztét, ismertette a szovjet had-sereg hadmozdulatait és a titkos-rendőrök vo-szélyre figyelmeztetett. A hírek közötti szü-netet nemzeti dalokkal és történelmi felolva-sásokkal töltötték ki.

Végül is nem tudták tovább folytatni tevé-kénységüket és a rádióállomás beszűntette mű-ködését. Azokban a napokban Dávid és társal azzal foglalkoztak, hogy az utcákon beszédbe elegyedtek szovjet katonákkal és igyekeztek megmagyarázni helyzetüket. Néhányan a tisz-tek közül ösztönöz bevallották, hogy ellenzik a megszállást — hozzátéve, hogy mindazok, akik megtagadják az engedelmességet, halál-al lakolnak és ha nem végzik el ők a mun-kát, megteszik mások.

A 21 éves Dávid Violon költő- és festőmű-vész, és fiatal izráeli, véleménye szerint a csehszlovákiai megszállás elrettentő példátul kell, hogy szolgáljon Izráel számára, mert csak katonailag erős és gazdaságilag függet-len államok őrizhetik meg szabadságukat.

A B A E V E N:

„Nem vagyunk hajlandók lemondani a biztonság terén el-
ért eredményekről — és nem vagyunk hajlandók lemon-
dani a béke lehetőségekről”

Csak az EMET vezetésében bizhatunk

KUBA KREISMAN, GIVÁTÁJIM POLGÁRMESTERE:

»HELYHATÓSÁGI MINISZTERIUMRA VAN SZÜKSÉG!«

— Büszkék vagyunk arra, hogy az állami főellenőr megdicsérte Givatájm városvezetését, s különösen azzal értett egyet, hogy so kat költünk nevelési intézményeinkre. — Tizenöt millió az évi költségvetésünk. — Meg kell változtatni a jelenleg érvényes helyhatósági-felügyeleti törvényt, amely a mandátumi idők öröksége —

Az alábbiakban interjú közzül Kuba Kreismannal, Givatájm polgármesterével, aki ismét első helyen szerepel a Máarách városi listáján, tehát folytatja városvezetői tevékenységét. Országszerte a legdinamikusabb várospolitikusnak tartják, kezdeményező, nagy munkabírásu, népszerű polgármester.

KÉRDÉS: — Törvényhozási szempontból milyen változásokat javasol?

FELELET: — A jelenleg érvényes helyhatósági-felügyeleti törvény még az angoloktól maradt reánk. Nagyon megfelelő volt ez a törvény a mandátumi korszakban, mert az angolok érdekeit védte, ma azonban kiálló ellentmondás a mi demokratikus rendszerünkben. A mandátumi hatóság — a kormányzó útján — diktált a polgármesternek. Most a megyefőnök látja el ezt a feladatot — többkevesebb sikerrel. Felügyeleti hatósága a helygymnázium. Tarthatatlan állapot.

KÉRDÉS: — Mit javasol?
FELELET: — Mindenek előtt új, vejeljük izraeli törvényt kell hozni a helyi-igazgatás jellegéről és módszereiről. Minden tisztelet Mose Chájim Sapirác, a helygymnázium igazgatójának, hanem elvi alapon tartanám jónak, ha a helyi tanácsok ügyét kivonnák az új törvény a helygymnázium hatásköréből, s új minisztériumot szerveznek.

KÉRDÉS: — Nincs elég minisztérium?
FELELET: — Általában magam is híve vagyok a minisztériumok összevonásának, de a helyi tanácsok minisztériumát meg kell szervezni, ahogy ez sok más országban is megtörtént. Amíg ez nem történik meg, a helyi igazgatás második, vagy inkább harmadrangú probléma marad. Megemlítem, hogy az angol helyi-igazgatási törvény helyett megalkotandó új törvény még három Kneszet-kadenciával korábban felmerült, amikor még Bár Jehuda volt a helygymnázium. Miért húzódtott el a dolog, miért nem lett a javaslatból törvény? Szükség volt a parlamenti jogi bizottsághoz sem utalták előkészítés végett ezt a javaslatot.

KÉRDÉS: — Mivel magyarázza ezt? Miért nincs városi képviselet a Kneszetben?
FELELET: — A pártok vezető funkcionáriusai úgy viszonyulnak a városok, illetve a községek élén álló vezetőkhez, mint az elsőosztályú futballisták a „liga gimel” játékosaihoz. Ez a szemlélet minden tekintetben megmutatkozik. Nézzünk egy szembeálló példát. A Kneszetben minden izraeli réteg képviseltetve van. Az egyes foglalkozási ágak, gazdasági és társadalmi érdekcsoportok kapnak mandátumokat a pártok jelöltjeiktől. Csak a helyi tanácsok nem jutnak képviselethez. Ha itt-ott bekerült a parlamentbe egy polgármester, az nem a városát, vagy a községet képviseli. Ez véleményem szerint olyan probléma, amely alapos elemzést igényel. Mert miről van szó? Ilyen és hasonló jelenségek közül az következnek, hogy nincs nálunk becsületle annak az embernek, aki a közösségért nem egyik, vagy másik párt, hanem a városát, vagy a községet képviseli. A községi elöljáróság sikáin dolgozik. Nagyon sok esetben képtelenek voltak a pártok megfelelő jelölteket találni a városi, vagy helyi listákra, mert az emberek húzódnak ettől a munkától. Ahogy mondtam, harmadrangú terület.

KÉRDÉS: — Mi a megoldás?
FELELET: — Alapvető változást kell elérni a szemléletben. Növelni kell a helyi-igazgatási munka becsületét. Ez többet kell foglalkozni vezető-képzéssel. Megint csak egy példát említek. Minden párt tart fenn különböző színvonalú tanfolyamokat és bentlakásos iskolákat a leendő vezetők kiképzésére. Egyik-másik tanfolyam igen magas színvonalon nevel. De egyetlen izraeli párt sem gondolt arra, hogy utánpótlást neveljen rátermett tagjaiból a helyi tanácsok sorainak feltöltésére. Ez a terület nagyon el van hanyagolva az egyetemen is. Szerencsére kivételről is számot adhatok ebben a vonatkozásban.

KÉRDÉS: — A vallásos pártoknak van-e képviseletük a helyi tanácsban?
FELELET: — A Vallásos Nemzeti Párt bebiztosított egy városi tanácsost.

KÉRDÉS: — Tárgya a koalíciónak?
FELELET: — Tárgya a koalíciónak?

ugyanis a Bár Ilán vallásos egyetemen sikerrel működik egy intézet, ahol a helyi igazgatás elvi és gyakorlati problémáival foglalkoznak. Már második éve működik az intézet.

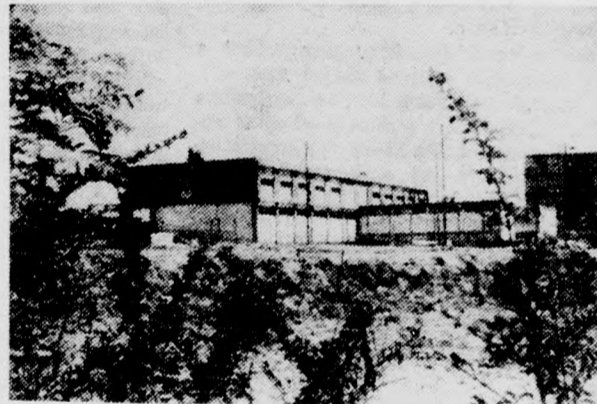
KÉRDÉS: — Emlékeztet, hogy ön kezdeményezte Rámát Gán és Givatájm egyesítését. Fenntartja a javaslatát?
FELELET: — Az ismert körülmények miatt nem fogadták el ezt a javaslatomat. További sorsával nem tudok foglalkozni, de elvileg fenntartom, hogy amikor ilyen problémák felmerülnek, akkor azokat a lakosság érdekei szerint és nem a helyi koalíciót alkotó pártok erőviszonyainak mérlegelésével kell megoldani. Most azt javaslom, hogy létesítsenek Tel-Aviv és a Dán-körzet városai szá-

FEJLESZTÉSI HATÓSÁG A DÁN-KÖRZET VÁROSÁI SZÁMÁRA

FELELET: — Az ismert körülmények miatt nem fogadták el ezt a javaslatomat. További sorsával nem tudok foglalkozni, de elvileg fenntartom, hogy amikor ilyen problémák felmerülnek, akkor azokat a lakosság érdekei szerint és nem a helyi koalíciót alkotó pártok erőviszonyainak mérlegelésével kell megoldani. Most azt javaslom, hogy létesítsenek Tel-Aviv és a Dán-körzet városai szá-

GYORSFÉNYKÉP A VÁROSI KOALÍCIÓRÓL

FELELET: — Nem. Givatájmiban 15 tagja van a városi tanácsnak. A koalíció tíz Máarách-tanácsosból — köztük Keren Avrahám magyar-zsidó városatyából áll — és a Független Liberális Párt városi képviselőjéből.

Az új givatájm ifjúsági központ

mára közös fejlesztési hatóságot. Ha ez megtörténne, milliós megtakarítást érünk el.

KÉRDÉS: — Ki az illetékes ilyen hatóság létesítésére?
FELELET: — A kormány.

KÉRDÉS: — Elvileg helytelenített a helygymnázium, illetve a megyefőnök felügyeleti jogkörét a városvezetés szempontjából. Milyen területeken érezhető, hogy ez a felügyeleti jog megköti a polgármester és a tanács kezét?
FELELET: — Ne írja elő nekem a miniszter, illetve a megyefőnök, hogy milyen magas legyen az adó. Tudom én magam is. És azt se írja elő, hogy milyen költségvetési fejezetek szerint használjam fel a rendelkezésre álló összegeket. Bizák reánk, mi tudjuk, mikor kell utat építeni, mikor iskolát, templomot, strandot, városi kulturházat. Megégyezzer ismétlem: Amikor a miniszter, vagy a megyefőnök beleszó a város dolgába, a mandátumi időkben maradt hatáskörét érvényesíti. Csak hogy az angolok fékezni akarták a zsidó városfejlesztési politikát, a miniszternek és a megyefőnöknek viszont éppen ellenkezőleg — lendítenie kell azt. Nos, ma úgy tudja legjobban lendíteni a kormányzat, ha a város élén álló polgármesterekre, illetve a tanácsra bizza az ügyeket, teljes hatáskörrel.

KÉRDÉS: — Hány lakosa van jelenleg Givatájm?
FELELET: — Negyvenötezer.

KÉRDÉS: — Milyen a város jellege?
FELELET: — Jellegzetesen izraeli város. Valamennyi réteg képviselve van, s nincsenek speciális negyedek. Ami a foglalkoztatottságot illeti — tizenegyszer munkavállaló él a városban, a többség Tel-Avivban, vagy máshol keresi a kenyerét. Itt, a városban mintegy 3500 munkahely van.

KÉRDÉS: — Hány nyugdíjas él a városban?
FELELET: — Körülbelül háromezer.

KÉRDÉS: — Vannak-e vallási problémák?
FELELET: — Nincsenek. Lakosságunk többsége nem vallásos, de ez nem jelenti, hogy nincsenek vallási jellegű igényei. Sokat foglalkozunk ilyen szerű kérdésekkel is. Givatájmiban 32 templom működik.

KÉRDÉS: — A vallásos pártoknak van-e képviseletük a helyi tanácsban?
FELELET: — A Vallásos Nemzeti Párt bebiztosított egy városi tanácsost.

KÉRDÉS: — Tárgya a koalíciónak?
FELELET: — Tárgya a koalíciónak?

Kuba Kreismann, a givatájm polgármestere 1927-ben,Varsóban született. Öt éves volt, amikor szülei elhagyották, iskolát már az országban végezte. Jogi diplomát szerzett, majd ügyvédi vizsgát tett. Joggyakorlat helyett a közéleti pályát választotta: 1950-ben Namir munkügyi miniszter parlamenti titkára lett. Amikor aztán Mordecháj Namir megválasztották Tel-Aviv polgármesterének, Kuba Kreismann is várospolitikus lett. Ezen a téren Givatájm volt az első munkahelye, a helyettes polgármesteri tisztelet négy éven át töltötte be, majd az utóbbi négy évben polgármester volt. A Munkapárt listáján első helyen szerepel, tehát folytatja várospolitikai tevékenységét Givatájm élén.

FELELET: — 235 dunámon hajtunk most végre fejlesztési programot. Ebből 117 dunámon parkot létesítünk. Egyébként is igyekszünk minél több zöld területet teremteni: gyorsabb és egészségesebb levegőt legyjen Givatájm. Atlétikai stadiont és egy újabb ifjúsági központot létesítünk. Megemlítem, hogy megkezdődött a kulturházat akarunk építeni a givatájm állományok számára. Már elkészültek a tervek. Gyönyörű lesz.

KÉRDÉS: — Mi a célja?
FELELET: — Tanfolyamokat rendezünk minden olyan kérdésről, amely érdekli az asszonyokat: ifjúság-városság, főzés, egészségvédelem, gyermeknevelés, lakberendezés, virágkezelés. — és még jónéhány téma van. Persze asszonyklub is lesz, s még sok egyéb. Vele együtt kerülné a közéleti intézmény az asszonyok is utánozni fogják majd Givatájmot.

Megemlítem, hogy eddig is segítették a jövőben meginkább segíteni akarjuk a városunkban működő társadalmi egyesületek, a Bné Brit, a Rotary, a WIZO, a Katonagondozó Tanács, a különböző ifjúsági mozgalmak és más önkéntes munkáját.

KÉRDÉS: — Givatájmot úgy szokták emlegetni, mint Izrael legzsióbb városát. Hogy a nagy érték ezt?
FELELET: — Nagy gondot fordítottunk és fordítunk a tisztaságra. Ez költségvetési kérdés is, de a pénzen kívül figyelmet, odaadást igényel. Előbb-utóbb megteremti a gyümölcsöt, a város lakói együttműködnek a tanácsal. Mondok egy példát. A személtárák tisztartásáról nem tudtuk megoldani a lakók. Ugyanakkor, miután készült és könnyen tisztítható tartályokkal szereltük fel a síkunkat. A lakók családunkon fel font hozzájárulást fizetnek ezért havonta. Az eredmény csodálatos. Givatájm polgárai elégedettek, közegészségügyi szempontból szinte felbecsülhetetlen jelentősége van ennek.

KÉRDÉS: — Ugy gondolja, hogy Givatájm lakói a tanács mögött állnak?
FELELET: — Azt hiszem, igen. Igyekszünk minden városi határozattal a közjót előmozdítani és általános jellegű határozataink is találkoznak a köz véleményével. Hogy csak egyetlen példát említek, elhatároztuk, hogy diszpolgársággal tüntetjük ki Zalmán Szárát, Izrael első nőjét, aki elfogadta a kiűzetést. Ezt a határozatot nemcsak szeretett elnökünk, de önmagát is megisztele a tanács és minden givatájm polgár.

KÉRDÉS: — Milyen fejlesztési tervekkel foglalkoznak?
FELELET: — Milyen fejlesztési tervekkel foglalkoznak?

BÜCSÚ AZ ÜNNEPEKTŐL

Irtá: SALAMON MIHALY

A feliünnepek valamelyik estjén történt. A Díszgoff-tér sarkán állottam, s régi kedvtelésemnek adtam át magam: néztem az embereket. Fiatal mamák és pafos hada, édes apró gyermekek tömegével, nagyvaterosan és csemetelével, mint a hullámzó emberrengeteg színes forgatagában. Fagyaltot nyaltak, kukoricát, vagy kifelt májszaltak, sokan közülük a Chén szíri felé kacsingattak, ahol most a Disney-film mutatja be, de még korán volt a sötét, élvették ők is a nagy kavalkádot. A mozi felületén, meg a Körterén is közben az autósok meg autók vezetői fülükön dudálás, meg a nőgátok a kolont a továbbhaladásra, mielőtt kocsijukkal ugyszólván egymás sarkára húzták.

— Ünnepek, igazi felszabadult erci ünnepek, hogy az új évet éljünk meg magunkban. Milyen szép volna mindez, — nyilatkozott akkor hirtelen belém, — ha...

S mindjárt elvonultunk gondolatban előttem a világban homokszavtáborban és esztendőnkünkünk, amelyekben fiatal gyerekeink az egyiptomi ágyuk hangja mellett ünnepeket. A 18-20-22 éves fiatalok, akik éppen egy Jordán-parti járhatatlan, sűrű bozótban, vagy egy vízmosás sziklahasadékában kuszáló, kapaszkodnak a sötétben előre, hogy a vármákon még idejében rajtassanak.

Amelyik északi íróról, talán Strindberg-ről, — írta meg életvezetése egyik írása, hogy mindig antiszemitizmusban élte ki magát. A tavasz az őz jutott eszébe, a virágnyalás a heroldást, az emberi mosoly a könyvetek ideje a gondolatokban, mint ahogy a hajnali fény a napnyugtát és az elmulást juttatta eszébe. Nem furcsa dolog, hogy a szabad izraeli föld szabad emberei közül sokan — nagyon sokan — ma, ugyanebben a pszichózisban élünk? Ime, Góldá Meír is, diadalmasan lép, amerikai hódító körüta alkalmából, mielőtt a zsidó tömeghez szökött, mindjárt életünk eszébe is bevillágozott. A gyszólt elnök-műtáza, ahol az elesett gyerek szülei, a fiatal övegyek, az árvák lettek gyermekek vársztrának.

Az ünnepek öröme meg a hétköznap küzdelme, — harca, fenyegetettség, féltelme, — közötti ellentét, a nagy antizé, nekünk, a galánt zsidóknak régi ismerőse.

A nagy napok, az ünnepek előtti hajnali felhősek, a nehéz böjtölés, aztán a sátor felépítése, az összehordása és összekapcsolása, az ágyas-beszédek és az ételnek állandó kihordása a lakásból a szukába, amelynek falait már minden döngötte a hűvös őszi szél, — mind ezek eléggé igénybe vették a régi jámbor zsidókat egy egész hónapig. Az ünnepektől mégis a fájdalom rezingálásával bucsuzott. Nehéz lélekkel indult az új hétköznapok elé.

„Nehézre esik az elvált töleket, maradjatok még velem ezen az egy napon”. — Az ünnepek sorozatát bezáró külön ünnepnap, a Simni Azerettel kapcsolatban adja Isten szíjába ezt a mondatot a zsidó hagyomány. A szomorú galánt zsidó így adott hangot az elválás, az ünnepektől való bucsú fájdalom érzésének.

De nemcsak a nagyünnepekkel voltunk így. A meg új emlékszem az estebe hajló galánt szombat délutánok megmagyarázhatatlan szomorúságára is. Igaz, az első háború és az utána jövő rosszmelegű évek voltak, azok. Apánk a szükületben, a harmadik „széuda” zmirotját énekelte, a melankolikus dallamu „Jedd Nefes”-t, és a többieket, míg a család többi tagja és a gyermekek az asztal körül, vagy a nagy szoba sarkában gubbasztva néztek némán bele a növekvő homályba, a leszálló eszébe, amely a nem sok derüvel bevillágozott hétköznapok jövetelet jelentette nekünk...

Azt hittük, ideként mindez azonnymában egyik percről a másikra megváltozik. De tévedtünk. Elfelejtettük, amit a régiek így felejtettek ki: A megváltás lépésről-lépésre fog eljutni hozzánk, mint ahogy a felkelés napján fokozatosan emelkedve éreztük el az égen feljövő napot. Ugy voltunk vele, mint Jákob, a törődött, fáradt ősapa, aki ezen a kudarab földön végre nyugalomba akarta helyezni magát és akkor egyszerre csak rászakadt József irgalmatlan, Egyiptom, s a végén, a maihoz hasonlóan csökönyös és erőszakos Faraó huzavonájára és ellenünk való esztelen harca és üldözési mániájára.

Sajnos, véres szemű, zavart elméjű vezéreltet tekintve, a legerőszakosabb és legjellemtelenebb ellenséggel kerülünk megint szembe, mint nem egyszer a történelem folyamán. Hozzája méltó háttérrel, vagy ahogy Góldá Meír mondotta: minden veszett ügyet támogató „védőgyűvéddel”.

Nem vették még észre, hogy a nagy szocialista világhatalom körzetüinkhöz minél közelebb érkezik, Szibéria, Ázsia és az orvul madadó dzsungel szelleme és törvénye is, annál inkább érezhetővé válik körülöttnk? Azt hiszem a Nyugat megint későn ébredzik. És a késedel-

met, Isten őrizz, megint sok vér hullajtással kell majd megfizetni...

Hétköznapjaink azonban, hála Istennek, mégis egészen mások, mint a gálutelié-
iek voltak. A nehéz küzdelem ellenére is, amelyet fiaink a határokon vívnak. Nem az ünnepek után jönnek a hétköznapok, hanem a hétköznapok után az ünnepek. A kettő között pedig nagy különbség van. Az itthoni fronton, a háboru dacára is, lázas munka, építés és egyre nagyvonalabb, az egész világot csodálatba ejtő tudományos munkálkodás folyik. És egy, egyre bővülő réteg, lelki és kulturális igényei is megmaradtak. A nehéz helyzet dacára, sőt éppen amiatt.

A napokban egy nagyon komoly asszonnyal beszélgettem. Tanárnő az illető, nyelveket tanít. Az iskolájában uralkodó felháborító helyzetről beszélt, a tanárokat kövelek dobáló tanulókról, a külleki autóbuszokon uralkodó tumultusról, a goromba hangrét és a kulturális ember számára olyannyira lehangoló személetéről.

— Tíz éve vagyok az országban — mondotta, — sok vesződségem volt az elhelyezkedéssel és egzisztenciális szempontból ma sem vagyok nagyon fényes helyzetben, mégis minden nehézségemmel tünök előttem azzal szemben, amit ezekben az években az utca képvisel és az emberek hangjától, no, meg a nevelésem szüleit még neveltebbek gyerekeitől szenedtem el.

Freud az antiszemizmusról

Irtá: FÜRTH MARGIT

A pszichoanalitika nagy tudósának sokat vitatott könyve a „Der Mann Moses”, amelyben az egyistenhit s általában a vallások keletkezését és történetét elemzi biblia-kutatók és antropológusok és saját „Totem és tabu” című könyvében kifejtett elmélete alapján.

A mi Mózesünk Mose rabénu, mi Mesterünk, akiről Heine is, a mindent és mindene-
ket kigúnyoló, mint „óriási jelenség”-ről ír: „A Sínai hegy kúcsának tünök nekem, ha Mózes áll rajta. A hegy csak talapat, melyen ott a Férjú lába, míg feje az Egekbe ér, ahol Istennek beszél”. Ahogy Freud e világra születteli és ahogy az egekbe juttatta Mózesét, az ugyancsak nem a mi Mózesünk, akiről a Biblia azt mondja: „A” ha is Mose, anév meod” (az ember), a férjú Mózes igen szerény volt.

Mindenképpen, ahogy mi is látjuk őt, élete tele tragikus küzdelemmel a meg nem értéssel. Még jámbor felesége, Cipóra sem tudott hozzá felemelkedni, talán a napszferi proféta testvér, Mirjam sem eléggé, szemrehányást tett neki, hogy elhanyagolja a feleségét, — mikor Mózes az ő Istenével volt eltele lelkeben — a fia is kicsik voltak mellé. Az emberek, akikből ő népet kovacsolt, akikkel megismertette a bálványokat nem tőró egy igaz Istent, folyton lázadoztak ellene. — Mikor Madáchnál olvastam a Teremtő szavát: „...Miért is kezdem emberrel nyugot, ki sárból, napsugárból összegyurva tudásra törpe, látásra vár”, — a hegyről leérve a Táblákkal, a népet táncolni látja az egyiptomi állatisten körül és „felgerjedte haragja”... Sohe tudtam könyvek nélkül olvasni Mózes hatalmas költeményét, a „Házzinu” kezdetű bucsuszózatot sem.

Freud más szemzőkből, más világításban látta, hozzá elénk Mózes történelmi alakját. Törvényalkotó, aki népet az egyistenhit zászlóvivőjének akarta, aki hazát akart szerezni népének. De, — Freud meglátása szerint a hálátlan nép úgy bánt vele, mint az ő-s-
korban a népek a vezérükkel...

Heine, aki mosolygós fölényével mondta a cinikus aperszót: „Isten megbocsát nekem, ez a mestersege”, — mégis így folytatja a fent idézettekét Mózesről: „Isten bocsáss meg bünömet, mintha ez a mózesi Isten csak Mózes visszfénye volna, annyira hasonlatos arcaiban és szeretetében. Isten és próféta azonosítását elfogadni antropomorfizmus volna, de a hasonlat frappáns”.

Freud a vallások keletkezését tárgyalva ezt a Heine által, — talán nem egészen találóan, — antropomorfizmusnak minősített elgondolást kiegészíti. S ezért érthető a sok ellenkezés, melyet Freud ezzel a könyvével éppen az egyisten hívőkől kiváltott.

Hanem, mint az antiszemizmus okairól ír Freud, az egyes emberi és a tömeglélek nagy buvára, — azt szeretném megismertetni, idézni. Mert hiszen ma is nem egyszer merül fel bennünk a keserű kérdés: mi ért? mi ért gyölölnek minket a népek?

„A népek gyölöletének ilyen intenzív és tar-

lubból, hanem egyuttal az évezredes pokolból, — sokszor jól béltel, kényelmes, komfortos pokolból, de pokolból. — jöttünk ki, hogy a Mennországba eljussunk. De a célhoz, — az össze nem illő felületek lecsiszolásához, — hosszú, görögnyűs, fájdalmas és számkunkra, felháborító emberek számára, nem egyszer szenvedéssel ut vezet el. Az utat végig kell járjuk. Meglehet, hogy meglepetésben lesz részünk: mire megtanultunk kissé hangosabbak lenni, ők lehalkulnak. Biztos, ha most például, velünk együtt itt lennének, — mindazok a lár-mázók, akik most odakint vannak, — a csodálatos hangulatváltozásban — hiszen minden hangulat — az ő hanosságukat is boldog felszabadultsággal fogadják. Csak már itt lennének.

Addig — és azután is — próbáljuk a dolgo-
kat ezzel a szemmel nézni az izraeli élet kissé levantinus mellékzöngéje dacára is és az erci hétköznapokon is.

Amelyek nem is olyan egyszerű. szürke hétköznapok. Például, holnap kezdődik el ismét az örök zsidó szellemi körforgás, a mult heti befejezés után az újakezdés. Jelezve, hogy nincs kezdet és nincs vég, csak örök hit és örök zsidóság létezik. A sarga pergamentelercs első oldaláról tehát ismét életre kel előtűnik a csodálatos isteni színjáték, amely így kezdődik: „Kezdetben teremtette...” És így folytatódik: „... és a föld kiellen és pusztá volt, (minden nyugati kultúra, „uj balold.”, és „haladó” demokráciák nélkül!) de — a vizek felszínén Isten szelleme lebegett.

Amit még mondani akarok, csak annyi: hogy szeretnék jövére a témához visszatérni. De nem azzal a címmel, hogy „Bucus az ünnepektől”, — hanem inkább ezzel: „Bucus a fegyverek-től”.

mult időkben gyökereznek, a népek tudatalatában hatnak és... előbb-utóbb bihetet-
lennek tünnek. Állítani merészelem, hogy a népek még nem küszöbölték ki féltékenységüket azok iránt, akik magukat az Atyauristen elsőszülött, kiválasztott gyermekeiknek tartják. Mintha ez igénylésnek hitelt adnának.

Továbbá: a körülmetelés hagyományá által a zsidók elkülönültek s ezzel jészto, kellemetlen benyomást kellettek. A feledni akart, őskorból a tudat alá merült féltelme a kasztrációtól, mint zsidógyölölet tört fel.

És végül a sorozatnak egy késői motívuma. Ne feledjük, hogy mindeme népek, melyek manapság kiténnek a zsidógyölöletükkel, a történelem egy későbbi folyamán lettek keresztények, olykor vérsi kényszerítői voltak. Mondhatnánk: keresztelésük nem sikerült teljesen. A vékony máz alatt megmaradtak, akik őseik voltak, barbárok, akik hite politeizmus, ellenistenség imádó. Nem tudták leküzdni ellenérzésüket a rájuk kényszerített vallás iránt és ezt áttették a forrásra, ahonnan a kereszténység eredt. A tény, hogy az evangéliumok egy történetet mesélnek, amely zsidók között, tulajdonképpen csak zsidóról szól, megkönyvitette ezt az áttételt. Zsidógyölöletük tulajdonképpen keresztény gyűlölet. S így nem kell csodálkozni azon, hogy a német nemzeti szocialista forradalom mind a két monoteista, belső kapcsolata vallás elleni ellenséges bánásmódban kifejezést talált.”

A könyv második részét Freud 1939-ben Angliában írta. Rengeteg a megállapítás, a mondani valója, érdekes a véleménye a zsidó népről, a mohamedán vallásról, a Saulusból Paulussá lett vallásalapítóról, aki úgy „modernizált”, hogy könnyen felismerhetők a ritu-sokban az azziai kultusok esökevényei.

Am nem állíthatjuk, hogy a tagadhatatlanul rendkívül érdekes könyv kimondata a tárgyalt témákról az utolsó szót.

AZ ÚJ KELET NEW-YORKBAN

REPULÓGEPEN KULDJUK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETÉSI ÁR: Fél évre minden nap: 37.- dollár

Fél évre péntek: 12.50 dollár

Előfizetéseket és hirdetéseket az Új Kelet részére felvez:

BUCHSBAUM ENTERPRISES
1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028
Telephone: 628-5771.

Az Új Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszkokban.

New-yorki munkatársunk, Kahan Kálmán felvez hirdetéseket és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:

KALMAN KAHAN
801 Ocean Ave. D6 Brooklyn, N.Y. 11226
Tel. 287-8976 — 18.30 után.

1969. X. 10. Új Klete 11

Szukoti sátor a new-yorki városházán

HARC A ZSIDÓ SZAVAZATOKÉRT

John Lindsay polgármester 535-ödik sajtójelentése egy egész oldalon keresztül számolt be a szenzációról, hogy New York városa történetében először szűkült állít fel. Majd pontosan beszámolt a jelentés az ünnep eredetéről az egyiptomi kivonulástól egészen annak mai formájáig. Végül közli, hogy ezzel a nagyjelentőségű intézkedéssel a város lehetővé akarja tenni zsidó alkalmazottainak és polgárainak, hogy az ünnepet a hagyományok szellemében tarthassák meg.

Hivatásos politikusok és a városi politikát figyelemmel kísérő polgárok gúnyos mosollyal vették tudomásul, hogy erre a „történelmi intézkedésre”, amely lehetővé akarja tenni, hogy a new-yorki zsidók ne egyenek szűkán kívül, éppen néhány hónappal a polgármester-választás előtt került sor. A haladó, liberális beállítottságú Lindsay, aki megválasztását négy évvel ezelőtt nem kismértékben köszönhette a zsidó szavazatoknak, a tavalyi iskolaválasztások, illetve tanítósztrájk során tanúsított magatartása miatt elvesztette kegyeit a zsidók szemében. Akkor Lindsay önmegbecsülési jogot adott a négergyerekek, néger tanfelügyelőknek, aminek következtében a néger tanítók nemcsak nyíltan hirdették az antiszemitizmust, hanem szülőgyűlésekre nevelték a gyermekeket. Lindsay — a négergyerekek gyűjtőintézetekkel és fogvatartásokkal egybekötött zavarosságaitól való féltésében — ezt szótlanul tűrte, mire a mintegy 90 százalékos zsidó tagokból álló tanítók szakszervezete sztrájkba lépett, amely négy hónapig tartott. Lehet, hogy a gyerekek örültek a sztrájknak, de a szülők jól megjegyezték maguknak. Ezt igyekeztek most Lindsay jóvátenni, amikor egyre gyakrabban jelenik meg zsidólakta vidékeken, településeken — természetesen képpel a fején — és mindenek a tetejébe ünnepi sátorot építet a városházán.

A DÖNTŐ SZAVAZATOK

A közvéleménykutatások egyhangúlag megállapították, hogy ezt a választást a hivatalos demokrata Procacino és a független-liberális Lindsay között a zsidó szavazatok döntik majd el. (Lindsay ugyanis elvesztette a Republikánus Párt jelöltséget a jobboldali, konzervatív Marchival szemben az előválasztások során. Erre a liberális republikánusok és a szakadár demokraták gyorsan megalapították az úgynevezett Független Pártot, amely Lindsayt jelölte).

Hogy miért bírnak a zsidó szavazatok ilyen fontossággal azt nagyon könnyű kiszámítani, ha szemügyre vessük a választóknak a népcsoportok szerinti megoszlását. A szavazóknak ugyanis 32 százaléka zsidó, 15 ir, 14 néger, 12 olasz, 10 német (keresztyén), 7 portorikói, 1 skandináv és 1 orientális származású. Ezek a demográfiai adatok, amelyekkel régebbi választások alapján állították össze, egyáltalán nem tükrözik vissza a város lakosságának népesedési statisztikáját. Mert a statisztika szerint New York lakosságának 28 százaléka zsidó, 20 százalék néger és 11 százaléka portorikói. E különbségek az az oka, hogy a zsidók közül sokkal többen jegyzik be magukat a választási listákra és így a választás napján sokkal nagyobb számban jelennek meg az urnák előtt, mint más népcsoportokhoz tartozó polgárok.

A HATÁROZATLAN SZAVAZÓK SZEREPE

A közvélemény kutatások azt is megállapították, hogy a város szavazóinak mintegy 20 százaléka még nem döntötte el, hogy kire adja le voksát és e határozatlan szavazók többsége, a túlnyomó részt zsidó lakta területek választóiból kerül ki.

E számítások alapján Lindsay választási fősztatúgja kijelentette: „Ezt a mérkőzést a zsidók döntik el.” A Procacino-tábor vezetője viszont így nyilatkozott: „Hogy az olaszok nem fognak Lindsayre és a négerék Procacino-ra szavazni, az bizonyos, tehát maradnak a zsidók és értük folyik a harc.

Abban viszont mindketten megegyeznek, hogy a harmadik jelölt 'Archi nem lesz be-folyással a zsidó szavazatokra. A közvélemény-kutatások alapján is Marchi csak ötszázerezhatszáz szavazatot kap majd, amivel csak harmadik lehet és így a választás kimenetelét befolyásolni nem tudja.

És a két főjelölt megkezdte harcát a „határozatlan” szavazók kegyeinek elnyeréséért. Lindsay szukoti sátorot épített a Városháza udvarában. Procacino pedig kijelenti a new-yorki rabbi tanács előtt — kapelával a fején, — hogy Lindsay az iskolai zavarások során tanúsított magatartásával levette valódi állarcát és olyan antiszemitizmust teremtett New Yorkban, amelyre a város történetében még

nem volt példa és amelynek sebei behégedéshez legalább tíz évre lesz szükség.

A LIBERALIS ÉRZELMŰ ZSIDÓK

A Lindsay-tábor választási igazgatójának véleménye szerint mindig a zsidók voltak a leg-

JOHN LINDSAY

liberálisabb szavazók Amerikában. A „Read és Törvény” jelszavával induló Procacino viszont konzervatív jelöltné számított. A Lindsay-tábor ezek után a következő pszichológiai teóriára alapozta reményét: A liberális érzelmű zsidó választó kiálthat fitt-fitt Lindsayre — a választás előtt. De ha majd ott áll magányosan, szabadulv gondolkodásával a szavazó előtt, akkor nem lesz lelkiereje, hogy a konzervatív Procacino fogantatását huzzza meg.

A zsidók liberális beállítottságával Procacino is tisztában van, és azonban a nem zsidóközti véleménykülönbségben bíznak. Tudják, hogy az ifjú szavazókat nem lesznek képesek Lindsaytól elhódítani, de a középkorú zsidó közeposztályt éppen azok a problémák aggasztják mint olasz és ir szomszédait: bűnözés, rend, nyugalom, közbiztonság.

ISKOLAÉGY MINT VÁLASZTÁSI FŐJELZŐ

A még hátralévő hat hét alatt természetesen még sok minden történhet, de azt már eddig is megfigyelhettük, hogy a tavalyi súlyos zavarások miatt az iskolai és választási főtémák. Ha a közeljövőben akár a középiskolákban, akár a városi egyetemeken rendbontásra kerülne sor, akkor Lindsay — mint a város jelenlegi vezetője — mindenképpen bücsüt mondat a városházának. A demokrata választási hírdetése már eddig is tele van képekkel, amelyek a Városi Egyetem egy épületét ábrázolják vagy azt mutatják, ahogyan a fehér diákok verekszenek a fekete-ekkel.

Tehát mozgalmak, elszánt választási harc várható még a hátralévő időben, de mivel New York zsidó szavazóinak 85 százaléka a Demokrata Párt tagja és Procacino a Demokrata Párt hivatalos jelöltje, így a választás minden valószínűség szerint Procacino győzelmevel fog végződni. Igaz lehet a Lindsay-féle pszichológiának, hogy a liberális zsidó nem lesz képes a konzervatív Procacino fogantatását meghátrálni, de azt hiszem ott tévednek, hogy viszont Lindsayre sem fognak szavazni, hanem a „határozatlan” választó novemberben is határozatlan marad és szépen otthon marad majd.

Igaz, hogy Lindsay jó barátja Teddy Kollek-

MARIO PROCACINO a hivatalos jelölt

nek, gyakran hangzott az Izrael iránti rólonszenvét, de mert New York polgármesterének nem áll módjában sem Phantom harcra lépést adni, sem pedig a négyhatalmi konferenciát megakadályozni, így a zsidó választókat a helyi választásoknál az ilyesmi hidegen hagyja.

A zsidó választókat sokkal jobban érdekli családjuk biztonsága és gyermekeik egészsége szemlélben való nevelése. A new-yorki zsidók nem felejtették el az iskolában tavaly dihbomb antiszemitizmus-terroret, amit Lindsay tetlenül tűrt. Ezért igazán a polgármester fitt-fitt a zsidó szavazóknak, építhet sátor a városházán, azok nem lesznek hajlandók ujjuk négy évre bizalmat szavazni annak, aki egyszer olyan rutul cserben hagyta őket.

ASKENAZI ERVIN

Nappalok és éjszakák

Irtó: B. MONOSTORY ADA

Nappal már tudott nevetni is. De ha egyedül maradt, a gondolatai folyton körbe-körbe jártak, mint ócska lemezjátszó, melyet valaki egyszer felhozott és azóta folyton jár. Egy név és két évszám, egy fekete kö. Bármire gondolt, a két évszám feltelakodott a legmélyebb mélységekből és ott vibrált előtte, sötét transzparensként. Évszámok! — suttogta, — évszámok! Mennyi évszámot jegyeztem meg az életem során. Milyen fontos évszámok ezek be magukat agyam szürke kérége. Arany Bulla, Magna Charta, Habeas Corpus acta, Mohácsi vész, 1933, 1938, 1944, számok, nevek bevése, örökre és kitörölhetetlenül. Évszámok és dátumok hosszú sora jár körbe-körbe az agyban és seholy egy kis pihentető, derűs epizód, valami, ami mosolyt fakaszt, valami, ami jókedvre derít. Semmi, csak sötétség.

Nappal már tudott nevetni. Ha emberekkel volt együtt, mint fekete madarak sűrű raja röppentek fel a rossz gondolatok és eltűntek egy láthatatlan ég kékjében. Már ezelőtt mások jókedvét, már meghallotta a mandevallóikat, már résztvevő a társalgásban, de még nem tudott szívvel mesélni, nem tudott humorral fűszerezni egy történetet, még nem vette észre az élet derűs oldalát. Lehet, hogy örökre elvesztettem a humoromat? — kérdezte önmagától, de nem tudott válaszolni a kérdésre. Agyának csatornái mintha bedugultak volna, képtelenek voltak újból befogadni az élet szépségeit, a derűt, a humort és a napfényt.

De az éjszakák még a nappaloknál is rosszabbak voltak. Nehezen aludt el és nyugodóránként újból felriadt. Luminál, librium, prodormol, — mindez nem használt. A sötét képek még sötétebbek és riasztóbbak voltak az éj sötétségében. Ha egy butor megreeszent, hangosan megdobbant a szíve. Ha a maszkák elnyújtott sírását hallotta az éjszaka csendjében, összerezzen és nem tudott újból elaludni. S ha elaludt, akkor arra riadt fel, hogy sir.

Álmodott és sírt. Az álom nem a közelmúltat hozta el, hanem a régmúltat, az ifjúság első szomorúságát, az első gyötrelmes éjszakát vetítette a lelki képernyőre. Az első gyötrelmes, ébrentőlított éjszakát. Ez az éjszaka volt a határvonal a boldog gyermekkor és a felnőtt lény élete között. Mindig jól, mélyen aludt. Élete simán folyt, gondok nem gyötörték, a fájdalom elkerült, szeretet vette körül és jó-ság. És egyszerre szembe került az emberi rosszakarattal, megtanulta, mi a fájdalom, megtanulta mi az, amikor a szerelmes társ válik ellenségé.

Ószi este volt. Lejötték a bank márványlépcsőjén. A portás mélyen levett kalappal kö-

szönt. A Nádor utcában már égtek a lámpák, a szél cibálta a fákat. Vékony kosztümjén átszágultott a hirtelen feltámadt szél és közelebb húzódtott a fuhoz. A fu vállá védőn simult hozzá. Karja a karját surolta és az ajka olyan puhán és féltően simult az arcához, mint ahogy egy törekeny virágot simít végig valaki gyengéd ujjakkal.

— Tudod, hogy áthelyeztek Bécsbe! — mondta a fu, — és a leány beleremegett. A hangja olyan bárosan volt, úgy érezte, hogy egészen leszakd a szíve mélyére. Ez a hang elbűvölte és az a száj vibrált előtte már több, mint egy esztendőre, mint valami nagyon kívánatos biborszínű virág, a fehér fogakkal.

A két első metszőfog egy kissé hosszabb volt a többinél és ez valami egészen különös bajt kölcsönözött a fu arcának. Szemben ültek egymással a bankban, két egymással szemközti elhelyezett íróasztalnál. Reggeltől délig és dél utántól este. Ez a száj, ez a mosoly, ez a hang, ez volt, ami betöltötte egész világát. Hiába írta a leveleket devizáról, átutalásról, kamatról, hiába számolt kamatlat, hiába hallgatott telefonon a zürichi árfolyamokat, hogy pontos értesítés legyen már kora reggel, deviza, kiutalás, kamat, kamatlat mellékes volt és talán csak arra jó, hogy láthassa a fut, ha kijött a kész levelet és becsavart a géphe egy új levelet. Ilyenkor ránézett a fuira, figyelte komoly, elnéző arcát, magas homlokát, a monokliját, mert az egyik szemén nem jól látott, de szemüveget nem viselt volna, mert az közönséges, — így mondotta. Láta írás közben jobbkéze kisujján a zöld pacsétgyűrűt, régi óskőtől rámaradt gyűrűt, amelyet élet és halál pacsétjait íthettek egy okiratra, mert jobbjával csak tehetett, amit akartak. „Az őseimnek pallosjoguk volt, szabadon ítélkezhetek a bírósági előtt” — mesélte a fu egyszerűen. Ez a pallosjog valahogy választást volt közöttük, de amikor a fu átkarolta és a bírbor ajak az ajkára simult, a pallos és a pallosjog elcsúszott a mélyben. Nem volt más gondolata a leánynak, mint a csók csodálatos édessége.

Tudod, hogy áthelyeztek Bécsbe! — csendült meg újból a fu hangja, mert a leány, mintha nem is hallotta volna, mit mondott. Pedig hallotta, nagyon is jól hallotta. Nem csak a fülvél, hanem az egész lényével hallotta ezt a mondatot, amely érezte, sorsdöntő — gondolta a leány és kimondta az első mondatot, ami az ajkára fölött.

— Magaddal viszed? Feleségül veszel?

Döbbsent csendben hangzott el ez a mondat. Mintha az egész világban csend támadt volna, fémek, üvegek csend, a mondat fennakadt a levegőben, válasz nem érkezett, csak a szél zendített most rá, vad erővel ráza a fákat, a Szabadság tér fáit, lesodorta a leveleket. Mintha halottak lennének a levelek, úgy hullanak a földre. — gondolta a leány és nézte tehetetlen keréngéjét, amelyet lehullottak a földre a pátogó kavicsokra és eltereltek ott barnán és bánatosan, holtan.

Nagyon sokára jött meg a válasz az elhangzott mondatra.

— Tudod, hogy nem vehettek feleségül. Öreg szüelim vannak, el kell őket tartanom. Az a kis nyugdíj a minisztériumból nem elég az öregeknek. És azután... a vallás... az is akadály... a mi családjunkban még nem volt... zsidó... és még valami... te tizenkét éves vagy és én huszonegy éves vagyok... Ma még szép vagy és fiatal, de mi lesz husz év múlva? Egy negyven éves férfi fiatal, de egy harmincköt éves esztendő asszony már nem számít fiatalnak.

A leány csak hallgatta a fu hangját, amely az utolsó mondat után új erőre kapott. Már nem akadozott. Már folyékonyan mondta a mondanivalóját, szinte igazolni kívánta önmagát. Az első két mondat nem fájt. Ezt tudta már. Régóta tudta. Harminc ós tartotta a vonalat, a harmincegyedik sem kívánt másképpen élni, mint az elődei. Ez még imponált is a leánynak, mert az ő nyakas zsidó örege gondolt, akik tizéven-tizen évesek voltak a hitüközözöltek a hitüközözöltek. De az, hogy ő nem lesz szép, nem lesz fiatal husz év múlva, — ez már a huszába vágott. Most már ködfátyolon keresztül hallotta a fu hangját: „Elhízzol majd, mert a zsidó nők mind elhíznak, ha korosodnak...”

Megállt, mert az autóbuss megállóhoz érkeztek. Mintha ólomból lettek volna a lábai. Még mozdulni sem tudott. Nem fogok tudni felszállni, milyen szűgyen, — fordult meg a fejében, — de nem, nem, azért sem, fel fog szállni, irthagyja a fut, nem fog sírni, se ma, se holnap, soha, soha. Csak már ne beszélne, csak már hallgassa el, az jó lenne. De a fu még beszélt.

Hát nincs egy szavad sem, hát nem harcolsz értem? Így törődsz bele abba, hogy el-válunk? Körömmel és foggal kellene harcol-nod értem és te nem szólsz egy szót sem. Vári meg egy autóbuss, hadd mondjam el, meny-nyire szeretek... — Nem várok... elmegyek... csak egyet akarok még mondani neked... a zsidóknak ne-hiznak el, ha korosodnak... és én nem — Magaddal viszed? Feleségül veszel?

(Folytatás a 13-ik oldalon)

Magányos vadász a szív

Irta: Carson Mc Cullers

36.

De most nem szabad semmit sem elmulasztania. Wilsonné néhány perc múlva itt lesz, s neki tudnia kell, hogy mi történik. Aztán majd kirohan Bubberhez, s megmondja neki, hogy hazudott. Semmi sem igaz abból, ami mondott neki. S addigra Bubber amugy is megtaulta már a leckét, amely kijárt neki.

Egy tízcentes taxi hajtott a járda mellé. Mindenki a tornácra várta, csöndesen, ijedten. Wilsonné Brannon urral együtt szállt ki a taxiból. Mick hallotta, hogy apu idegességében hangosan csikorgatja a fogát, miatt az azok ketten feljöttek a lépcsőn. Az elülső szobába mentek, s Mick követte őket, s megállt az ajtóban. Etta, Hazel, Bill, és a lakók kívül maradtak.

— Azért jöttem, hogy megbeszéljük ezt az ügyet — mondta Wilsonné.

Az elülső szoba rendetlen, piszkos volt, Mick észrevette, hogy Brannon ur mindent alaposan szemügyre vesz. A széken ült celluloid baba, a gyöngyök és egyéb limlom, amelyekkel Ralph játszott, a földön heverték. Apu munkasztalán sörösüvegek álltak, s az ágyban, melyben apu és mama aludt, a vánkosok szennyes szürkek voltak.

Wilsonné hol lehuzta a jeggyűrűt ujjáról, hol visszavonta. Hozzá képest Brannon ur nagyon nyugodtnak látszott. Egymáson átvetett lábakkal ült, borotvált arcán a szakáll kékesfeketén ütközött ki, tisztára olyan volt, mint egy gengerszter a moziban. „Vajon miért utál engem?” — kérdezte magában Mick. Furcsa, rekedt hangon beszélt mindig vele, nem úgy, mint a többi emberrel. Észrevette volna, hogy egyszer ő és Bubber egy csomag rágógumit csent el a söntésről? Mick gyűlölte Brannon urat.

— Röviden szólva az a helyzet — mondta Wilsonné —, hogy a maga fia szándékosan fejbe lötte Babyt.

Mick előrelépett a szoba közepére.

— Az nem igaz — mondta. — En ott voltam. Bubber engem vett célba a puskával, aztán Ralph-ot, aztán a többieket. Bahyre is célzott, és épp akkor elcsuszott az uja. En ott voltam.

Brannon ur az orrát dőlöszölte, és szomorúan nézett rá. Mick nagyon gyűlölte.

— El tudom képzelni, hogy maguk mit éreznek... tehát mindjárt rátérek a tárgyra.

Mick mamája egy kulcscomót zörgetett, apu meg mozdulatlanul ült, nagy keze lefoglalt a térdéről.

— Bubbernek semmi ilyesmi nem járt az eszében — mondta Mick. Eppen csak...

Wilsonné lehuzta a gyűrűt ujjáról, újra visszacsuszította.

— Várjunk egy percig. Tudom, hogy mi történt. Törvényesnek élhetném magukat, s elárverezhetném az utolsó ingüket is.

Apu arca kifejezéstelen maradt.

— Hadd közöljek magával valamit — mondta. — Nekem nincs vagonom, amit elárverezhetne, nekem mindössze...

— Figyeljen csak rám! — folytatta Wilsonné. — Nem ügyvéddel jöttem ide, amint látja. Bartholomew. Brannon ur és én mindent megbeszélünk idejüket, s a főbb pontokban teljesen egyetértünk. Két dolgot kérek. Egy: hogy tisztességesen intézzék el ezt az ügyet... aztán, hogy ne keverjük bele Babyt nevét egy bűnügyi eljárásba.

Egy hang sem hallatszott, mindenki mereven ült a helyén. Csak Brannon ur küldött egy félmosolyt Mick felé, de ez rögtön haragosan visszazsundított.

Wilsonné nagyon ideges volt, a keze reszketett, amikor cigarettára gyújtott.

— Nem akarom magukat beperelni — mondta. — Semmi ilyesfélé nem akarok. Mindössze azt kívánom, hogy tisztességesen intézzék el ezt az ügyet. Azt nem kérem, hogy kárpótolják Babyt a könnyeiért meg a fájdalomért, amelyet elszenvedett, amíg el nem altatták. Nincs az a pénz a világon, amellyel ezt jóvá lehetne tenni. S azt sem kérem, hogy fizessék meg azt a kárt, amit ez a karrierjében tesz, s a jövőjét illető tervükben. Több hónapig kötelet kell majd viselnie. Nem mehet el a vizsgálódásra... s az is meglehet, hogy egy kis kopasz folt marad a fején.

Apu és Wilsonné úgy néztek egymásra, mintha hipnotizálva volnának. Aztán Wilsonné előszedte jegyzetkönyvét, s egy kis cédulát vett ki belőle.

— Csak annyit fognak fizetni, amibe nekem kerül — mondta Wilsonné. — Babynek külön szobája van a kórházban s külön ápolónője, amíg haza nem jöhet. Fizetni kell majd a műtőt és az orvost, ezt az utóbbit azonnal. Babynek a haját le kell borotválni, tehát meg fogják fizetni a dauert, melyet nemrég csináltattam Atlantában, úgyhogy ha majd megnő a haja, újat csináltathassak neki. Aztán meg fogják téríteni a ruhája árát, s még

egyéb kisebb költségeket. Fel fogom írni az összegeket, mihelyt tudni fogom, hogy mi mibe kerül. Igyekezem majd a lehetőségekhez képest méltányos lenni, s remélem, hogy ha majd közlöm a végösszeget, azt azonnal meg fogják téríteni nekem.

A mama lesimitotta a ruhát a térde fölött, s egy gyors, rövid lélegzetet vett.

— Azt hiszem — mondta —, hogy a gyerekek közös kórtérme sokkal jobb lenne, mint egy külön szoba. Amikor Micknek tüdőgyulladásra volt...

— Különszobát mondtam — ismételte Wilsonné nyomatékosan.

Brannon ur kinyújtotta mind a két vaskos, fehér kezét, lassan fel-alá hintáztatva őket, mintha egy mérlegen fektüdnének.

— Talán egy-két nap múlva át lehet költöztetni Babyt — mondta — egy kétágyas szobába, egy másik gyerekkel együtt.

— Hallották, hogy mit mondtam? — folytatta Wilsonné ridegen. — Minthogy a maguk fia belélt Babyt,

tehát a lányomnak meg kell kapnia mindent, amire szüksége van, amíg meg nem gyógyul.

— Joga van hozzá — mondta apu. — De Isten a mennyországban, hogy most semmi pénzünk nincs. Talán később össze tudok valamit kaparni. Látom, hogy nem igyekezik kihasználni a helyzetet, s ezért hálás vagyok.

Megteszünk majd mindent, ami tőlünk telik.

Mick szeretett volna még tovább ott maradni, és meghallgatni, amit beszélnek, de folyton Bubberre kellett gondolnia. Ott ül a fán, a hideg, sötét éjszakában, s a Sing-Sing jár az eszébe... nem volt kellemes gondolat.

Kiment a szobából, átvágott a hallon, a hátsó kijárat felé tartott. Szél fujt, az udvar egészen sötét volt, kivéve azt a sárga négyzetet, amely a konyhaablakon át hullt a kövezetre. Amikor Mick hátranézett, megpillantotta Portiát: az asztal mellett ült, mozdulatlanul, hosszú, vékony kezét arcára csapta. Az udvar néptelen volt, a szél gyors, ijesztő árnyékokat lobogtatott, s Portia valamilyen furcsa, panaszos hangot hallott a sötétben.

(Folytatása következik.)

LŐRINCZ SZMÓ

GROSZ SZMÓ JAKOV

Azelőtt voltak magyarjuk képviselők más pártokban is, de nézzük meg az új Kneszet-listákat. Hírmondó sem maradt közülük.

Nálunk?

Az Águdát Jiszráél négy képviselője közül kettő a magyar jisivot is képviselik a Kneszetben. Lőrincz Szmó és Grosz Szmó Jakov.

Négy képviselő közül kettő!

Más pártokban csak választás előtt fog lalkoznak a magyar jisiv problémáival.

Nálunk négy teljes éven át!

Csak egy példa: a rádió mindennapi magyar adásának ügye.

Mi napirenden tartottuk a problémát, de kisebbségben maradtunk.

A többség hallani sem akart az Izráelben élő magyar jisiv jogos követeléséről.

Nálunk nyitott ajtóra talál minden magyar-zsidó, meghallgatjuk a kérését, orvosoljuk a problémáit!

Mi nemcsak vallási párt vagyunk!

Az Águdát Jiszráél hajlithatlan, ha vallási kérdésekről van szó, de hasonló odaadással foglalkozunk gazdasági és társadalmi problémákkal is.

Mi függetlenek vagyunk, bennünket nem köt a koalíciós fejelem, amikor lelkiismereti kérdések merülnek fel, s mi

BIZALMATLANSÁGOT SZAVAZUNK A KORMÁNYNAK,

ha ennek szüksége mutatkozik! Csak egy példa: a futószalagon történő — és törvényellenes — boncolások ügye. Ha ilyen, vagy hasonló kérdések merülnek fel, a mi kezünk nincs megkötve!

Erősitse

az Águdát Jiszráél taborát!

Szavazzon így:

RUBIN

— A F

Zubin M

Az utóbbi év

közé Artur R

tarthatnak. Ez é

koncertet, majd

ter jelenléteben

be (L. amour d

igintí szerelmét

íratott sajtó-f

beszélt arról a

tet — a zenén

vezi. S ez a k

letöléselőlet. M

szatüközött. Sz

versenyét játszo

tal Beethoven

Minden alkalm

dit ez a fiatalo

hallatlanul könt

toló virtuózítás

skája, dinam

sia. Beethoven

kus, töprengő

allegro moder

be magát és i

hoyent. De n

volt az Andant

hoyan énekelt

zis előadásából

dult lélek sütké

A kiváló tel

külön szám vo

hogy a szőlés

tuma magával

kal, erős háms

te Rubinstein

nak. Talán egy

ban megfelelt

esetben...

A Mester azt

Süens rendkívü

emlére nemhog

meg növekedett

mikus szabads

saha nem vált

pora-hangja és

ba ejtette hallja

A rádiósokt

Chopinhoz tért

filomszerűen leh

ki a Hejchál H

rónséget.

A F

évad

Az évad első

vészeti tanácsa

aki egyben a T

reazgatója is. A

növekedése foly

zekben annyira

két világrészben

zárva ki annak

többi világrész

nekarok vezényl

Jemileg egyaránt

állóállhalmoz

HE

lászik, a jó ren

és saját erejével

kat, amelyek eg

sok millió költ

csorbítják, a jói

váltak ki.

Olyan szótpra

Harry Salzmann

„Egghosszabb

világnagyságok

Michael Caine,

vier, Kenneth M

Michael Redgrav

son, Susannah Y

ilyen nagy listája

az angol szerepe

dig német színe

lyes megoldás

és problémákat

ismer a közönsé

dig az ő szerepe

feltünőbbek az an

Külön öröme

fontos szerepek

Hugh Dowding a

sall, Göring, Kess

Egy jelenet, am

öröngő tömeg e

Németország soh

adja meg magát,

gató, hogy ugy é

fiatalabbak lenn

rádió mellett.

1969. X. 10.

ZENEÉLEST

RUBINSTEIN-FESZTIVÁL

A Filharmonikus Zenekar

Zubin Mehta vezényletével

Az utóbbi évek legszebb zenei hagyományai közé Artur Rubinstein izraeli „fesztivál”-jai tartoznak. Ez évben először a zenekarral adott koncertet, majd a Tel-Aviv moziban a Mester jelenlétében dokumentárius filmet mutattak be (l' amour de la vie) életéről és — Izrael hírnöki szerelméről — végül a zenekari házban tartott sajtó-fogadásán, feleségével felváltva beszélte arról a boldogságról, mellyel az élet — a zenén és művészetén keresztül — élvezi. S ez a kedélytől sugárzó derű, leszárt életbölcsélet, mely humánus, melyet arca visszafelé fordított, árad zongorajátékából is. Ezután Beethoven G-Dur- és Saint-Saens g-moll versenyt játszott.

Minden alkalommal, mikor halljuk, megrendít ez a fiatal lendület, bámulatos frissesség, hallatlanul könnyed, 83-ik életévét meghazudoló virtuozitás, billentésének dús, gazdag színe, a dinamikus árnyalásainak változatosága. Beethoven I. tételében, ugy a filozofikus, töprengő lassu bevezetésben, mint az allegro moderato-részben, még nem játszotta meg magát és inkább kívülről szemlélte Beethoven. De milyen fenségesen átszellemült volt az Andante-ban párbeszéde a zenekarral, hogyan énekelt zongorája és áramlott a poézis előadásából! S a Rondoban egy felszabadult lélek sütkérezett ragyogó napfényben.

A kiváló tehetségű Zubin Mehta kísérete külön szám volt. Minden igyekezete ellenére, hogy a szólistához idomuljon, temperamentuma magával ragadta és robusztus akkordokkal, erős hangsúlyokkal merő ellentétét képezte Rubinstein szélesen ívelő dallam-vonalainak. Talán egy kevésbé erős egyéniség jobban megfelelt volna, mint kísérő ebben az esetben.

A Mester aztán meg akart mutatni Saint-Saens rendkívül tetszetős, látványos, dallamból-moll-versenyében, hogy virtuozitása kora ellenére nemhogy csökkent volna, de inkább még növekedett. Viharos futamai, pazar ritmikus szabadsága, mely választékos ízléssel oltja nem vált szabadossággá, gyönyörű zongora-hangja és amellet humorérzéke bámulatba ejtette hallgatóságát.

A díadalsokban aztán régi szerelméhez, Chopinhoz tért vissza: egy nocturno után az élményen lebegő As-dur-keréngővel elégitve őt a Héjchál Hátárbut viharosan ünneplő köntövet.

A Filharmonikusok évadnívó sorozata

Az évad első két sorozatát a zenekar művészeti tanácsadója, Zubin Mehta vezényli, aki egyben a Los Angeles-Filharmonia zeneigazgatója is. A zenekarok számára rohamos növekedése folytán a kereslet a jó karmesterekben annyira emelkedett, hogy számosan let világrészen vállalnak szerződéseket, nem zárva ki annak lehetőségét, hogy közben a többi világrészbe ránduljanak ki ottani zenekarok vezényletére. Ennek a fizikailag, szellemileg egyaránt rendkívüli megterhelést jelentő álláshalmaznak gyakran a közönség

HETI FILMLEVEL

(Folytatás a 6-ik oldalról)

hiszik, a jó rendezőnek el kell vetnie azokat az esztétikai érveket, amelyek elhagyják az olyan sallangokat, amelyek egy nagyigényű és fáradságos, sok millió költséggel készült alkotás hitelet sorbitják, a jóízű emberek visszautasítását váltják ki.

Olyan sztárparádét rendez a nagyvonalú Harry Saltzman, a producer, ami vetekszik a „Leghosszabb nap” című filmben felvonult világhírességekkel. Néhány név a színlapról: Michael Caine, Trevor Hoard, Laurence Olivier, Kenneth Moore, Christopher Plummer, Michael Redgrave, Robert Shaw, Ralf Richardson, Susannah York. Ezek az angolok. Ugyanilyen nagy listája van a németeknek is. Mert az angol szerepeket angolok, a németeket pedig német színészek játszóák. Ez nagyon helyes megoldás és nyelvi is legyszerűsíti a problémákat. A németek közül nem sokat ismer a közönség, Curt Jürgensen kívül. Példáig az ő szerepeik sok esetben markánsabbak, feltűnőbbek az angolokénál.

Külön öröme a nézőnek, hogy felvonulnak, fontos szerepeket kapnak ismert személyek, Hugh Dowding angol légimarsall, Milch marsall, Goring, Kesselring, stb.

Egy jelenet, amelyben Hitler szónokol és az ország tőmeg esküvel igéri, hogy a náci Németország soha nem török meg, soha nem adja meg magát, olyan hiteles és háborzongató, hogy úgy érezzük, mintha harminc évvel fiatalabbak lennénk és ott kuporgunk a földön mellett.

ZOLTÁN DEZSŐ

valja kárát, mert a száguldó, állandó időhiányban szenvedő sztár-karmester gyakran sem magában nem képes kiérlelni nagyobb-szabású műveket, sem pedig azokat a rendelkezésre álló kevés próbával tökéletesen kidolgozva nyújtani a közönségnek.

Az elmúlt két század színpadát az énekesztárok uralták, míg századunkban a dirigens vette át szerepüket. Ma ők a nagy sztárok, akik szuggesztív erővel vonzzák a tömegeket.

Zubin Mehta, a hindu születésű fiatal karmester máris világhírnök örvendő, s kénytelen Amerika, Európa és — Izrael között megszigorított idejét kiváló, tözrelpattant muzikus, aki főlegesen uralja nemcsak a zenekart, hanem technikai szempontból a legkényesebb partitúrákat is, melyeket kívülről vezényel. De éppen korunk nyugtalan, túlszűfolt élet-tempója volt érezhető ennek a kiváló művésznak Mozart-szimfóniáján is (a „Prágai”, D-Durban), mely tisztán kidolgozva, könnyed lélekzetvéllettel került ki keze közül, de nélkülözve a mű jellegzetes atmoszféráját. Bevezetőül a zenekar koncertmestere, Chaim Taub nagyon szép tónussal, csiszolt technikával és muzikálisan adta elő Vivaldi „A négy évszak” című hegedű-verseny-sorozatából a „Tavaszi”-t. Ez a han-

gulfestő program-zene közvetlen bájjal szellett meg az erdei madarak énekét, a sugógó szellőket, a rügyekben pompázó, ébredő természetet.

Két évszázaddal Botticelli festményei után azok szellemét idézi.

A műsor főszáma Igor Sztravinszkij 1912-ben írott „Sacre du printemps” — (A tavasz megszentelése) című baletzenéből írott kétré-szes szvitje képezte. Csaknem utolsó nagy műve, melyet még orosz hazájában fejezett be, s betetvése annak az orosz népi legendakörből merített sorozatnak, melyhez a Tízmadár és Petruska is tartozik, s melyekkel a „Sacre” számos rokonszót mutat fel. Sztravinszkij vallásos jellegű művei a „Sacre”-val kezdődnek, s ebből az orosz pogány rítusból kiindulva, pravoszláv, katolikus, majd biblikus-zsidó hagyomány oltárán áldoznak. Az a hatalmas kettőség, mely a nagy orosz szerző egész élete során mutatkozik, nem érezhető még a „Sacre”-nak hol orgiasztikus, hol lenyűgözően démonikus, lefojtottan érzi kezében.

Zubin Mehta egyes részleteit izgalmas feszültségben és a zenekari apparátus gazdag kiaknázásával hozta ki, sokszor azonban el-siklott a mély orosz miszticizmus felett, mely a mű alapponását képezi. Emlékezzünk Igor Markevich itteni előadására, aki kisebb koncepciójú karmester, mint Mehta, de mélyebb kapcsolata volt a „Tavaszi megszentelésé”-hez.

Rubinstein zongora-estje

Feledhetetlen élményt jelentett Artur Rubinstein keddi buesti-estje a Héjchál Hátárbutban. Káprázatosan gazdag költői fantázia, a zongorájának reménytelen tökéletessége, a tónusok, az árnyalatok, a billentés megejtő szépsége mellett böles, leszárt, elmélyedő előadása a műsört megnyitó két Schubert-impromptuban épp úgy megnyilvánult, mint az Appassionata-szonátá 1. tételének eddig soha nem hallott ábitatos fenségesében.

Műsorának második felében Debussyt fedezte fel számunkra Rubinstein: csupa belső, lefojtott tűz, a villogó fények és árnyék bő-bővívelés pompája mellett izgalmas emóciók tüziájéka. Az A-moll-Prélud légius futamát tetőzték be a négy Debussy-darab utánköltését.

Ezután Chopin F-moll fantáziájában élte ki magát: már a lassu megnyitó akkordok lélek-zetelállító sejtlemességgel szóltak meg s minden visszatéréskor másképp beszéltek: Rubinstein kedélye oly gazdag, hogy képletes gépies ismétléskor — Liszt „Mefiszto” kerin-gőben Margareta témája és párbeszéde Fausttal a leggyöngédebb, legintimebb líra varázsát sugározza.

A termet szimulig megitűlt közönség lek-kes innepelési Rubinstein három ráadásal közönte me: Chopin, Granados és Mendels-sohn műveivel. Fejedelmi tartással, elbűvölő mosollyal ajkán hagyta el a pódiumot, a fé-radság legkisebb jele nélkül. Könnyű neki, hiszen csak 83-ik évében jár...

PATAKI LÁSZLÓ

FIAT 850

- A családi és elegáns autó
- Kényelmes 5 utasnak
- Erős — 4 hengeres motor
- Ürtartalom — 843 cm³
- Fűtő- és ventilációs berendezés
- Tágas csomagtartó
- 13.350.— Ft.

EGYETÉRT AZ EGÉSZ VILÁG — AJÁNLATA »FIAT«

FIAT

Evről-évre több „Fiat” autót adnak el a világpiacra. A Fiat jó hírneve az izraeli vevőközönség bizalmát is megnyerte. Válasza ki autóját a Fiat-modellek dús választékából — a népi autótól a luxuskocsig — 11.950.— Ft.-tól

600D 850 124 125 850S PRIMULA

n, a
4
me-
pít-
et,
az
visé-
del-
nele-
ezik
kből
font
szeg-
telek
port
elen-
btek-

NEVET A VILÁG

— Bocsáss meg, drágám, szeretnék valamit mondani.

AZ ÖRÖM...
Bernard Shaw egyszer a ka-
puig kísérte a vendégeit. Az
egyik megszólalt:
— Ne fájdon, Mester, ki-
találunk mi egyedül is.
Shaw kedvesen felelt:
— Ez nem fáradtság, Ez a leg-
nagyobb öröm a részemre.

A FERFI
Csak egy férfi van az éle-
temben.
— A férjed remélem nem tud
móla.

DEFINÍCIÓK

JEGYESSÉG: Vihar előtti csend.

HAZASSÁG: Átmeneti korszak két szerelem között.

VÁLÁS: Obszitos levél a kötelező szolgálatból.

PARIZS: A fény városa, lakói szeretik a sötétet.

TANÁCS: Amit bárkinek, akármilyen tételben, ingyen hajlandók adni az emberek.

ŐSZ HAJ: Az egyetlen dolog, amit nem irigyelnek senkitől.

— Ilyet nem illik. Ne felejtset el, hogy itt a főnök!

ART BUCHWALD:

ZÖLD BERETT & CO.

(Az amerikai hadsereg státiális bírósága megszüntette az eljárás a „zöld berettek” kü-
lönmény parancsnoka és öt katonatisztje
ellen, akiket azzal vádoltak, hogy halálra kí-
noztak egy vietnami kettős ügynököt. Az el-
járás megszüntetése aztán került sor, hogy a
CIA, az Egyesült Államok Központi Hírszerző
Ügynöksége megállította, hogy emberei tanus-
kodjanak az ügyben a katonai bíróság előtt.
— Napitír.)

WASHINGTON. — A zöld berettek ügye
mindenkit zavarba ejtett Washingtonban. Az
a tény, hogy a vádlottak ellen megszüntették
az eljárást, csak tetézte a meglepetéseket. De
gyerünk sorjában. Mit képzelhetett egyáltalán
a hadsereg, miféle előny származhat részére,
ha hat embert haditörvényszék elé állítanak
a vietnami háború kilencedik évében. Megpró-
báltam választ kapni erre a kérdésre és fel-
kerestem az illetékes tábornokot a Pentagonon
épületében.

Tábornok ur, miért állítják a hat zöld
berettet statáriális bíróság elé egy közönsé-
ges...
— Nem kommentálhatom az ügyet a tár-
gyalás előtt. Bocsánat egy pillanatra.
Megnyomott egy gombot a házi telefon
kapcsolatánál. „Harry, mi történt a B-52-
es gépek múlt éjszakai támadásával. Eltalál-
ták a célpontokat?... Óh, tévedésből egy fal-
ut bombáztak. Elég nagy baj. Mondja meg
nekik, hogy máskor jobban vigyázzanak meg-
Nos, visszatérve a kérdésre. Értse meg, a had-
seregnek vannak bizonyos szabályzatai, ame-
lyekhez mindenkinek tartania kell magát...
Bejött egy ezredes. „Tábornok ur, az az
idegesség, amit most elszállítottunk Okinawá-
ból... Akarja, hogy egy részét átküldjük
Vietnamba?”
— Nem — válaszolta a tábornok — de
tartisa kéznél, hátha később szükségünk lesz
rá... Nézzük csak — a zöld berettek. Ha
a hadsereg parancsnoksága úgy véli, hogy
bűncselekmény történt, akár a háborus zóná-
ban is, akkor kötelessége vádat emelni a fele-
lősek ellen. Megszólalt a telefon és a generá-
lis felvette a kagylót.
— Micsoda? Nos, ha Szaigon úgy tudja,
hogy a faluban vietkongok rejtőznek, akkor
gyújtás fel azt az átkozott helységet. Idehall-
gasson, a menekültekkel én is éppennyig tor-
kig vagyok, mint maga... O. K. Hivjon vis-
sza, ha megkapta az ellenség veszteséglistáját.
Leletta a kagylót.
— Megérttem az álláspontját, tábornok ur,
de nem gondolja, hogy túlzásba vittük ezek-
nek az úgynevezett kettős ügynököknek az el-
iminálását?

ELŐRELÁTO ÉMBER

A lány kéri az anyját:
— Mama, fordulj csak meg
egy pillanatra.
— Tessék.
— Tibi látni akarja, hogy fo-
gok kinézni húsz év múlva.

IVÁSZAT

Fél éve váltam el a férjem-
től és szegényke azóta egyre
csak iszik.
— Ilyen sokáig ünnepel.

UDVARIASSÁG

Chesteron, a nagy angol író
és humorista, aki rendkívül ma-
gas és kövér ember volt egyszer
dicsőítő mesélt barátjának,
Bernard Shawnak:
— Ma rem udvarias voltam.
Zsírfolt autóbuszon utaztam és
átadtam a helyemet három
hölgynek.

BIZTOS JEL

A pénztárosnő így panaszo-
dok:
— Tudom, hogy már nagyon
megcsúnyultam.
— Ugyan.
— Ne vigasztalj, tudom. A
férfiak már egy idő óta meg-
számolják a visszakapott pénzt.

ÉRTHETŐ

— Minél őrgebb leszek, a
férjem annál többre értékeli és
jobban szeret.
— Miért?
— Archeológus.

HABOZÁS

— A férjem nagyon sokat ha-
bozott, mielőtt megkérte a ke-
zemet.
— A legelővigyázatosabbak
esnek bele.

VALLOMÁS

— Megmondtam a völgyenyed-
nek, hogy hány éves vagy?
— Részben.

A SZOKÁS SZERINT

— Mit fog szólni az apám, ha
megtudja, hogy eljegyeztük egy
másk?
— Örülni fog, mint mindig.

LÁTJA A JÖVŐT

— El akarja tehát venni a lá-
nyomat?
— Igen.
— És meg vannak az anyá-
gi lehetőségei arra, hogy kellő
tartásdíjat fizessen neki?

KINOS HELYZET

— Ha visszautasít, főbe lö-
vöm magamat és az agyvelőm
ott fog szétfolyni a földön.
— Akkor igen kinos helyzetbe
hozod az apámat. Ő mindig azt
mondja, hogy nincs agyad.

ISMERTETŐ JEL

— Az apa odasúgja a lányának:
— Melyik fiú kérte meg a
kezedet?
— Az ott. Az a szomorú né-
zésű.

NYITOTT KÖNYV

— Ugy olvasok benned, mint
egy nyitott könyvben.
— Az rendben van, de ne
nyálazd össze a lapokat.

FILMHUMOR

CAROLL BAKER: Az első sze-
relem egy nagy kíváncsiság-
nak a kis butasága.

LIZ TAYLOR: A jövő dema-
gógia így fog beszélni a nép-
hez: „Szüleim nagyon szegény
emberek voltak, mindössze
két kocsi tudtak tartani.”

KIRK DOUGLAS: Az ostoba
fráter azt mondja a nőnek,
hogy „fogja be a száját”, az
okos férfi pedig úgy éri el a
célt, ha arról beszél, hogy mi-
lyen szépen ívelt a nő szája,
ha szigorúan összezárul.

JOHN WAYNE: A házasság jó
dolog, de vigyáznai kell, ne-
hogy szokássá váljon.

BETTE DAVIS: Aki önmagába
szerelmes, annak nincs ve-
télytársa.

JOANNE CRAWFORD: A ta-
nácsok tönkreteszik a szerel-
met.

LILLY PALMER: Az a legjobb
orvos, akit ha felkeresel ép-
pen nincs odahaza.

PAUL NEWMAN: El kell dön-
tened, hogy mit akarsz in-
kább: pénzt keresni, vagy pa-
zarolni. Mindkettőből nem te-
lik az erődből.

JOANNE WOODWARD: Sze-
rényesség ösztönöség nélkül —
olyan, mint a szépség szemek
nélkül.

MICHELE MORGAN: Minden
nőnek hat korszaka van: 1.
csecsemő, 2. kislány, 3. fiatal
lány, 4. fiatal asszony, 5. fiat-
tal asszony, 6. fiatal asszony.

JULIE CHRISTIE: A nők be-
csukják a szemüket, ha meg-
csókolják őket. De ha más
nőt csókolnak, akkor nagyon
is kinyitják a szemüket.

SHELLEY WINTERS: A ma-
gas sarkot a nők találták fel.
Mégpedig olyan nők, akik
rendszerint homlokukon csók-
tak.

PSZICHIATERNEL

— Doktor úr, baj van a f-
ammal. Szegény azt hiszi magá-
ról, hogy egy tehén.
— Rémes. Küldje el ha-
zám.
— Fejés előtt, vagy utána!

A SIRALOMHÁZBAN

— Az akasztás előtt egy pohá-
rt adnak a halálraítéltek
megissza.
— Iszik még egy pohárral!
— Majd egy más alkalom-
mal.

PANASZ

— Jó helyetek volt a kon-
ten?
— Nem. Senki nem látta
minket.

RÉSZVET

— Igaz, hogy Olga visse-
ment a férjéhez?
— Igaz. Nem bírta elviselni
férje magányosságát.

ÓVATOSÁG

— Egy férfi elviszi kutyáját
állatorvoshoz.
— Kérem, hogy vágja le
farkát egészen rövidre.
— Miért?
— Mert holnap érkezik
zánk látogatába az anyasom
nem akarom, hogy bárkin
észrevegye, hogy örül neki.

TÁRLATON

— Mit ábrázol a kép?
— A tehén füvet eszik.
— Nem látom a füvet.
— Mert megetté.
— De a tehenet sem látom.
— Már hazament.

— Nem találkoztunk két évvel ezelőtől Naharián?